

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

JUBILEUMSUTGAVE
1921-2021

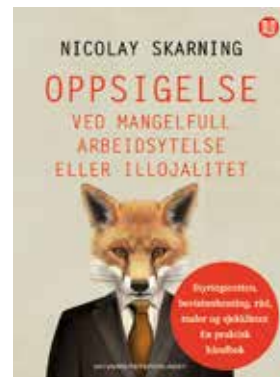
NR. 6 2021 100. ÅRGANG

100

ADVOKATER
— SOM —
ENDRET
NORGE

Nye bøker på Juridika

På Juridika finner du Universitetsforlagets jusstidsskrifter, fagbøker og ajourførte lovkommentarer samlet på ett sted.

Juridika
en tjeneste fra Universitetsforlaget

INNHOOLD

Nr. 6 2021

100 ÅR I ADVOKATENES TJENESTE

Her får du et stykke advokat-historie! Vi har satt av så godt som hele bladet til å omtale advokater som på hver sin måte har formet profesjonens utvikling. En jury har valgt ut 100 advokater som fortjener oppmerksomhet, inndelt i ti kategorier. Vi har krydret med blinkskudd fra arkivet.

SIDE 8

Hvor mye er «svært begrenset»?

Høyesterett har utvidet hva som skal defineres som «svært begrenset» samvær i barnevernssaker fra tre til seks ganger i året.

SIDE 93

– Viktig uavhengighet

– Jeg opplever at Advokatbladet syr et bånd mellom forskjellene, og styrker vår felles identitet, skriver Advokatforeningens leder Jon Wes-sel-Aas.

SIDE 95

Juss for folket

Rettsstatens plass i valget og grønn juss var temaer under Arendalsuka. Wikborg Reins Finn Bjørnstad og hans kolleger deltok på bærekraft-event.

LES PÅ NETT!

FASTE SPALTER:

Advokatansvar
SIDE 94

Lederens kommentar
SIDE 95

Nytt om navn
SIDE 96

Medlemsnytt
SIDE 97

Sosiale medier
SIDE 99

SAGT I DETTE BLADET

– Jeg snublet inn i advokatyret etter at jeg ikke ble politimester i Oslo. Det viste seg å være en velsignelse. Til min overraskelse oppdaget jeg at mitt kall var å være forsvarer, ikke anklager.

Advokat Ellen Holager Andenæs,
SIDE 29

– Mulighetene finnes alltid. Bruk din fantasi og lær deg å feile Det er ikke pessimistene som bygger verden.

Tidligere advokat og Norwegian-topp Bjørn Kjos, SIDE 78

– Å være der for «den ene» som ikke har noen andre, er det mest meningsfulle. Jo sterkere motstand, jo større blir min motivasjon.

Advokat Brynjar Meling,
SIDE 79

HØSTENS JUS-KURS

FYSISKE KURS – LIVESTREAM – WEBINARER – E-KURS

Vi håper å se deg, enten det er på våre årlige kurs, fordypningskurs, spesialkurs eller innføringskurs!

ABONNEMENT JUS DIGITAL

Velg blant over 110 digitale kurs.

- Alle e-kurs
- Alle webinarer
- Alle livestreamer av høstens årlige kurs

Nyhet: Opptak av vårens kurs!

KOMMENDE JUS-KURS

SEPTEMBER

Innføring i ekspropriasjonsrett (Oslo)	13. SEP – 14. SEP	Livestream: Ajourføringskurs i EU/EØS-rett	25. OKT
Offentleglova	FYSISK OG LIVESTREAM 14. SEP	Det årlige personvernkurset	FYSISK OG LIVESTREAM 26. OKT
Webinar: Grindr-saken	14. SEP	Det årlige kontraktsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 27. OKT
Det årlige medie- og markedsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 15. SEP	Det årlige plan- og bygningsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 28. OKT
Det årlige konkurranserettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 16. SEP	Det årlige helseerettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 28. OKT
Det årlige kurset i menneske-rettigheter og folkerett	FYSISK OG LIVESTREAM 21. SEP	Skatt og immaterielle eiendeler	FYSISK OG LIVESTREAM 28. OKT
Hjemmelskrav, «myndighetsmisbruk» og krav til forsvarlighet – nye utviklingstrekk	FYSISK OG LIVESTREAM 21. SEP		
Livestream: Profesjonell forhandling – den gode forhandler	23. SEP – 24. SEP		
Webinar: Argumentasjon og prosedyreteknikk	27. SEP		
Finansdagen	FYSISK OG LIVESTREAM 28. SEP		

OKTOBER

Ankeforberedelse og prosedyre for Høyesterett i sivile saker (Oslo)	4. OKT		
Fagdag MVA – avgiftskurs	FYSISK OG LIVESTREAM 11. OKT		
Fagforum i arbeidsrett (Oslo)	12. OKT		
Webinar: Oversikt over reglene om taushetsplikt	12. OKT		
Sentrale arbeidsrettslige emner	FYSISK OG LIVESTREAM 13. OKT		
Det årlige sivilprosesskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 18. OKT		
Det årlige familie- og arverettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 20. OKT		
Ajourføring i shipping og offshore (Oslo)	20. OKT		
Det årlige bolig- og eiendomsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 21. OKT		
Det årlige selskapsrett- og transaksjonskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 21. OKT		
Det årlige kurset i compliance	FYSISK OG LIVESTREAM 21. OKT		
Kontraktsforhandlinger – håndtering av kontraktsrisiko (Oslo)	21. OKT		

NOVEMBER

Det årlige patent-, varemerke- og designrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 2. NOV		
Praktisk bistandsadvokatarbeid (Oslo)	2. NOV		
Meklingsakademi i regi av Advokatforeningen og JUS (Moss)	3. NOV – 9. NOV		
Barnerettsdagen	FYSISK OG LIVESTREAM 4. NOV		
Sentrale selskapsrettslige emner (Oslo)	4. NOV – 5. NOV		
EØS-rett i praksis	FYSISK OG E-KURS 9. NOV		
Det årlige personskaederstatningsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 11. NOV		
Livestream: Grunnkurs i byggekontrakter og entrepriserett	15. NOV – 16. NOV		
Webinar: Ugyldige vedtak og stadfestelse	16. NOV		
Det årlige pensjonsrettskurset	FYSISK OG LIVESTREAM 17. NOV		
Det årlige kurset for eiendomsmeglere	FYSISK OG LIVESTREAM 22. NOV – 23. NOV		
Det årlige kurset i tvangsfullbyrdelse og inkasso	FYSISK OG LIVESTREAM 24. NOV		
Profesjonell forhandling – vanskelige forhandlinger (Oslo)	25. NOV		

DESEMBER

Det årlige kurset i fiskeri- og havbruksrett (Bergen)	1. DES		
Innføring i offentlige anskaffelser (Oslo)	2. DES – 3. DES		

JUS JURISTENES
UTDANNINGSSENTER

Se kursoversikt og påmelding på jus.no

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776

Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420
(i permisjon)

Kari Hegstad
Kari@advokatbladet.no
Mobil: 402 03 534

REDAKSJONSRÅD

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å utgi stoff i elektronisk form, og til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no

Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

FORSIDEFOTO

Shutterstock

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

Hva kan du om advokatprofesjonens historie?

«Det skulde undre meg, om det ikke er tilfælde med de fleste av mine herrer som med meg selv, at de vet litt om den stands historie, hvortil de selv hører.»

Det sa advokat Arthur Skjelderup på et møte for advokatstanden i Ålesund i 1920. Hans foredrag «Sakførerstandens historie» ble i sin helhet gjengitt i det aller første medlemsbladet til Den norske sagførerforening, utgitt i september 1921, altså over et år senere. Skjelderup var for øvrig leder av foreningen fra 1930 til 1933.

Jeg siterer gjerne litt ytterligere fra dette foredraget, som fortsatt må kunne sies å ha aktualitet:

«Holder vi oss til de sidste 100 år, er der ingen tvil om, at sakførerstanden har tællt medlemmer, som baade paa den ene og paa den anden maate har øvet stor indflytelse i vort land. Vi har hat sakførere og advokater, som har været fremragende jurister, og som ved sin praktiske sakførervirksomhet, ved sin deltagelse i lovgivningsarbeidet og til dels ogsaa ved hvad de har skrevet, har hat betydning for vor retsutvikling og for vor gjældende ret.

«Og ved siden herav har vor stand i de sidste 100 aar spillet en betydelig rolle ved sin deltagelse i det offentlige og kommunale liv. Vor stand har herigjennem visselig øvet en stor indflydelse politisk, kommunalt, finansielt og socialt.

«Alt dette har vi sikkert allesammen en sterk følelse av, men vi vet litt derom.»

100 år er gått. 100 år med nye advokater som har spilt og spiller betydelige roller i samfunnet, men som mange stadig ikke vet så mye om.

For å feire bladets jubileum, har vi valgt å personifisere historien. I dette bladet finner du korte fortellinger om hundre bemerkelsesverdige advokater fra 1920-tallet og frem til vår tid, valgt ut av en svært kompetent jury.

Alle er selvsagt ikke nasjonsbyggere eller gjenstand for oppmerksomhet i historieboekene. Men de er gode tidsbilder på advokatstandens utvikling og på dens enorme bredde – fra den lille manns forsvarer til den profesjonelle næringslivsrådgiveren, fra politikeren til den maktkritiske samsfunnsdebattanten.

Norsk sagførerforening ble dannet i september 1908. 13 år senere så medlemsbladet dagens lys. Formålet var å skape et forum for debatt om faglige og yrkesetiske spørsmål, samt å bringe gode referater fra møter i kretsene og i hovedstyret.

Med unntak av et opphold fra 1941 til høsten 1945 – da Sagførerforeningen ble nazifisert – har medlemsbladet utkommet med alt fra fire til elleve utgaver i året.

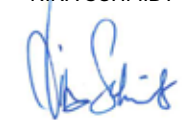
I dag er Advokatbladets mål å utøve saklig og uavhengig journalistikk om forhold som er av betydning for advokater, og stimulere til engasjement og meningsbrytning i justispolitiske spørsmål. Og som jeg liker å si; være limet som binder advokate- ne sammen.

Vi er nå ikke lenger bare et månedlig medlemsblad, men en nettavis med daglige nyhetsoppdateringer. Nett-trafikken vår vokste med nærmere seksti prosent fra 2019 til 2020, og bare i juli måned i år økte den med tjue prosent, sammenlignet med fjoråret.

Mange fagblader er for lengst heldigitale. Også blant våre lesere stilles det spørsmål om ikke bladets tid snart er over. Selv er jeg glad i både nett og papir, og mener at papirmagasinet er verdifullt fordi det leses på en annen måte, og har en tidshorisont som nettet ikke har. Men bladet er kostbart å utgi, og har sine miljø-nedsider. Vi hører gjerne hva leserne våre mener om dette.

Til slutt: Tusen takk for mange hyggelige bursdagshilsener fra store og små advokatfirmaer! De setter vi stor pris på. Vi håper jubileumsutgaven vil være til ettertanke og glede.

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

VISSTE DU AT...

Rettsaktørenes helse bekymrer Advokatforeningen, Dommerforeningen, Domstoladministrasjonen, Politidirektoratet og Riksadvokaten? En arbeidsgruppe skal vurdere behovet for rettsfrie dager, om rettsdagens lengde bør justeres, og behovet for flere pauser i særlig belastende saker, samt evaluere forsvareres, domstolene og påtalemyndighetenes erfaringer med digitale rettssaker under pandemien. Arbeidsgruppen – der advokatene Marius Dietrichson og Ann Helen Aarø har fått plass – består av tretten personer.

NYTT OM FOLK

Berit Reiss-Andersen har begynt i ny stilling som partner i Andenæs Aaløkken Veum. Hun kommer fra DLA Piper, og har inngått en samarbeidsavtale med sin gamle arbeidsgiver. – Jeg kommer til å fortsette å samarbeide med noen av advokatene i DLA Piper, særlig min gode partner-kollega Hugo Munthe-Kaas, sier hun.

Berit Reiss-Andersen

84.913

I årets første fire måneder ble det anmeldt 84.913 lovbrudd i Norge. Dette er 8320 saker færre enn på samme tid i fjor, en nedgang på 8,9 prosent, viser tall fra Politidirektoratet. Nedgangen er størst innen vinning, vold, skadeverk og narkotika. Samtidig øker antall seksuallovbrudd.

Erklærer partshjelp i ankenekt-sak

Ferske tall viser at over halvparten av seksårsankene siles bort. Ankeretten er i spill, mener Forsvarergruppen, som har erklært partshjelp i en sak om ankenekt som skal opp i Høyesterett.

Halvard Helle, leder av lovutvalget for strafferett og straffeprosess, skal bistå i høyesterettsaken på vegne av Advokatforeningen. Saken gjelder en voldtektsdom fra Asker og Bærum tingrett.

– Vi gjør dette fordi ny, reell overprøving er en fundamental rettssikkerhetsgaranti, som nå er i spill slik de nye ankesilingsreglene praktiseres. I de alminnelige straffesakene er det nesten ingen ting igjen av ankeretten. Der nektes nesten åtti prosent av sakene. I de mest alvorlige sakene er det et betydelig flertall som nektes ført, sier Marius Dietrichson, Forsvarergruppens leder.

Retten til en reell overprøving av skyldspørsmålet i de alvorligste straffesakene er en bærebjelke i norsk straffeprosess, påpeker foreningen. Det er første gang Høyesterett i avdeling skal behandle en ankenekt i en seksårs sak.

Advokat Frode Sulland er pros-

essfullmektig i saken. I de lavere instansene har advokat Simen Perminow Skjønsberg i Sulland ført saken.

«Det var en grunnleggende forutsetning bak innføringen av ankesiling i de såkalte seksårs sakene at kravene til dette skulle være meget strenge», skriver Advokatforeningen.

Frode Sulland mener det er uforvarlig at hans klients anke ble nektet fremmet i lagmannsretten.

«Ved lovrevisjonen ble det i betydelig grad overlatt til domstolene å trekke grenser for hvilke krav som skal stilles til lagmannsrettens beslutninger om ankenektelse i seksårs saker. Advokatforeningen ser klare tegn til at landets lagmannsretter praktiserer adgangen til å nekte anker fremmet til behandling på en måte som utfordrer sentrale rettssikkerhetsprinsipper og setter dem i spill.»

Etterlyser debatt om sanksjonsveldet

Norge har en lang rekke lover som gir forvaltningsorganer adgang til å straffe borgerne, uten at påtalemyndigheten eller domstoler involveres. Advokatforeningen satte temaet på dagsordenen under Arendalsuka.

– Vi trenger en rettsstatlig ramme, og det er på høy tid å ta den rettsstatlige diskusjonen nå som vi nærmer oss hundre lover som gir forvaltningen sanksjonsmyndighet, sa førsteamanuensis Jon Christian Nordrum ved UiO i debatten.

– Det er nå et skrikende behov for en endring av praksisen rundt adminis-

Jon Christan Nordrum. Foto: Henrik Skjevestad

trative sanksjoner, når forvaltningen både har myndighet til å avdekke, etterforske og sanksjonere en handling – sanksjoner som rettslig sett ofte må betraktes som straff, sa han.

Jon Wessel-Aas er bekymret for hvor-

dan alle sanksjonene påvirker relasjonen mellom borgerne og myndighetene.

– Forvaltningen skal være vår venn og veileder, men endrer karakter til i realiteten å bli både politi, påtalemyndighet og domstol, sa han.

Retts på NETT

- » Frykter at nytt påvirkningsforbud vil ramme politiske ytringer
- » Advokater i Hviterussland trenger vår støtte
- » Havvind-utbyggere må være forberedt på storm
- » Vil sikre rettsaktørenes helse i krevende saker
- » Vil vise politikerne svakheter i lovene de har vedtatt

Les sakene på Advokatbladet.no nå!

Ny klagefrist i EMD

Fra 1. august er klagefristen i EMD redusert fra seks til fire måneder etter at den siste nasjonale avgjørelsen i saken ble tatt. Aldersgrensen for dommere er også endret, og det blir lettere for EMD å avvise saker som er av liten betydning.

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater
Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

- 28. mai (18. mai)
 - 3. september (24. august)
 - 26. november (16. november)
- (Materiellfrist i parentes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

Book demo på advisor.no

Få morgendagens løsning i dag

Advisor247 Advokat håndterer hele klientreisen.

Bransjens ledende fagsystem for lønnsom, effektiv og systematisk kjernedrift.

advisor

t: 33 48 43 00 • salg@advisor.no • advisor.no

ANNONSE

Valgte ut 100 ADVOKATER fra de siste 100 år

Å velge ut 100 advokater blant et stjernelag av dyktige fagfolk som i et helt århundre har preget samfunnsutviklingen, var nærmest en umulig oppgave – og langt fra smertefri.

TEKST: NINA SCHMIDT

Heldigvis påtok en svært kompetent jury seg oppgaven med utvelgelsen, slik at Advokatbladets jubileumsoppgave kunne bli en realitet. Men oppdraget var krevende: Hvem skulle velges bort? Det var så mange som kunne settes på pidestallen.

Dilemmaene var mange for juryen: Skulle påtalejuristene inngå? Hvor lenge skulle man ha praktisert, for å fortjene en plass på listen? Var det nok å være en svært synlig samfunnsdebattant eller medieyndling for å komme med, eller et forbilde for økt likestilling? Skulle de samme kriteriene legges til grunn for utvelgelsen i gruppen «De som har lagt kappen på hyllen», som i de andre gruppene?

Juryen tok i utgangspunktet, og før et eneste navn var valgt, flere viktige forbehold:

- Den har ikke tatt mål av seg til å velge ut «de viktigste» advokatene: Det ville rett og slett ha vært en helt umulig oppgave.

- Ingen er kåret til å være mer betydningsfull enn andre.

Advokatbladets redaksjon – og juryen – vil understreke at kåringen er helt uhøytidelig.

Hensikten er den aller beste: Å rette søkelyset mot noen av de flinkeste som advokatstanden har fostret, til inspirasjon både for erfarne advokater og de ferske og nyutdannede.

IKKE ENIGE OM ALT

Juryens kriterier har vært at advokaten har høy grad av integritet, er faglig dyktig og nyskapende, har oppnådd resultater, er uredd og villig til å kjempe for sine klienter, og er høyt respektert av sine kolleger.

Juryen presiserer at mange flere kunne ha stått på listen, og at det ikke er enighet om alle navnene, men at flertallet avgjorde.

De seks jurymedlemmene har hatt lange diskusjoner.

– Jeg savner Karl Lous, han var ordfører i Oslo og leder av Advokatforeningen, sa Mohsin Ramani tidlig.

Ettersom Lous var leder før Advokatbladet så dagens lys, og døde få år senere, ble han valgt bort. Den samme avgrensningen førte til at flere andre kjente advokater født i første halvdel av 1800-tallet ikke står på listen.

– Det er mange markante størrelser som ikke

Øverst fra v. Geir Woxholth, Merete Smith, Tor-Aksel Busch, Advokatbladets journalist Henrik Skjevestad, Kirsti Coward, Mohsin Ramani og Eirin Eikefjord.

er med, spesielt blant forretningsadvokatene. Dette er en kategori som økte sterkt etter krigen, med mange fremtredende advokater. Flere av dem etablerte firmaer som nå er blant de største i Norge, sa Merete Smith.

MANGE AVDØDE

Advokatbladet oppfordret juryen til å velge advokater i hovedsak fra nåtiden og nær fortid, for at omtalene skulle ha aktualitet for de yngste advokatene, og fordi folks oppmerksomhet gjerne er mer fokusert på samtiden enn på fortiden.

Oppfordringen ble ikke etterkommet.

– Vi må ikke bli historieløse. Dessuten er det lettest å glemme de gamle, for alt som er tidsaktuelt, fremstår tydeligere, sa Geir Woxholth.

– Det er viktig å huske på at mange av de avdøde er forbilder som omtales den dag i dag. Det finnes helt sikkert unge folk som har hørt mye om for eksempel Johan Hjort og hans måte å løse saker på. I jussen er vi alle en del av en nedarvet historie. Der ligger noe av jussens konservatisme, sa Tor-Aksel Busch.

– Vi må ikke tape det historiske perspektivet av syne. Jeg synes vi må titte adskillig bakover. Jeg tror ikke utvelgelsen blir mindre interessant av den grunn, snarere tvert imot.

PÅTALE IKKE MED

Påtalejurister identifiserer seg gjerne ikke som en

del av advokatstanden, og det krever heller ikke advokatbevilling for å være påtalejurist. Gruppen ble derfor droppet. Det ble likevel etablert en kategori for offentlige advokater.

En annen utfordring for juryen var å bestemme hvor hver enkelt advokat skulle plasseres. Noen var selvfølgelig, andre kunne like gjerne stått i en annen gruppe. Til slutt ble det enighet om at ingen kunne stå to steder.

Juryen drøftet om gruppen «De som har lagt kappen på hyllen» kanskje burde erstattes av mer erfarne advokater, ettersom det var et hav å ta av.

Gruppen ble beholdt, både fordi den viser hvor langt en advokatbakgrunn kan bringe deg, og fordi alle i gruppen har markert seg sterkt på andre samfunnsområder.

ÆREFULLT Å BLI UTSKJELT

Også gruppen «mest utskjelt» ble det debatt om. Juryen ble fort enige om at dette ikke er en gruppe for de useriøse, men for advokater som har kjempet for upopulære klienter og blitt fordømt for det. Å havne i denne er ærefullt, understreket juryen.

Juryen tror det kommer til å bli debatt om utvelgelsen.

– Vi har ikke ønsket å være helt politisk korrekte, men har veid mange hensyn mot hverandre. Det var en morsom prosess, sier Geir Woxholth. •

”
Det er mange markante størrelser som ikke er med, spesielt blant forretningsadvokatene.

Merete Smith

De seks i juryen

- ◆ Tidligere høyesterettsdommer **Kirsti Coward**
- ◆ Tidligere riksadvokat **Tor-Aksel Busch**
- ◆ Jusprofessor **Geir Woxholth**
- ◆ Generalsekretær i Advokatforeningen **Merete Smith**
- ◆ Politisk redaktør i Bergens Tidene og jurist **Eirin Eikefjord**
- ◆ Advokat i Glittertind og medlem av Advokatforeningens hovedstyre, **Mohsin Ramani**

100 ADVOKATER — SOM — ENDRET NORGE

👉 **DE HISTORISKE** 👉 **POLITIKERNE** 👉 **FORSVARSAADVOKATENE**
👉 **FORRETNINGSADVOKATENE** 👉 **GRÜNDERNE**
👉 **DE OFFENTLIGE ANSATTE** 👉 **DE LOKALE LEDESTJERNENE**
👉 **DE SOM LA KAPPEN PÅ HYLLEN**
👉 **DE MEST UTSKJELTE** 👉 **DE FOLKEKJÆRE**

Vi feirer Advokatbladets 100-årsdag med å hylle 100 advokater som på ulike måter har satt sitt preg på samfunnsutviklingen og advokatstanden.

TEKST: NINA SCHMIDT

I september 1921 utga Advokatforeningen for første gang et medlemsblad.

«Bladet er i første række tenkt som et meddelelsesmiddel for alt, som vedkommer vor organisation og vor virksomhet», het det på førstesiden av det nye organet.

I de hundre årene som er gått, har noen temaer vært gjengangere; som kampen for økt salærsats og økt reisesalær, og for mer fri rettshjelp. Hundreåret har fostret en lang rekke flinke advokater som har satt dype spor etter seg.

I denne jubileumsutgaven fokuserer vi på hundre av dem – nålevende og døde – som på ulike måter representerer advokatstandens avtrykk på utviklingen av samfunnet og rettsstaten. De 100 er valgt ut av en svært kompetent jury.

Her er advokater som har utviklet den juridiske infrastrukturen i økonomien, velferdsstaten og rettsstaten. Andre har forfektet nye ideer og tanker, og utvidet individets handlingsrom. Og noen er brennende sjeler som har talt opinionen midt imot, eller minnet sin samtid om betydningen av de universelle menneskerettigheter og verdien av det frie mennesket.

Med den lille plassen vi har hatt til rådighet, har det vært umulig å yte hver og en rettferdighet. Det har vært krevende å skjære stoffet inn til beinet, og viktige opplysninger har måttet utgå. Vi håper likevel at vi gjennom historien om de hundre mennesker klarer å gi et innblikk i advokatstandens utvikling i perioden 1921 – 2021.

Alle nålevende har fått mulighet til å svare helt kort på et enkelt spørsmål: *Hva har vært det viktigste som har formet deg som advokat?*

På de neste 100 sidene kan du lese hva de svarte.

HELE LISTEN – BLA OM 👉

**JOHAN BERNHARD
HJORT**
(1895–1969)

BAKGRUNN: Fra Bergen og Oslo. Høyesterettsadvokat i Nørregaard & Hjort, senere Hjort. Borgerlig verdensbilde, sterkt skeptisk til bolsjevismen.

KJENT FOR: Var med å grunnlegge Nasjonal Samling, brøt senere med partiet og drev aktivt motstandsarbeid. FNs menneskerettserklæring ble hans rettesnor etter krigen. Forsvarer i Mykle-saken. Forkjemper for homoseksuelles rettigheter. Skribent.

”
Står det ikke skrevet et sted at det bør være større glede over en synder som omvender seg, enn over mange som aldri hadde omvendelsesbehov?

Johan B. Hjort

Høyesterett behandlet i 1958 Myklesaken, fra v. Agnar Mykle, Johan B. Hjort, advokat Knut Blom, Gyldendal-direktør Harald Grieg og Francis Bull, styreformann i Gyldendal. Foto: Bjørn Fjortoft, Billedbladet NÅ / Riksarkivet

NS-mannen som kom inn fra kulden

Johan B. Hjort greide kunststykket å omvende seg fra NS-leder til å bli en sterk forsvarer for individets frihet og for rettsstaten.

TEKST: AXEL HODNEFJELD

G jennom hele sitt voksne liv kjempet Johan B. Hjort mot overformynderi og sosialisme. I 1933 stiftet han Nasjonal Samling (NS) for å ta opp kampen mot et fremadstormende Arbeiderparti. Den talentfulle advokaten havnet raskt i konflikt med partiledelsen, og i 1936 meldte han seg ut av partiet.

Etter tyskernes angrep på Norge i 1940 fortsatte Hjort å motarbeide Quisling, og det endte med at han ble internert i Tyskland. Her ledet han et registreringsarbeid som dannet grunnlaget for Røde Kors' hvite busser-aksjon, som reddet ut skandinaviske krigsfanger fra tysk fangenskap.

Etter krigen, og i møte med arbeiderpartistaten, ble Hjort en lojal forsvarer av grunnleggende menneskerettigheter. Som eneste advokat tok han kampen for en fullstendig avkriminalisering av homofile i 1954, og han forsvarte forfatteren Agnar Mykle, som ble politianmeldt fordi boken Sangen om den røde rubin inneholdt detaljerte sex-scener.

Han var en av datidens største stjerneadvokater, hadde styreverv i næringslivet og i Riksmålsforbundet, og skrev for Farmand.

I 1954 skrev han selv i VG om sin problematiske fortid:

«Står det ikke skrevet et sted at det bør være større glede over en synder som omvender seg, enn over mange som aldri hadde omvendelsesbehov?»

Hjort fikk seks barn, flere ble kjent på ulike felt. Blant etterkommerne er blant andre Johan Hjort, Jens Johan Hjort, Peter Hjort, Kim Heger og Anders Heger.

Johan B. Hjorts (t.h.) og en ukjent NS-mann, etter at de under Hjorts appell i 1936 ble angrepet av representanter fra arbeiderbevegelsen.

Foto: Aftenposten

Foto: Aftenposten

SIGRID STRAY
(1893–1978)

BAKGRUNN: Fra Sandnes. Norges andre kvinnelige høyesterettsadvokat i 1929, Venstre-politiker, kvinnesaks kvinne.

KJENT FOR: Hamsuns forsvarer under landsvikoppgjøret. Første kvinnelige kansler for St. Olavs orden. Formann i Norske Kvinners Nasjonalråd. Kjempet for likelønn, enkemannspensjon og opphevelse av dødsstraff. Forsvarer i flere krigsrettssaker. Holdt radioforedrag om kvinners rettigheter.

De svakes forsvarer

Kjære fru Stray, jeg vil be Dem gå inn i min sak og hjelpe meg. Jeg greier ellers ikke svare for meg. Er det enda tid for Dem til å overta, og har De tid?

Slik lød den landsvikanklagede Knut Hamsuns bønn til sin tidligere advokat Sigrid Stray i 1946. Han hadde planlagt å prosedere sin egen sak, men åttisyvåringen innså at erstatningskravet i saken ble for komplisert. Stray, som selv hadde vært arrestert av Gestapo, gikk av som lagdommer under landsvikoppgjøret for å representere sin gamle klient.

Hamsun tapte saken i Høyesterett. Dommen er kritisert i ettertid.

Kampen for likestilling står igjen som Strays juridiske hjertesak. Hun var en av datidens mest kjente jurister, og deltok aktivt i den politiske samfunnsdebatten, og var bredt engasjert lokalt i hjembyen Arendal.

Hun jobbet allsidig, også som forretningsadvokat.

Foto: Creative Commons / siss

TERJE WOLD
(1899–1972)

BAKGRUNN: Født i Nordland. Startet advokatvirksomhet og var ordfører for Ap i Vadsø. Øst-Finnmarks eneste jurist. Senere lagdommer.

KJENT FOR: Høyesterettsadvokat, justisminister, dommer i Høyesterett fra 1949 og høyesterettsjustitiarius fra 1958 til 1969, og Norges første dommer i Den europeiske menneskerettsdomstol i Strasbourg. En av hovedarkitektene bak moderne norsk forvaltningsrett.

Fremsynt foregangsmann

Vokste opp i et Finnmark preget av arbeidsstans, varereknapphet, demonstrasjoner og uro. Justisminister i regjeringen Nygaardsvold fra 1939.

Flyktet med regjeringen og kongehuset fra Oslo. Fra London utformet Wold provisoriske anordninger for å rekvirere den norske handelsflåten til de alliertes tjeneste. Hadde hovedansvaret for å utarbeide lovgrunnlaget for eksilregjeringen.

Etter krigen oppstod det politisk strid om fullmaktslovene, som ga offentlige instanser vid adgang til å avgjøre rettslige spørsmål uten sterke rettssikkerhetsordninger for de berørte. Wold tok til orde for enkeltindividets rettigheter som et høyere gode enn effektiv forvaltning.

Ble utnevnt som leder av forvaltningskomiteen i 1951, som førte til opprettelsen av Sivilombudsmannsembetet, og til innføringen av offentlighetsprinsippet i forvaltningsretten.

Foto: NTB / Riksarkivet

VIGGO HANSTEEN
(1900–1941)

BAKGRUNN: Var med å etablere det radikale tidsskriftet Mot Dag. Høyesterettsadvokat i 1933. Juridisk konsulent i LO, senere LO-topp.

KJENT FOR: Den fremste representanten for den nye generasjonen advokater med tilknytning til arbeiderbevegelsen på 30-tallet. Den første nordmannen som under okkupasjonen ble dømt til døden av politiske grunner. Dedikerte livet sitt til å forsvare arbeiderklassen.

Arbeidernes motstandsmann

Da melk uteble fra arbeidsplassene i Oslo i september 1941, oppstod en spontan streik. Rikskommissær Josef Terboven erklærte unntakstilstand, og arresterte folk som ble holdt ansvarlige, deriblant Hansteen, som var fungerende leder i LO, og en klubiformann. Begge ble henrettet på en skytebane på Årvoll.

Hansteen hadde jobbet aktivt for å motvirke Nasjonal Samlings forsøk på å ta over kontrollen av LO, og organisasjonen ble av Terboven betraktet som tyskernes farligste motstander i Norge.

På 30-tallet var Hansteen forsvarer for mange arbeidere, blant annet etter Mestadslaget i 1931, der 60.000 arbeidere ble utestengt fra jobbene sine, etter protester mot store lønnsnedsettelse. Til slutt oppstod et gatelag der tre politifolk ble skadet.

Hansteens enke Kirsten ble Norges første kvinnelige statsråd i Einar Gerhardsens regjering i 1945.

Elise Sem avla juridisk embetseksamen med laud i 1901. Foto: Familien

Banebryteren

«Snarest mulig maa det blive aabnet for kvinder adgang til at erholde autorisation som sagførere», krevde Elise Sem i et brev til Justisdepartementet.

TEKST: AXEL HODNEFJELD

Sammen med fire andre kvinnelige juridiske kandidater – og med et lovutkast fra Advokatforeningen i ryggen – krevde Elise Sem at kvinner fikk tilgang til advokaturket.

Lovgivningsprosessen endte med vedtagelsen av «saksførerloven» av 1904 som ga kvinner adgang til advokaturket.

Sem, som selv hadde vært fullmektig hos overrettsakfører og senere Aftenposten-redaktør Thorstein Diesen, ansatte flere kvinnelige jurister som fullmektiger, og bidro til kvinnes innvalg i det mannsdominerte advokatlivet.

I Kvindelige studenters jubilæumstidsskrift 1882-1907 skildrer Sem selv sitt innvalg i bransjen:

«Helt fra den første tid blev jeg af mine mandlige kollegaer mødt med den største velvilje, og det ogsaa af de ældre. (...) At give opplysninger om hvilke personer, der særlig søger mig, er ikke let. Det er jo mænd og kvinder i de forskjellige samfundstillinger. Selvfølgelig er det mest kvinder, men ofte har det været en fader, som har sendt sin datter til mig, eller en broder sin

søster. Og det har ofte hændt, at de er kommen langveisfra, ja helt fra det nordligste Norge, idet de har ønsket at henvende sig til en kvindelig sagfører.»

Sem vokste opp i Mandal, hvor faren var sorenskriver. Hun arbeidet som assistent på farens kontor fra hun var 16 år. Slik fikk hun fra tidlig ungdom god innsikt i en advokats varierte arbeids hverdag. Da hun var 24 år reiste hun til hovedstaden for å studere jus.

På denne tiden var det gjengs å mene at kvinner ikke hadde nok fysisk styrke til å studere. Under sin studietid gikk Sem inn for å organisere studentidrettslag for kvinner. Hun var med på å stifte gymnastikkforening og skiklubb for kvinnelige studenter, og sørget for at disse ble tildelt midler over universitetets budsjetter.

I 1912, ett år før kvinner fikk allmenn stemmerett, ble Sem autorisert som Europas første høyesterettsadvokat. Hun ble fast forsvarer for kvinnelige straffetiltalte, og var med på å utarbeide ektefelleloven fra 1927, som sikret større økonomisk likestilling.

ELISE SEM
(1870–1950)

BAKGRUNN: Cand.jur i 1901. Åpnet egen advokatpraksis i Oslo i 1904, dagen etter at saksførerloven, eller Lex Elisiana – som tillot kvinner å ha autorisasjon – trådte i kraft.

KJENT FOR: Norge og Europas første kvinnelige høyesterettsadvokat. Første kvinnelige aktor. Bidro til reform som ga økonomisk likestilling. Jobbet mot hvit slavehandel, og for at kvinnelige studenter skulle få drive med sport.

Sem startet gymnastikk-timer for kvinnelige medstudenter i 1896. Foto: Museum for universitets- og vitenskapshistorie

”
Helt fra den første tid blev jeg af mine mandlige kollegaer mødt med den største velvilje, og det ogsaa af de ældre.

Elise Sem

»

SVEN ARNTZEN
(1897–1976)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat, riksadvokat i 1945 – 46 under første del av landssvikoppgjøret, ledet Advokatforeningen 1959–1961.

KJENT FOR: Ledet Hjemmefrontens politiorganisasjon under krigen. Medlem av Milorgs militære råd. Representerte regjeringen i tvist med Storbritannia om den norske fiskerigrensen i den internasjonale domstolen. Styreleder i flere selskaper. Dekorert for krigsinnsatsen.

Riksadvokaten på krigsstien

Våren 1945 var følelsene sterke, og oppjøret med landssvikerne skulle gjenreise rettsstaten. Sven Arntzens strenge linje førte til kritikk.

TEKST: AXEL HODNEFJELD

De første ukene etter frigjøringen hadde tiltalte landssvikere ikke rett til offentlig betalt forsvarer. Arntzen bestemte også at «forsvarere ikke på egen hånd må avhøre eller konferere med vitner».

Hovedstyret i Advokatforeningen reagerte skarpt, og på at forsvarere mange steder i Norge ikke fikk snakke med sine klienter.

Men kritikken stilnet: «Foreningens kritiske rolle de første månedene etter frigjøringen ble etter hvert erstattet av en sterk oppfordring til medlemmene om å være lojale overfor de påbud som

er gitt eller blir gitt, «selv om den enkelte kan synes at deres berettigelse er tvilsom», heter det i boken Våpendrager og veiviser.

Som advokat representerte Arntzen regjeringen i viktige saker for Norge, og ble beskrevet slik i en nekrolog:

«Han var det store, ruvende tuntreet blant våre advokater. Med sin lysende intelligens, sin intuisjon og med sine omfattende juridiske kunnskaper, var han en ener som ble benyttet til de helt store oppgaver.»

Morfar til Wenche Elizabeth Arntzen.

ROLV RYSSDAL
(1914–1998)

BAKGRUNN: Fra Bergen. Statsadvokat i 1939, høyesterettsadvokat i 1948. Dommer i EMD fra 1973 - 1998. Visepresident fra 1981, president fra 1985.

KJENT FOR: Fremragende prosedyreadvokat. Justitiarius fra 1969 til 1984. Hevdet internasjonale rettskilder i norsk rett. Styrket EMDs dynamiske tolkningspraksis. Ble hedret som «the single most important individual in the protection of human rights».

Den internasjonale rettens førstefiolinist

Ryssdals byste står ikke bare utenfor Høyesterett, men også utenfor EMD i Strasbourg. Han minnes som en sterk justitiarius og reformator.

TEKST: AXEL HODNEFJELD

Ryssdals karriere var som «et brenn glass for sentrale trekk i europeisk rettsutvikling» skrev Aftenposten, etter et minneseminar om Norges hittil eneste EMD-president.

Som advokat prosederte han store saker for staten, blant annet hvaloljesaken i plenum i Høyesterett, som handlet om delegering av lovgivningsmyndighet. Som justitiarius ledet han blant annet Alta-saken og strandlovsaken. I sitt siste votum tilla han menneskerettighetene vekt, en dom som ifølge Tore Schei «bar bud om den menneskeretts-

bølgen som slo inn over Høyesterett omtrent ti år senere».

Ryssdal har nesten legendestatus, og er en del av Høyesteretts sjel, ifølge Schei.

Som president i EMD arbeidet han for at EMDs praksis skulle bli tillagt vekt i den enkelte medlemsstat, og hevdet samtidig at landenes rettspraksis måtte respektere nasjonale verdier. I hans tid som leder økte saksmengden enormt, og arbeidsprosessen ble profesjonalisert og systematisert. EMD fattet en rekke prinsipielle avgjørelser i hans presidentperiode.

SIGNE MARIE STRAY RYSSDAL
(1924–2019)

BAKGRUNN: Norges tredje kvinnelige høyesterettsadvokat, sosialrådmann i Oslo, fylkesmann i Aust-Agder, vararepresentant (V) på Stortinget, leder av Oslo krets.

KJENT FOR: Kvinnesaksadvokat og forretningsadvokat. Satt i mange styrever og utvalg, fikk gjennomslag for kvinnelig odelsrett i Sivilløvbokutvalget, og for kvinners selvstendige skatterettslige stilling i Skattekomiteen av 1966.

Forretningsadvokat og kvinnesaksadvokat

Sigrid Stray, Norges andre kvinnelige høyesterettsadvokat, og hennes datter, Signe Marie Stray Ryssdal. I midten faren Christian Stray, som også var høyesterettsadvokat. Foto: Advokatforeningen

Ryssdal prosederte i 16 år før hun møtte en kvinnelig motpart.

– Når man arbeider i en organisasjon eller et offentlig utvalg er det naturlig for en kvinne å jobbe for kvinners rettigheter. Gudskjelov er det mange av oss som har jobbet med det samme for øye. Min mor satt i internasjonale og nasjonale kvinneorganisasjoner, og jobbet for kvinnesaken i hele sitt liv. Heller ikke hun syntes det var vanskelig å være forretningsadvokat og kvinnesaksadvokat, sa Ryssdal til Advokatbladet.

I perioden 1930–1970 fantes det bare femten-tjuen kvinnelige advokater. Ryssdal opplevde å bli forbigått av menn med svakere karakterer enn henne når hun søkte på dommerfullmektigstillinger. Senere ble hun den første kvinnelige tillitsvalgte i Advokatforeningen gjennom sitt styreverv.

Full barnehagedekning og likestilling var blant hennes kampsaker.

JOHAN HJORT
(1922–2001)

BAKGRUNN: Internert med familien i Tyskland under krigen, bidro til å forberede evakuering av norske krigsfanger. Advokatfullmektig i farens firma, høyesterettsadvokat fra 1957.

KJENT FOR: Over tusen saker i Høyesterett. Bygget opp Hjort til et av landets ledende firmaer. Forkjemper for ytringsfrihet og rettshjelp for alle, samfunnsdebattant og sensor. Leder av Advokatforeningen fra 1979 til 1981.

Tusenkunstneren

Johan Hjort var en de mest arbeidsomme advokatene i annen halvdel av 1900-tallet, og anerkjent som svært dyktig og engasjert.

TEKST: AXEL HODNEFJELD

Hjort tok mange landssviksaker tidlig i karrieren, senere fast forsvarer i Høyesterett.

Representerte prest og abortmotstanderen Børre Knudsen, som ble avskjediget som sogneprest etter flere aksjoner mot abortloven, som salmesang utenfor gynekologiske avdelinger

og innsmøring av fosterdukker med ketsjup. I sin avskjedstale trakk justitiarius Carsten Smith spesielt frem Johan Hjort og Ole Jacob Bae som glimrende advokater som hadde påvirket hans rettstenkning. «Enkelte ganger kan en prosedyre være en betydelig intellektuell opplevelse», sa Smith.

Hjort var den første advokaten som påberopte seg EMK i en sak, og anførte at sivil tjenesteplikt for en tannlegestred mot EMKs forbud mot tvangsarbeid. Han fikk ikke medhold. Høyesterett la til grunn at norsk lov var i samsvar med de internasjonale traktater.

Johan Hjorts rettspolitiske kjepphest var at det måtte innføres fri rettshjelp for samfunnets fattige. Han var også kritisk til kommersialiseringen av advokatyret som pågikk i hans samtid.

Johan Hjort (t.v.) og Alf Nordhus var forsvarere i Liste-saken, her med sjefredaktør Chr. Christensen i Morgenbladet. Foto: Terje H.T. Andersen / Aftenposten

Skuespiller Steven van Zandt fra *Lillyhammer* møtte tidligere justisminister Knut Storberget (Ap) for å gjøre research. Foto: Krister Sørbo, VG

ASVOR OTTESEN
(1911–2003)

BAKGRUNN: Oppvokst i Trondheim. Aktiv i motstandsarbeid i Osvaldgruppa. Førte saker for venstresideorganisasjoner etter krigen. Overvåket av POT i lange perioder.

KJENT FOR: Omtales som Norges eneste kvinnelige sabotør. Gjorde forarbeid til aksjonen som sprengte Statspolitietts hovedkvarter. Plasserte bombe, som ikke detonerte, på tysk bordell. Kjempet for det frie forsvarervalg.

Den frie radikaler

I dag tas det frie forsvarervalg for gitt, noe vi kan takke Asvor Ottesen for. I 1951 ble marineløytnant Per Danielsen arrestert for spionasje for Sovjetunionen. Han hevdet at siktelsen mot ham var politisk motivert, da han var medlem av kommunistpartiet. Danielsen ba Ottesen om å være hans forsvarer, men påtalemyndigheten motsa seg dette, fordi Ottesen var gift med en kommunist.

Lagmannsretten tok påtalemyndighetenes syn til følge. Danielsen anket avgjørelsen til Høyesteretts kjæremålsutvalg. Heller ikke i Høyesterett ble Ottesen oppnevnt som forsvarer. Riksadvokaten uttalte at han tvilte på at Ottesen hadde de nødvendige kvalifikasjonene. Kjæremålsutvalget uttalte da at hverken Ottesens erfaring eller karakterer kunne begrunne det å nekte tiltalte å velge den forsvareren han ønsket. Danielsen ble frikjent for spionanklagen.

KNUT BLOM
(1916–1996)

BAKGRUNN: Advokatfullmektig i Vesterålen, dommerfullmektig på Jæren. Partner med Sven Arntzen og Jens Bugge. Høyesterettsadvokat og dommer i Høyesterett fra 1968.

KJENT FOR: Sin rolle i Hjemmefrontens indre krets, ledelsen av Blom-utvalget som utredet lovbestemt medlemskap i Advokatforeningen. Fremragende forsvarer som ble kjent som en enda skarpere dommer. Ledet flere offentlige råd og nemnder.

Utspørringens mester

Startet sin karriere i Melbu, fra 1942 fullmektig hos Sven Arntzen i Oslo. Fast forsvarer i Oslo byrett, i Eidsivating og Høyesterett. Fikk ry som en skrankeadvokat av rang. Var forsvarer i Torgersen-saken og i mange profilerte saker, som Myklesaken.

«Bloms innsats som forsvarer i Torgersen-saken gjorde sterkt inntrykk på meg», skrev professor Morten Harboe i Lov og Rett, 54 år senere. Han fulgte Bloms utspørring av sakkyndige om det sentrale tannbitt-beviset, som «fikk den sakkyndiges autoritet til å smuldre bort». Men først i 2001 kom Høyesterett til at tannbittbevisets vekt måtte reduseres.

Med okkupasjonsmakten ferskt i minne avviste Blom-utvalget lovbestemt medlemskap i Advokatforeningen på prinsipielt grunnlag, til fordel for en fri og uavhengig advokatstand. Som dommer i Høyesterett ble han kjent for sin klarhet og arbeidskraft.

ULF UNDERLAND
(1928–2012)

BAKGRUNN: Byråsjef i Utenriksdepartementet, stasjonert i Paris, Bangkok og Wien. Høyesterettsadvokat fra 1971.

KJENT FOR: Sammen med Jens Evensen stevnet han, på vegne av Norge, Sverige og Danmark, den greske militære juntaen for EMD for brudd på menneskerettighetene. Forretningsadvokat for store selskaper, blant annet det franske oljeselskapet Total og SAS. Forsvarer i Treholt-saken.

«Gjennomført diskret»

Prosederte det skandinaviske søksmålet mot den greske militærjuntaen for brudd på EMK sammen med Jens Evensen, og vant i Strasbourg.

«Det er første gang at en gruppe land har tatt avstand fra et militærdiktatur på en slik måte at landet måtte forlate Europarådet. Innstillingen, et dokument på 1200 sider, er så avslørende for de greske oberster i militærjuntaen, at Hellas ville blitt suspendert fra rådet hvis de ikke selv hadde trukket seg med øyeblikkelig virkning», skrev NTB.

Ble høyesterettsadvokat i 1971, og partner i advokatfirmaet Arntzen, Underland & Co.

Sammen med kollegaene Jon Lyng og Andreas Arntzen representerte han Arne Treholt i spionsaken mot ham. «En så gjennomført diskret og rettlinjert mann at han måtte tåle kritikk fra Treholt-tillhengere for å ha overholdt spillereglene», skrev Harald Stanghelle.

Ledet opprettelsen av Administrasjonsrådet. På bildet vises blant annet Gunnar Jahn (til v.), jurist, økonom og leder av Nobelkomiteen, industrileder og professor Jens Bache-Wiig (nr 4 fra v.), den tyske diplomaten Curt Bräuer (foran med stripebukser), fylkesmann og leder av rådet Ingolf Elster Christensen, (foran i lys dress), fylkeslege Andreas Diesen og justitiarius Paal Berg (med papirer i hånden). Foto: Riksarkivet

Avsatte regjeringen Quisling

Han står på sokkel utenfor Høyesterett og var justitiarius i den mest dramatiske situasjonen landets øverste domstol noen gang har vært i.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Paal Berg var en del av en gruppe radikale venstrejurister, som var viktige ved oppbyggingen av offentlig regulering av arbeids- og næringsliv. Han var sentral ved utarbeidelsen av viktige lover på disse områdene og var som statsråd – sosialminister og senere justisminister – direkte involvert i den politiske prosessen for viktig lovgivning», sa Tore Schei i et seminar i 2012.

Berg ble fast utnevnt som dommer i Høyesterett i 1918. Kjent som en fremragende dommer, og utarbeidet proposisjonen til arbeidstvistloven. Den første som offentlig brukte ordet «velferdsstat», ifølge Norsk biografisk leksikon.

Beskrevet som «den sentrale handlingsideolog» for «den rettslige regu-

lering av forholdet mellom arbeid og kapital», og var på 20-tallet statsråd i to regjeringer.

I desember 1940 nedla dommerne under Bergs ledelse i Høyesterett sine embeter, i protest mot en forordning som åpenbart var i strid med prinsippet om en uavhengig domstol.

Høyesterettsdommernes handling «overskygget inntrykket av de mindre gloriose begivenheter tidligere i 1940, da Berg – som aktiv i etableringen av Administrasjonsrådet – offentlig takket Quisling for at han vek plassen», heter det i Norsk Krigsleksikon 1940-1945.

I 1945 ble han bedt om å danne en samlingsregjering, men ga opp forsøket. Var riksmeklingsmann og norsk representant i Europarådets MR-komité.

PAAL BERG
(1873–1968)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat, justitiarius fra 1929 til 1946. Født i Finnmark, men betraktet seg som romeriking.

KJENT FOR: Justitiarius da Høyesterett under krigen la ned sine embeter. Hjemmefrontleder. Ledet delegasjonen som tok Svalbard i besittelse for Norge. Arbeidstvistesjef og arbeidsrettens første formann. Sosialminister og justisminister for Venstre. Rådsformann i VG etter krigen.

» **Paal Berg var en del av en gruppe radikale venstrejurister, som var viktige ved oppbyggingen av offentlig regulering av arbeids- og næringsliv.**

Tore Schei

Foto: Henrik Laurvik, NTB

OSCAR C. GUNDERSEN (1908–1991)

BAKGRUNN: Advokatpraksis i Trondheim på 1930-tallet, ledet kommunistiske Mot Dags avdeling der, rådmann, tilknyttet eksil-regjeringen i London under krigen, høyesterettsadvokat.

KJENT FOR: Justisminister (Ap) i Gerhardsen første regjering. Senere høyesterettsdommer, en av de mest sentrale politikere i sin tid med advokatbakgrunn. Handelsminister. Ambassadør i Moskva, flere FN-opdrag.

Det holder det, sa Gundersen

«Om straff overhodet skal ha noen mening, og det må man tro den har, kunne vi ikke ha anvendt den i mindre utstrekning», sa O.C. Gundersen om landssvikoppgjøret, som han som justisminister fikk ansvar for å gjennomføre.

360 advokater ble fratatt bevillingen og siktet for landssvik etter krigen. Mange fikk påtaleunntatelse fordi de hadde meldt seg ut av NS før 1942, da medlemskap ble kriminalisert av London-regjeringen. Gundersen skal ha ønsket tøffe reaksjoner mot advokaten enn det som ble gjennomført, men ledet likevel en rask reintegrering av landssvikdømte advokater, ifølge boken Våpendrager og veiviser.

Regjeringen fikk etter krigen mye kritikk for å bevilge for få ressurser til politiet. Revyvisa «Det holder det, sa Gundersen, det klarer seg med det» av Arne Svendsen fra 1948 var myntet på justisministeren.

Mange verv.

Foto: Asge Storløkken, NTB

JOHN LYNG (1905–1978)

BAKGRUNN: Fra Trondheim, medlem av venstreside radikale Mot Dag i studietiden, dommerfullmektig, studieopphold i Tyskland ga avsmak på totalitær politikk, bystyremedlem for V, meldte seg inn i H i 1938. Høyesterettsadvokat.

KJENT FOR: Aktor i Rinnan-saken, senere dommer, avløste Gerhardsen som statsminister (H) i én måned, utenriksminister i Borten-regjeringen, stortingsrepresentant og forfatter.

Realpolitikeren

Arbeidet ved det norske rettskontoret i Stockholm under krigen, og hadde ansvar for kartlegging av tyskeres medhjelpere i Norge. Utarbeidet strategien for rettsoppgjøret. I 1945 utnevnt til statsadvokat for Trøndelag. Samtidig aktor i rettssaken mot 30 medlemmer av Rinnan-banden.

Hans sluttinnlegg varte i fire dager og ble kalt «et mesterverk i fremstillingskunst», ifølge Norsk biografisk leksikon.

Kom høsten 1945 inn på Stortinget for Høyre, og ble partiets fremste kritiker av nye reguleringslover som ifølge Lyng ville bety maktoverføring fra Stortinget til et statlig byråkrati som skulle avgjøre viktige spørsmål bak lukkede dører.

Lyktes med å etablere et borgerlig alternativ til Arbeiderpartiet. Som utenriksminister arbeidet han for avspenning mellom øst og vest, felles-europeisk sikkerhet, og mot USAs krig i Vietnam.

Foto: Rolf Ohman, Aftenposten

JENS CHRISTIAN HAUGE (1915–2006)

BAKGRUNN: Manduktør ved UiO, arrestert etter å ha gjort narr av Nasjonal Samling. Leder i Milorg. Høyesterettsadvokat.

KJENT FOR: Samlende og fast leder i motstandskampen og frigjøringsprosessen. Forsvarsminister i Gerhardsens andre regjering, statsråd i to andre Ap-regjeringer. Moderniserte forsvarret. Industribygger. Medstifter av Fritt Ord, styreleder i en rekke selskaper.

Sjarmørgiganten

Motstandshelten omtales som uimotstøtlig sjarmende, omstridt og maktglad. Var uten politisk erfaring, men ble raskt en av Gerhardsens nærmeste. Ble forsvarsminister bare 30 år gammel.

«Stort sett brukte Hauge makta si på måtar som Norge skal vera takksam for», skriver Olav Njølstad i en biografi: «Hauge skulle få store ting gjort også i etterkrigs-Norge – som forsvarsminister, justisminister, i styra for Statoil, Kongsberg Våpenfabrikk, SAS og Nationaltheateret, og gjennom dei mange uformelle nettverk. Han var sentral med å få Norge inn i Nato, men også i å utforme en basepolitikk som Sovjetunionen kunne leva med».

«Som strateg, tilrettelegger og forhandler i forsknings- og industriprosjekter formet Hauge viktige felt i den samfunnsmodell som senere kritikere har kalt «arbeiderpartistaten», skriver Norsk Biografisk leksikon.

– Jeg er jo selvfølgelig feminist. Det blir jo ingen fornyelse så lenge gubbene får sitte og regjere og repetere. Vi må bare få dem bort fortere enn svint, sa hun til VG i 2015.
Foto: Janne Møller-Hansen, VG

Den allsidige feministen

Stjerneadvokat, kvinnelige advokaters våpendrager, styreproff og justisminister: Hennes faglige spennvidde og arbeidskapasitet står i en særklasse.

TEKST: NINA SCHMIDT

Listen over hennes meritter er lang. Et stort antall saker i Høyesterett. Gransker i store saker. Rådgiver for næringslivet, sterk interesse for strafferett, barne- og familierett. En lang rekke styreverv, blant annet i Kommunalbanken, Eksportholdning Norge, Aker Kværner Holdning, NRK, Norsk Folkemuseum, Statoil og Rikshospitalet.

Som justisminister i Syse-regjeringen var hun pådriver for å endre advokatlovgivningen. I 1991 ble det tillatt at andre yrker kunne ha eierandeler i advokatfirmaer, og åpnet for aktivt eierskap gjennom en juridisk person. Advokatforeningens ønske om at bare selskapets advokater kunne være daglig leder, eier og styremedlem, ble avvist. Også pådriver for at rettshjelpsmono-

polet ble opphevet i 1991, som innebar at jurister kunne yte rettshjelp som autoriserte rettshjelpere.

På spørsmål om hva som formet henne som advokat, viser Else Bugge Fougner til Johan Hjort.

– Han var min sjef og mentor. Han sa at skranken og mangfold i porteføljen var sentralt. Dette ble styrende for meg. Han lot meg vokse gjennom saker som andre ville ført selv. Det var aldri en begrensning at jeg var kvinne. For ham var det selvsagt at hvis det ikke er like muligheter for kvinner og menn, har ikke individet lik frihet. Dette ble mitt privilegium. Å legge til rette for at kvinnelige advokater har samme muligheter som menn, har vært noe av det mest meningsfylte i mitt virke, sier hun.

ELSE BUGGE FOUGNER (F. 1944)

BAKGRUNN: Fra Moss, partner i Hjort, landets femte kvinnelige høyesterettsadvokat, fast forsvar i Oslo byrett og Borgarting.

KJENT FOR: Kvinnelig pionér i advokatbransjen, første leder av Advokatforeningens kvinneutvalg, justisminister (H), utallige styreverv i nærings- og kulturlivet og i råd og utvalg som Samboerutvalget, Børslovutvalget, Straffelovrådet og Domstolkommisjonen.

»
Å legge til rette for at kvinnelige advokater har samme muligheter som menn, har vært noe av det mest meningsfylte i mitt virke.

Else Bugge Fougner

Foto: Nina Schmidt

HANNE HARLEM
(F. 1964)

BAKGRUNN: Politisk rådgiver i Barne- og familiedepartementet, dommerfullmektig i Nord-Troms, advokat hos Regjeringsadvokaten, sjefsjurist Kredittilsynet, assisterende direktør i Norsk Hydro, medforfatter av lovkommentar om offentleglova.

KJENT FOR: Byråd for barn og utdanning (Ap) i Oslo, justisminister i Stoltenberg I-regjeringen, universitetsdirektør ved UiO, kommuneadvokat i Oslo. Sivilombud.

Utvikleren

Vært styreleder ved Sunnaas sykehus og nestleder ved Ullevål sykehus, styreleder i Hydrokraft og Helse Sør-Øst.

Hun irriterer seg over dårlig lovgivning, sa hun i et intervju i 2020.

– Den lovgivningsteknikken som ble valgt i NAV-saken er det lett å bli provosert av. Å utforme regelen tilsynelatende klar, og så «redde seg» ved å vise til at EØS-loven går foran, er ikke greit.

Samfunnsperspektivet står sentralt for henne.

– I valg av roller og arbeidsoppgaver har muligheten til å utvikle virksomheten jeg har arbeidet for i en god retning, vært viktigere enn det konkrete resultatet i en enkelt sak. Politisk interesse og engasjement, og ikke minst mitt første arbeidssted hos Regjeringsadvokaten, har nok vært viktig for en slik innretning på min advokatrolle, og har også vært avgjørende for at jeg også har hatt andre roller enn advokat.

Foto: Wikimedia Commons

JENS EVENSEN
(1917–2004)

BAKGRUNN: Skulle overta farens slakterbutikk, men ble advokat. Motstandsmann. Aktør i landssvikoppkjøret. Ekspedisjonssjef.

KJENT FOR: Bidro til å sikre statlig eierskap i oljesektoren og 200-mils økonomisk havsone. Forhandlet frem Norges avtale med EF og Gråsoneavtalen med Sovjetunionen. Havrettsminister og handelsminister (Ap), dommer ved Den internasjonale domstolen. Arne Treholts mentor.

Forhandleren

«Mannen som gjorde Norge større» er navnet på en biografi om Jens Evensen fra 2017. Der omtales han som en av de viktigste norske politikere i det 20. århundre:

«Mot alle odds og i en kamp mot stormaktens interesser, skapte han det juridiske grunnlag for våre havgrenser og vårt eierskap til oljen, fisken og mineralene i enorme områder», skriver forfatter Berit Ruud Retzer.

Leder for senter for norsk havrett, Tore Henriksen, kaller Evensen «havjussens største helt», og sier til Juridika at Evensen har en stor del av æren for at FN's havrettstraktat – «havets grunnlov» som avveier miljø, ressursforvaltning, skipsfart og sikkerhet - ble vedtatt i 1982.

Evensen ledet blant annet Sjøgrenseutvalget, Statens oljeråd og Kontinentalsokkelutvalget, og la grunnlaget for blokkinnstillingen på kontinental-sokkelen. Rådgiver i folkerett i UD.

Foto: Monica Kveale

KNUT STORBERGET
(F. 1964)

BAKGRUNN: Fra Elverum, strafferechtsadvokat (H). Stortingsrepresentant (Ap) fra 2001 til 2017, avbrutt av seks år som statsråd. Nestleder i Avholdsfolkets landsråd.

KJENT FOR: Var justisminister (Ap) fra 2005 til desember 2011, og hadde ansvaret for beredskapen under terrorangrepet 22.juli 2011. Foreslo makspriser for advokater på flere nye saksområder. Nå statsforvalter i Innlandet.

Idealisten

«Jeg lyver hvis jeg sier at jeg ikke har følt skyld. Jeg ble jo en slags syndebykk. Likevel mener jeg at skyld utelukkende er noe som ligger hos gjerningspersonen. Politisk ansvar er noe annet, og ja, jeg har følt mye på at vi hadde det politiske ansvaret», sa Storberget til Aftenposten.

Ble fullmektig hos Tor Erling Staff, etter å ha møtt ham i ruspolitisk debatt. Fascineres av advokatgjerningen.

– I en tid med mer populisme og svart/hvitt tenkning, trenger vi advokatene. Selv den verste forbryter har fasetter i sitt liv som bør trekkes fram, og i den åpenbare gjerning finnes tvil. Når fordømmelsen er størst, har advokaten sin store oppgave. Alltid ivre for mennesket bak oppdraget. Der politikeren slutter, tar advokaten over og bidrar til å forme, utdype og utfordre normer og regler. I skråsikkerhetens tid trenger vi mer av dette.

Lillehammer-saken – der seks Mossad-agenter ble tiltalt for drap – ble en skjebnesak, skriver Annæus Schjødt i sin biografi. Foto: Aftenposten

Krigshelt som advarte mot pengegalopp

Aftenposten mintes ham som «den juridiske flygehelt», kolleger i Schjødt som en av etterkrigstidens dyktigste, mest markante og respekterte advokater.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Advokatykket – både i og utenfor Norge – har i senere år måttet tåle mye hard kritikk, for sviktende etiske holdninger og for overdreven pengegladhet. Men det vil, tror jeg, rette på seg. La det derfor være sagt: Jeg tror fortsatt på at advokater har en oppgave i kampen for rett og rettferdighet, og at mitt yrke vil kunne reise seg opp fra pengegaloppen og igjen stå som fremste forkjemper for en bedre, mindre korrupt og mer levlig verden.»

Dette skrev Annæus Schjødt i sin biografi *Mine Valg*. Å kjempe for rett og rettferdighet overalt der juridisk assistanse kreves, anså han som sin fremste oppgave.

Lillehammer-saken – der seks Mossad-agenter ble tiltalt for drap på en

mann som israelerne mente var ansvarlig for henrettelsen av israelske utøvere under OL i München i 1972 – ble en skjebnesak: De seks var ikke terrorister, men soldater som kjempet en rettferdig krig, skriver han i sin biografi. En av hans klienter ble frifunnet, den andre dømt til svært mild straff. I ankeprosessen til Høyesterett representerte han også Sylvia Raphael, og de to ble senere gift, og flyttet til Sør-Afrika.

De advokatetiske reglene var hans rettesnor, og grundige forberedelser hans varemerke.

«Vi var jurister med liv og sjel; det var viktig å stå for noe i den juridiske verden, for å ha ført og fortrinnsvis vunnet akkurat den saken, uten særlig hensyn til om salæret var stort eller beskjedent», skriver han.

Foto: Tore Berntsen / VG

ANNÆUS SCHJØDT (D.Y.)
(1920–2014)

BAKGRUNN: Tredje generasjon av fremtredende advokater, jobbet til han var 72 år i firmaet som bærer familiens navn. Spitfire-flyger og høyt dekorert krigshelt.

KJENT FOR: Omfattende prosedyrepraksis for Høyesterett, mange profilerte saker. Forkjemper for ytringsfrihet. Giftet seg med en av de dømte Mossad-agentene i Lillehammer-saken. Sentrale styreverv i næringslivet og i Advokatforeningen.

”**Jeg tror fortsatt på at advokater har en oppgave i kampen for rett og rettferdighet, og at mitt yrke vil kunne reise seg opp fra pengegaloppen.**

Annæus Schjødt

HANS STENBERG-NILSEN
(F. 1930)

BAKGRUNN: Fast høyesterettsforsvarer med over 1200 saker for Høyesterett. Tidligere formann i Advokatforeningen og leder av Kontrollutvalget for overvåknings- og sikkerhetstjenesten. Redaktør for Norsk Retstidende i 16 år. Mange verv.

KJENT FOR: Sterkt opptatt av ytringsfrihetssaker. Forsvarer for store norske mediehus. Mangeårig engasjement i Advokatforeningen.

“
Jeg har aldri søkt publisitet eller oppmerksomhet. Jeg har holdt meg til sakene og er en person som trives best i bakgrunnen.

Hans Stenberg-Nilsen

I 1989 var Hans Stenberg-Nilsen prosessfullmektig for forlagssjef William Nygaard som ble stevnet av ledere fra Det Islamske Forsvarsråd i forbindelse med utgivelsen av Salman Rushdies bok Sataniske vers. Foto: Knut Nedrås, NTB

Ytringsfrihetens forsvarer

Stenberg-Nilsen er hyllet for sin innsats som forsvarer, og for sitt arbeid for ytringsfrihet, rettssikkerhet og etikk.

TEKST: KARI HEGSTAD

I 2008 ble Stenberg-Nilsen utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden for sine betydelige bidrag til samfunnet, advokatstanden og enkeltindividet.

Han er en av advokatene med flest førte saker for Høyesterett, og har prosedert i en rekke omfattende saker med bred mediedekning.

– Jeg har aldri søkt publisitet eller oppmerksomhet. Jeg har holdt meg til sakene og er en person som trives best i bakgrunnen, har han uttalt.

I hans tid som formann debatterte representantskapet om høyesterettsadvokat-tittelen skulle gjeninnføres eller ikke. Stenberg-Nilsen var hovedtalsmann for dem som ikke ønsket dette.

– Problemet var at det var så stor konkurranse om alle prøvesakene. Dermed var det mange flinke advokater som ikke fikk tittelen høyesterettsadvokat. Derfor vedtok vi å gå over til at man bare måtte prøve to saker fremfor tre, fortalte Stenberg-Nilsen i et intervju tidligere i år.

Det var da han var dommerfullmektig i Larvik på femtitallet at hans advokatrolle begynte å ta form.

– Sorenskriveren i Larvik tok dommerfullmektigen med seg i retten som protokollfører for at jeg skulle høre datidens prosedyretopp, høyesterettsadvokat Knut Blom. Hans fremføring og innlevelse på Nationalteaternivå ga meg et blikk inn i advokatyrket, forteller han.

– I tiden som advokatfullmektig ble mitt advokatfundament støpt ved den opplæring i prosedyre for Høyesterett som ble gitt meg av min principal, høyesterettsadvokat Ragnar Christophersen, fast forsvarer i Høyesterett.

Han har hatt et tydelig personlig og faglig engasjement. I 1985 ble han formann i Advokatforeningen. I kampen for økt salærsats fikk han 166 av 175 faste forsvarere til å sende inn sine oppsigelser, noe som førte til en oppjustering av salærsatsen på hele 18 prosent.

«Advokatene har denne gang brutt en barriere og vist at man ikke tåler hva som helst», skrev han i Advokatbladet i 1987.

Har hatt en rekke saker for norske mediehus i saker om ytringsfrihet. Han skriver fremdeles innlegg om saker han engasjerer seg for.

ERLING LYNGTVEIT
(F. 1953)

BAKGRUNN: Tidligere statsadvokat og leder av Advokatforeningens lovutvalg for strafferett og straffeprosess, har hatt verv i Gjenopptakelseskommisjonen og vært fast forsvarer i Høyesterett.

KJENT FOR: Forsvarer i kjente økokrim-saker, blant annet for en av de tiltalte i korrupsjonssaken mot Eirik Jensen og Gjermund Cappelen, og i norgeshistoriens største skattestraffesak, Transocean-saken.

Økokrim-veteranen

Allerede som prosessfullmektig fikk Lyngtveit øynene opp for de økonomiske straffesakene, og gjennom det mangeårige arbeidet med omfattende saker på feltet har han etter hvert markert seg som en uredd profil med teft for å heve temperaturen i rettsalen.

– Viktigst for mitt virke som advokat er utvilsomt menneskene jeg har vært så heldig å ha rundt meg: kollegene ved Riksadvokatembetet, hos statsadvokatene i Oslo og ikke minst mine partnerkolleger gjennom over 20 år, Hans Stenberg-Nilsen og Jon Christophersen. Yngre, engasjerte og dyktige medarbeidere har også bidratt til inspirasjon, nytenkning og glede i min arbeidsdag. Faglig nysgjerrighet i tillegg til interesse for psykologiske og advokatetiske problemstillinger har vel også hjulpet til, sier han selv om sin utvikling i advokatrollen.

Foto: Aina J. Rønning

”
Viktigst for mitt virke som advokat er utvilsomt menneskene jeg har vært så heldig å ha rundt meg.

Erling Lyngtveit

ARNE MELTVEDT
(F. 1935)

BAKGRUNN: Tidligere fast forsvarer i Høyesterett. Drevet egen advokatpraksis i Oslo fra 1967. På 1970-tallet var han leder for Den norske Creditbanks juridiske avdeling, og senere formann i Advokatforeningen Oslo krets. Styreformann og styremedlem i en rekke selskaper.

KJENT FOR: En av advokatene i Norge med flest saker prosedert for Høyesterett. Kjent for sine glimrende prosedyrer.

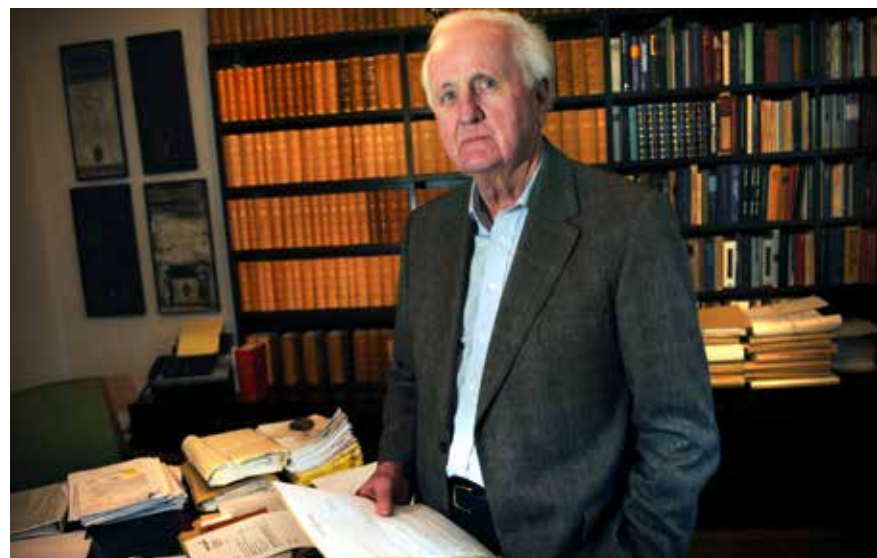

Foto: Svein Erik Furulund / NTB

Den alltid respektfulle

Jeg har hatt et langt og konfliktfylt yrke i rettsapparatet, men har hele tiden vært opptatt å vise respekt for de som måtte fremstå som mine motparter. Jeg har aldri vært interessert i å nedvurdere eller ta avstand fra

dem. Enten det er påtalemyndigheten eller sivile parter som står på den andre siden – det har vært viktig for meg å vise at jeg respekterer deres meninger. Dette er noe jeg mener og håper at jeg har klart å leve opp til, sier han selv.

Den uredde stemmen

Selv med en imponerende fartstid i politietaten, har hun briljert som advokat også på den andre siden som forsvarer i omfattende straffesaker.

– Jeg snublet inn i advokatyret etter at jeg ikke ble politimester i Oslo. Det viste seg å være en velsignelse. Til min overraskelse oppdaget jeg at mitt kall var å være forsvarer, ikke anklager. Jeg elsker å snakke med «kjelt-ringer», å realitetsorientere dem, og

å formidle en kaotisk situasjon for dommeren.

– Jeg må endre svart til hvitt og hvitt til svart, med andre ord fortelle en annen historie enn påtalemyndigheten gjør. Min grunnholdning som advokat er respekt for retten, både fagdommer og lekdommer, og jeg tror på å holde en elskverdig tone overfor domstolen. Målet er hele tiden at klienten skal bli sett. Møtene med klienter og retten har formet meg som advokat, sier hun selv.

Ellen Holager Andenæs var bistandsadvokat for Tor Mikkell Wara i saken mot hans samboer Laila Bertheussen. Foto: Håkon Mosvold Larsen, NTB

ELLEN HOLAGER ANDENÆS
(F. 1947)

BAKGRUNN: Forsvarer fra 1997. Statsadvokat, konstituert lagdommer. Fast forsvarer ved Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett. Tidligere hovedstyremedlem i Advokatforeningen.

KJENT FOR: Kriminalsjef og ordenssjef ved Oslo politikkammer, konstituert overvåkingssjef for Politiets overvåkingstjeneste. Norges første kvinnelige statsadvokat i 1983. Forsvarer i profilerte straffesaker.

Rettspolitikken bauta

Gennom karrieren frontet Bae saker med stor nasjonal oppmerksomhet, og hadde en enorm tilstedeværelse i kriminalpolitikken så vel som i partipolitikken. Med et ubetinget engasjement for den svake part, satte han viktige problemstillinger på samfunnsagendaen.

Innsatsen han la ned i Listesaken ble for eksempel opptakten til en rekke saker der de mer autoritære trekk i samfunnet ble utfordret. Også Liland-saken, som han fremmet sammen med Cato Schiøtz, ble et vannskille som bidro til en revurdering av de strenge gjenopptakelsesreglene.

«Det var en linje i hans arbeid: Han engasjerte seg i saker der overgrep var blitt gjort, og systematisk sto han på de svakes og tapernes side. Det var nok noe klippefast ved ham», skrev jussprofessor Thomas Mathiesen i nekrologen i 2000.

I 2001 mottok han Espelands honnørpris fra Advokatforeningen.

Politidjulant Arne Huuse, Alf Nordhus, Ole Jacob Bae og Kjell Amundsen i Listesaken. Foto: Rolf M. Aagaard / Aftenposten

Foto: Trond Solberg, VG

OLE JAKOB BAE
(1938–2000)

BAKGRUNN: Fra Steinkjer. Fast forsvarer i Høyesterett, førte over 1500 saker der. Blant stifterne av Forsvarergruppen, Rettspolitisk forening og Norsk Forening for Kriminalreform. Politisk aktiv i SV, straffettsrådgiver og styreleder i partiavisen «Ny Tid».

KJENT FOR: Har spilt en viktig rolle i en rekke rettspolitiske saker, som Listesaken, Alta-saken, Reitgjerd-saken og Liland-saken.

Kjell Inge Røkke hjelper Ellen Holager Andenæs med advokatkappen i Oslo tingrett i sertifikatsaken i 2005. Andenæs hadde glemt sin egen kappe, og fikk låne en i siste liten fra John Christian Elden. Foto: Lise Åserud, NTB

Foto: Henrik Evertsson

CATO SCHIØTZ
(F. 1948)

BAKGRUNN: Advokat (H) i Schjødt og Glittertind. Forfatter, boksamler, og blant antroposofiens fremste talsmenn. Økologisk gårdbruker. Ledet rettsikkerhetsutvalget i Advokatforeningen.

KJENT FOR: Forsvarer i profilerte økokrim-saker. Først flest saker om ytringsfrihet for norske medier. Forsvarer for Per Orderud, pådriver for gjenåpning av Liland- og Torgersen-sakene. Mange styreverv i kulturlivet.

Refset profittjaget

Med Pippi Langstrømpe som ledestjerne, tok Cato Schiøtz et lite oppgjør med profittjaget i advokatbransjen etter at han sluttet i Schjødt.

TEKST: KARI HEGSTAD

Et brev til sine kolleger siterte han Pippi, som han betegnet som «en veldig klok person», og ba dem huske på kjerneverdiene i all advokatvirksomhet.

«Hun sa at når du er veldig sterk, så må du være veldig snill. De store advokatfirmaene er veldig sterke. Om de ikke deler med de ansatte i form av bonuser, så er det i tillegg stusselig. Man må være raus overfor egen administrasjon, og ta sitt samfunnsansvar på alvor», utdypet Schiøtz overfor Advokatbladet.

— Som universitetslektor fikk jeg god

erfaring i muntlig fremføring og pedagogikk, som er nyttig balast for en prosedyreadvokat. Arbeidet for Annæus Schjødt; fire år som fullmektig og ti år som partner, formet min praksis og mitt syn på advokatgjerningen. Hans allsidige prosedyrepraksis, med mange saker om ytringsfrihet og økokrim, var også formende. Men viktigst var Annæus' fremhevelse av betydningen av at advokater tar samfunnsansvar, sier han.

Da han og Ole Jakob Bae fikk Liland-saken gjenåpnet, sa han: «Jeg er ikke stolt av noe annet».

Foto: Henrik Evertsson

METTE YVONNE LARSEN
(F. 1963)

BAKGRUNN: Fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett, har møterett for Høyesterett og vært leder i Advokatforeningens menneskerettsutvalg.

KJENT FOR: Prosedert i en rekke store saker på barne- og strafferettsfeltet, for eksempel som forsvarer for Vågå-ordføreren, og som en av de koordinerende bistandsadvokatene i Breivik-saken etter 22. juli. Norsk representant i CCBE.

Foto: Geir Egil Skog

MARIUS DIETRICHSON
(F. 1969)

BAKGRUNN: Fast forsvarer ved Oslo tingrett og Borgarting lagmannsrett med møterett for Høyesterett. Leder av Forsvarergruppen i Advokatforeningen.

KJENT FOR: En viktig stemme på vegne av advokatene. Under koronapandemien heiste han rettsikkerhetsfanen mot nye lovforslag som en synlig forsvarer av rettsstatsprinsippene. Forsvarsadvokat i flere omfattende straffesaker.

Foto: Håkon Mosvold Larsen

ANDERS BROSVEET
(F. 1969)

BAKGRUNN: Fra Steinkjer. MP i Elden, fast forsvarer i Høyesterett. Medlem i lovutvalget for strafferett og straffeprosess, av Straffelovrådet og strafferettskomiteen i CCBE. Forfatter i Norsk Lovkommentar, redaktør i Gyldendal Rettsdata. Tidligere leder av Forsvarergruppens Høringsutvalg.

KJENT FOR: Flere profilerte økokrim-saker, som Transocean, Finance Credit og Berge Gerdt Larsen-saken.

FRODE SULLAND
(F. 1956)

BAKGRUNN: Byråsjef i JD, leder for Straffelovkommisjonens sekretariat, senere medlem av kommisjonen. Fast forsvarer i Oslo tingrett, Borgarting og Høyesterett. Leder av Forsvarergruppen i 12 år, leder nå Arbeidsutvalget i representantskapet.

KJENT FOR: Høyprofilerte straffesaker, forsvarer for Veronica Orderud. Sterkt rettspolitisk engasjement for straffeprosessen, økt rettshjelp og økt salærsats.

I protest mot at salærsatsen bare økte med fem kroner i 2014, samlet Frode Sulland inn femkroninger fra advokater som han egenhendig leverte tilbake til politikere på Stortinget. Foto:TROND SOLBERG/VG

Sterk for de svakeste

Sulland hylles for å ha ledet Forsvarergruppen tilbake inn i Advokatforeningen, og for sitt nådeløse og imponerende engasjement, spesielt mot isolasjon og glattceller, og for juryordningen.

— Det er mange erfaringer som samlet har definert meg som advokat. Men det jeg opplevde i Bergen allerede i studietiden, kommer jeg stadig tilbake til. Som sekretær for Granskingsutvalget ledet av professor Anders Bratholm, som skulle vurdere påstandene om politivold i Bergen på 70-tallet, fikk jeg innblikk i hvordan de svakeste i samfunnet kan bli nedverdiget og at de sterkt trenger noen som står opp for dem.

— Jeg så også på nært hold hvordan maktstrukturer og enkeltpersoner kan bruke sterke virkemidler for å hindre å bli avslørt og måtte erkjenne feil. Som advokat har det derfor vært viktigst for meg å bidra til rettsikkerhet for de svakeste, sier han.

TEKST: KARI HEGSTAD

Støtt i stormen

Som forsvarsadvokat har Larsen markert seg som en fanebærer for tiltaltes rettigheter i straffeprosessen.

— At rettsstatsprinsippene er helige har blitt understreket for meg gjennom mitt mangeårige arbeid i menneskerettsutvalget, særlig i møte med samfunn hvor disse garantiene står langt svakere.

Hun har også en sterk stemme i debatten om straffefølgning av barn.

— Det som har formet meg mest gjennom tretti år har vært forsvarergjerningen og det å få gjøre en viktig forskjell i menneskers liv. Oppveksten i nord har formet min evne til å stå støtt i stormen — en egenskap advokater trenger. Kampen for barns rettigheter har formet meg både som advokat og menneske. De svakeste barna er de som havner i fengsel, og nullvisjon for fengsling av barn er fortsatt min viktigste hjertesak.

Larsen skal nå åpne lokalkontor i Svolvær.

TEKST: KARI HEGSTAD

Forsvarernes talsmann

Har hatt mange medieprofilerte saker som NOKAS-saken, Madeleine Rodriguez-saken og vært rådgiver for Tjostolv Moland i Kongo.

Som medlem av European Criminal Board Association har han holdt forsvarsadvokater oppdatert på EU-rett.

— Jeg har alltid villet jobbe med prosess, særlig straffeprosess. Og det har jeg også gjort, i andre roller enn den forsvarerrollen jeg har i dag. Det har helt klart formet meg. Men det som driver meg i dag, i den rollen jeg nå har, er troen på advokatrollen. Troen på at det nytter. Troen på jeg som forsvarer kan gjøre en forskjell, sier han selv.

Som leder har han også vært opptatt av å løfte advokaters og Advokatforeningens tilstedeværelse i samfunnsdebatten opp på et prinsipielt nivå.

— Vi er voktere av rettsikkerheten og uskyldspresumsjonen ellers, og det skal vi også være i saker som gjelder advokater.

Med teft for skranken

To ganger vunnet kategorien «økonomiske straffesaker» i Finansavisens advokatundersøkelse. Sammen med John Christian Elden har han bygget opp Norges største strafferettsfirma.

— Først og fremst er jeg nok formet av allsidigheten i de sakene som har kommet min vei. Både små og store saker har gitt meg faglige og menneskelige utfordringer jeg har fått lære av. Det å analysere og formidle komplekse faktiske og rettslige forhold i en prosessordning som først og fremst er laget for de enklere sakene, er utfordrende og utviklende.

— Skranken, ikke minst i Høyesterett, gir rom for å engasjere seg i rettsutviklingen på mange ulike felt. Denne erfaringen, sammen med vervene jeg har hatt, har formet et sterkt rettspolitisk engasjement, sier han.

Brosveet sitter i styret i Domstoladministrasjonen. Har sittet i Advokatforeningens hovedstyre.

Da prinsesse Märtha i 2007 gikk til sak for å stoppe forlaget Publicom fra å gi ut boken Märthas engler fordi det var et bilde av henne på coveret, var det første gang en kongelig person tok ut sivilt søksmål. Cato Schiøtz var hennes advokat. Saken endte med forlik. Foto: Kristian Helgesen, NTB

Foto: Anette Karlsen, NTB

HARALD STABELL (1947–2018)

BAKGRUNN: Fast forsvarer i Oslo tingrett og Borgarting og møterett for Høyesterett. Medlem i Rettssikkerhetsutvalget, mangeårig leder av lovutvalget for strafferett og straffeprosess.

KJENT FOR: Forsvarer i straffesaker som NOKAS- og Orderud-sakene. Sterkt politisk engasjement, varamedlem for Rødt i Oslo bystyre. Forsvarer for Blitz, Stein Lillevolden, AUF, Bellona, og Natur og Ungdom.

Den radikale stemmen

Stabell var i en årrekke en av Norges mest kjente forsvarere, og bemerket seg som en fanebærer for rettssikkerhet og menneskeverd både partipolitisk og rettspolitisk.

Før valget i 2017 etterlyste han et større samfunnsengasjement fra forsvarere mot en undertrykkende tendens i strafferetten. Selv gjorde han opprop mot overgrep fra politi og offentlige myndigheter gjennom hele karrieren.

«Han gikk motstrøms, brøt med sitt konservative miljø og forble tro mot sine radikale tanker hele livet. Han bisto de som trengte det og solidarisererte seg med svake. Han gjorde en stor jobb som forsvarsadvokat og er en av de store i min generasjon», sa kollega Cato Schiøtz til VG etter dødsbudskapet i 2018.

For en uredde og ansvarsbevisst innsats i advokatgjerningen mottok Stabell i 2002 den gjeve utmerkelsen Espelands honnørpris av Advokatforeningen.

TEKSTER: KARI HEGSTAD

Foto: Eilend Aas, NTB

ERIK LEA (F. 1956)

BAKGRUNN: Startet egen advokatpraksis i 1990, har vært formann i Haugesund krets og medlem av Bistandsadvokatutvalget. Fast forsvarer i Haugaland tingrett og Gulatingslagmannsrett.

KJENT FOR: Har jobbet med flere medieprofilerte straffesaker. Var blant annet forsvarer i Oslo S-saken og i NOKAS-saken, og bistandsadvokat for foreldrene i Birgitte Tengs-saken.

Den sterke losen

Oslo S-saken i 1996 satte fyr på karrieren.

– Det var starten på en rekke saker utenbys, som Nokas-saken. Min hustru satte som vilkår at jeg overvant flyskrekken min. Det gjorde jeg ved hjelp av piller og alkohol - og lyst på saken. Det er viktig å være engasjert og gi alt en har. Halv gass er forbudt, sa han i 2019.

– Min far var advokat. Min helt. Han var venn med Olav Hestenes. Han møtte jeg her i Haugesund på 70-tallet. Jeg leste boken til Alf Nordhus «Jeg tar saken» og jeg var aldri i tvil. Forsvarsadvokat. Jeg har ressurser. Så om jeg kan bistå de som er rammet av ressurssvak bakgrunn eller uflaks, så skal jeg gjøre mitt for å løse de gjennom det som måtte komme, under etterforskningen eller i rettsystemet. Når noen faller, bør noen prøve å hjelpe de opp igjen. Det har vært min motivasjon og min glede, sier han i dag.

Foto: Berit Rosold, NTB

GUNHILD LÆRUM (F. 1962)

BAKGRUNN: Fast forsvarer ved Nedre Romerike tingrett og Eidsivating lagmannsrett, fast advokat for flere barneverntjenester, spesialfag i arbeids- og odelsrett.

KJENT FOR: Forsvarer i kjente straffesaker og overgrepssaker. Har sittet i Advokatforeningens hovedstyre og flere utvalg, og vært leder av Romerike krets. Styremedlem i Norges Fotballforbund, Norsk Toppfotball og Lillestrøm Sportsklubb.

Menneskekjenneren

Lærum har prosedert i flere av landets mest omtalte draps- og sedelighetssaker, og har markert seg med en ubetinget ydmykhet overfor faget, klienter og kollegaer.

– Jeg har vært opptatt av å følge de etiske reglene og har som rettesnor hver dag å fremme rett og hindre urett. Det har vært og er en gave å få arbeide med fornøyde klienter sammen med gode kollegaer. Klientene inspirerer meg til videre arbeid med tunge saker og lange arbeidsdager, sier hun selv.

Hun forsvarte «Lommemannen» i tingretten, og i 2019 var hun forsvarer i Sandra-saken – norgeshistoriens største nettvergrepssak.

– Vi må huske at det er et menneske bak alle straffbare handlinger. Mennesket er ikke alltid vanskelig, det har det vanskelig, sa hun til Aftenposten i 2020.

– Alle er like viktige, og jeg har lært noe av alle uansett hvor de kommer fra og hvem de er.

BERIT REISS-ANDERSEN
(F. 1954)

BAKGRUNN: Fra Nesodden. Statssekretær i Justisdepartementet. Andre kvinnelige leder av Advokatforeningen. Fast forsvarer i Oslo tingrett og i Borgarting. Første kvinnelige faste forsvarer i Høyesterett. Tidligere CCBE-delegat.

KJENT FOR: Over hundre saker i Høyesterett. Forfatter. Spesialist i straffe- og økokrimsaker. Leder av Nobelkomiteen fra 2017. Styremedlem i Nobelstiftelsen.

Berit Reiss-Andersen og fredsprisvinner Abiy Ahmed Ali, statsminister i Etiopia, og Zinash Tayachew i 2019. Foto: Tore Meek, NTB

Med hodet og hjertet i jobben

Hun oser av autoritet og kunnskap, og nyter respekt både som leder av Nobelkomiteen, som tillitsvalgt, samfunnsdebattant og som en av landets fremste advokater.

TEKST: KARI HEGSTAD

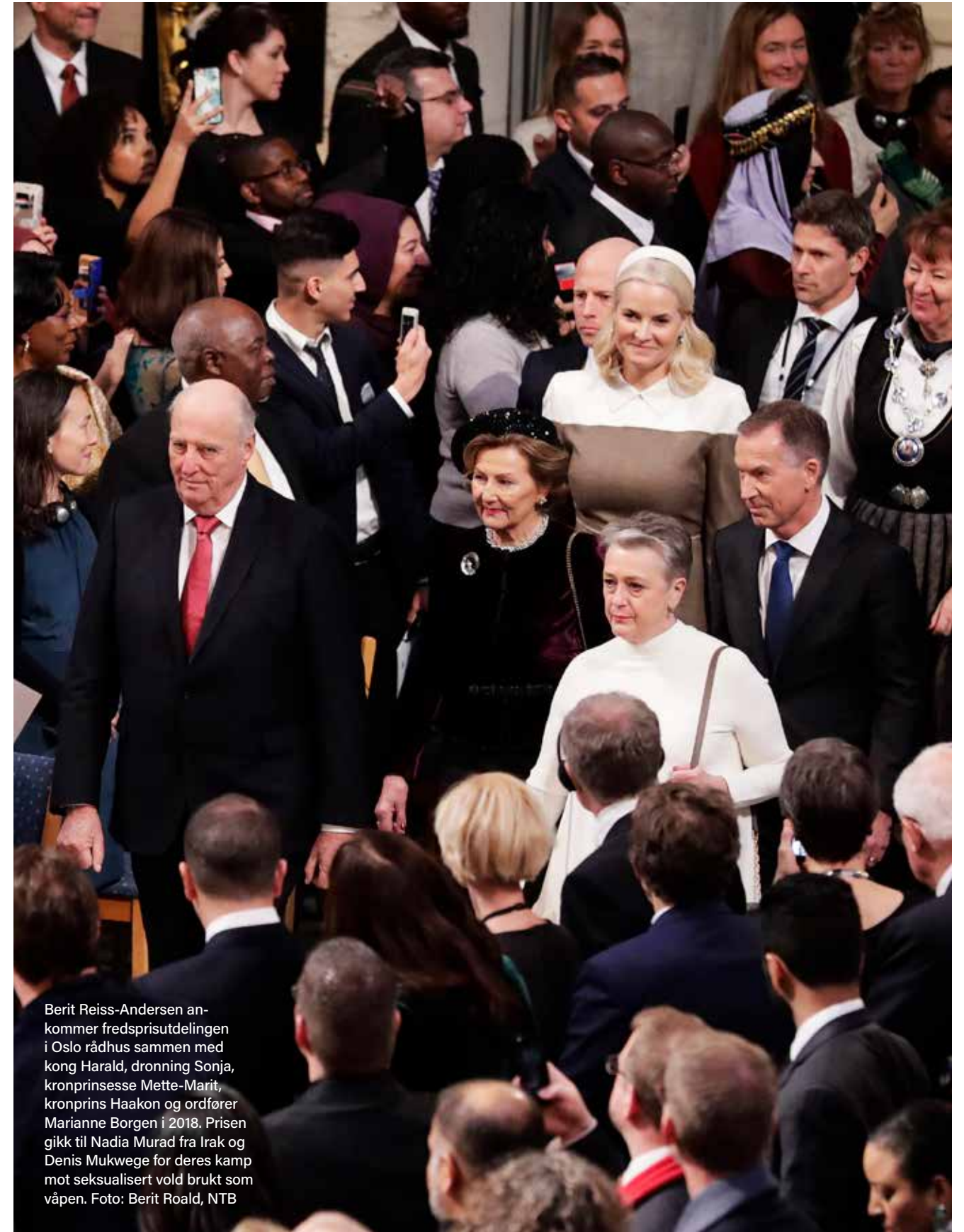
Hva er det som har formet meg som advokat? Jo, de tusenvis av klienter som har fortalt meg sin historie, og mine tusenvis av forsøk på å sette den historien inn i en rettslig ramme og samtidig beholde nettopp historien, sier Berit Reiss-Andersen.

— Mine utallige møter med dommere og andre aktører i rettsalen har formet meg. Den krevende og gode dommeren skjerper meg, den flinke kollegaen er noe å strekke seg etter. Andre ganger har jeg tenkt at «sånn skal det ikke gjøres» — og lært av det. Det aller viktigste er å bruke seg selv. Det er nå en gang min stemme, mitt hode og mitt hjerte jeg har tatt med meg inn i denne jobben. Det er litt Espen Askeladd å være advokat, alt du har i skreppa di kom-

mer til nytte en vakker dag. Verdens beste jobb, sier hun.

Hun setter pris på å være kvinne, så hun i et intervju med DN.

«Jeg beundrer Karen Blixen for evnen til å oppfinne seg selv, mange ganger. Hun lot seg aldri knekke (...). Med og uten penger, i lykkelige og ulykkelige omstendigheter. Hun hadde helt sin egen stemme. Og gjorde ikke et arbeidslag, selv om hun slet. Hun var ikke plaget av vår tids timeregnskap og disiplin. Min sjel er hos sånne som Karen Blixen, men mitt liv er i dette strukturerte og rasjonelle. Jeg setter utrolig stor pris på å være kvinne i min tid — og i andre roller enn som ektefelle og mor. Jeg liker å spille rollen som kvinnen med mye autoritet».

Berit Reiss-Andersen ankommer fredsprisutdelingen i Oslo rådhus sammen med kong Harald, dronning Sonja, kronprinsesse Mette-Marit, kronprins Haakon og ordfører Marianne Borgen i 2018. Prisen gikk til Nadia Murad fra Irak og Denis Mukwege for deres kamp mot seksualisert vold brukt som våpen. Foto: Berit Roald, NTB

”
Det er litt Espen Askeladd å være advokat, alt du har i skreppa di kommer til nytte en vakker dag.

Berit Reiss-Andersen

ADVOKATBLADET I 100 ÅR

GRATULERER SÅ MYE MED
JUBILEUM!

TUSEN TAKK FOR ENGASJERENDE INNHOLD I

100 ÅR

ARNTZEN
DEBESCHE

OSLO - STAVANGER - TRONDHEIM
www.adeb.no

Kindem & Co
Advokatkollegiet

Kindem & Co gratulerer
Advokatbladet med
100 år

**Vi har ledig kontor plass
til advokater!**

Ta kontakt med Elisabeth Sejersted Brodtkorb (tlf 404 13 212)
eller Asle Hesla (tlf 994 69 138) hvis du ønsker en
uforpliktende samtale eller har spørsmål.

Kindem & Co er et av Oslos største
kontorfellesskap med 19 advokater.
Våre advokater betjener de
fleste rettsområder.

Prinsensgate 22, pb. 373 sentrum, 0102 Oslo.
Tlf. 22 24 61 00, faks 22 34 61 01

www.kindemco.no

Medlemmer av Den Norske Advokatforening

Vi ønsker
Advokatbladet
til lykke med
100-årsjubileet!

THALLAUG

Vi gratulerer Advokatbladet
med 100-årsjubileet!

Advokatfirmaet Thommessen AS
Oslo • Bergen • Stavanger • London
thommessen.no

østgård

ADVOKATFIRMA

WWW.OSTGARD.NO

Fra en 98-åring til en 100-åring:
GRATULERER!

WIKBORG|REIN

OSLO | BERGEN | LONDON | SHANGHAI | SINGAPORE

Vi gratulerer Advokatbladet
med 100-årsjubileum!

Wiersholm

KPMG Law
Advokatfirma

GRATULERER MED
100-ÅRSJUBILEET!

KPMG Law Advokatfirma AS er i tillegg til å være ledende innenfor skatt- og avgift, et av Norges sterkeste forretningsjuridiske kompetansemiljøer med et internasjonalt nettverk av advokater i mer enn 81 land.

simonsen
vogt wiig

Simonsen Vogt Wiig
gratulerer **Advokatbladet**
med **100 år!**

Vi betjener klienter innen alle sektorer, fra tradisjonelle bransjer som shipping, telekom og finans til bransjer i vekst som vindkraft, private equity og fintech.

Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS
Oslo | Bergen | Kristiansand | Stavanger
Tromsø | Trondheim | Singapore

svw.no

BAHR

Gratulerer!

www.bahr.no

Grette

www.grette.no

DLA Piper gratulerer
Advokatbladet med
100-årsjubileum!

Med tilstedeværelse i mer enn 40 land representerer vi kunder i en større geografisk og faglig utstrekning enn noe annet advokatfirma i verden. Våre 80 advokater i Oslo har sammen med 5000 juristkolleger verden over omfattende erfaring med å levere juridiske løsninger på tvers av landegrensene.

dlapiper.no

S A N D S

Vi gratulerer Advokatbladet
med 100-årsjubileet!

Bladet er en viktig informasjonskanal for vår bransje og er en klar og tydelig stemme i samfunnsdebatten.

Fortsett det gode arbeidet!

Salgsfabrikken gratulerer
jubilanten med 100 år!

Takk for at vi får samarbeide og selge annonser for både magasinet og nettsidene deres.

Mediekonsulent
pia@salgsfabrikken.no

Salgsfabrikken
www.salgsfabrikken.no

ADVOKATBLADET I
100 ÅR

OLE LUND
(F. 1937)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat fra 69, advokat i Nordisk Skibsrederforening, deretter administrerende direktør. Direktør i Olsen & Ugelstad. Advokatpraksis med Jon R. Gundersen.

KJENT FOR: Styreformann i Oslo Børs, DnB og Statoil. Partner i BAHR. Arkitekten bak rigg-giganten Transocean. Sentral i å omforme Schibsted til børsnotert mediekonsern. Kåret flere ganger til en av Norges viktigste personer.

Ole Lund fotografert i 2000, etter at han gikk av som styreleder i Oslo Børs. Foto: Knut Snare, Aftenposten

Forhandlingsmesteren

Som styreformann la Ole Lund premissene til rette for noen av landets største selskaper. Ikke sjelden fikk han bruk for sine fremragende evner til å forhandle.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Ole Lund var høyprofilert styregrossist på 80- og særlig 90-tallet, da han ble regnet som en av landets mektigste næringslivsledere.

— Kort fortalt har det sentrale for

meg vært kombinasjonen av advokatarbeidet, styrearbeidet og forelesning på universitetet, inkludert publisering av juridiske artikler gjennom mange år, sier Ole Lund.

I fjor ble han hyllet med Finansavisens ærespris under en prisutdeling i Oslo.

— Et av høydepunktene var fusjonen mellom DnC og Bergen bank, som skapte DnB. I tillegg vil jeg trekke frem privatiseringen av Statoil, og styreansvar, som jeg har vært veldig opptatt av. Jeg har forhandlet mye opp igjennom årene, og mitt mantra har alltid vært at forhandlinger krever realisme og gode forberedelser, uttalte Lund i fjor.

I en alder av 87 er han fremdeles aktiv som konsulent for BAHRs yngre advokater.

PER BRUNSVIG
(1917 – 1997)

BAKGRUNN: Leder av Advokatforeningen fra 1976-79. Høyesterettsadvokat i 1955. Special graduate student ved Harvard Law School i USA, og dr. juris ved Universitetet i Oslo i 1973. Formann i Norsk Forening for Industriell Rett fra 1968-82.

KJENT FOR: Formann og medlem i en rekke styrer i selskaper innen industri, handel, skipsfart og finansiering. Forfatter av en mengde juridisk litteratur.

Foto: Advokatforeningen

Industriadvokaten

Partner i Thommesen, Karlsrud, Heyerdahl & Brunsvig i 1956. Med det fikk firmaet en sentral bidragsyter innenfor utviklingen av sjøretten. Doktoravhandlingen hans fra 1973 om konstruksjonsansvaret ved skipsbygging var for øvrig en av kun to avhandlinger skrevet av norske advokater mellom 1945 og frem til midten av 80-tallet.

Etter uenighet om advokatenes rolle og uavhengighet på et representantskapsmøte i 1978, ble Brunsvig sitert på følgende i Advokatbladet: «Advokatenes oppgave er å hjelpe klienten til den rett han har krav på, men heller ikke mer».

ANNIKEN HØEG RASMUSSEN
(1936-2019)

BAKGRUNN: Etter hele 37 år i Schjødt byttet hun som 67-åring over til BAHR i 2003. Møterett i Høyesterett. Ekspert på olje- og offshoreindustrien.

KJENT FOR: Den første kvinnelige partner i et stort advokatfirma. Fikk en av sine største seire for Esso i Balder-saken mot Smedvig-rederiet, da oljeselskapet etter en 20 måneders lang rettsak ble tilkjent over 500 millioner kroner. Mange styreverv i næringslivet.

Foto: CF-Wesenberg

Utålmodig nestor

Vi må aldri gå på akkord med kvaliteten på det vi leverer og betydningen av å levere i tide. Klienten må kjenne at vi samarbeider for et best mulig resultat. Først da aksepteres det lettere at forlik kan være bedre enn konflikt i et videre perspektiv, sa Rasmussen.

— Jeg leste ikke jus for å redde menneskeheten, det har jeg ingen problemer med å stå for. Jeg studerte fordi jeg synes det var spennende og givende lærdom. Det er viktig å gi gode råd til næringslivet også, sa hun til Advokatbladet.

– Advokatenes supermann

Når Jon R. Gundersen snakket, lyttet man. Dette gjaldt som regel også dommerne.

«(...) Ikke bare på grunn av hans klare form, men i særdeleshet fordi dommerne kunne føle seg sikre på at alle relevante sider ved de ofte kompliserte saksforholdene ble korrekt og klart presentert», skrev Erik Must og Øystein Eskeland i en nekrolog over Gundersen.

Gundersen var kraftverkenes advokat i den omfattende utbyggingen av Sirakvina. Også i styrene til flere av landets største bedrifter gjorde han en stor innsats, deriblant i DnC, Storebrand, Norske Skog og Norgesgruppen.

Ifølge forretningsmannen Christian Ringnes, som i en årrekke samarbeidet med Gundersen, var han advokatenes supermann, og både løsningsorientert og kreativ — men gikk heller ikke av veien for en konflikt om det var nødvendig.

JON REIDAR GUNDERSEN
(1933-2020)

BAKGRUNN: Cand. jur fra 1959, høyesterettsadvokat fra 1969. Jobbet i advokatfirmaet Arne Eftestøl & Reidar W. Gundersen, der faren Reidar var kompanjong. Fra 1964 til 1993 i Thommesen. Startet eget firma med høyesterettsadvokat Ole Lund.

KJENT FOR: Anerkjent som en fremragende prosedyreadvokat, og for å ha sittet i en rekke styrer. Styreformann i Storebrand og Norske Skog på samme tid.

FRODE R. ONARHEIM RINGDAL
(1926 – 2010)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat fra 1961. Jobbet sammen med høyesterettsadvokatene Erling Wikborg og Alex Rein fra 1954-59, og var leder for New York-kontoret til Wikborg og Rein i tre år. Voldgiftsdommer, formann i Den Norske Sjørettsforening, partner i Vogt & Co.

KJENT FOR: Mye internasjonalt arbeid. Advokat i en rekke nasjonale og internasjonale sjørettstvister på 60-tallet.

New York-toppen

Internasjonalt orientert. Som voldgiftsdommer var han blant annet ansvarlig for både norske og internasjonale saker.

Sjøretten ble en rød tråd gjennom karrieren. Han var både leder i Den Norske Sjørettsforening og medlem av Comité Maritime International, og var hyppig å se som deltaker i diplomatiske og andre internasjonale sjørettskonferanser. Han var advokat for flere rederier i skipsforlis, og utga en rekke artikler i Arkiv for sjørett, Lov og Rett og i utenlandske publikasjoner.

Foto: Privat

ARNE BECH
(1918)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat fra 1950, formann i Oslo krets i 1963-65. Studieopphold i England. Egen praksis fra 1951, og ble etter hvert partner i Advokatfirmaet Wiersholm, Mellbye & Bech.

KJENT FOR: Svært dyktig prosedyreadvokat, forfatter av faglitteratur. Skrev Entreprenørkontrakter – risiko og ansvar (1962) på et tidspunkt da det nærmest ikke fantes juridisk litteratur om temaet her i Norge.

Tryllekunstneren

Var en stor profil i sin samtid, svært anerkjent og velansett. Deltok aktivt i utvikling av juridisk teori innen blant annet voldgift og entrepriserett. Foredragsholder.

Arne Bech blir omtalt som en som kunne trylle med ord; han kunne oppnå ulikt domsresultat i saker med noenlunde likt faktum bare ut fra sine retoriske evner, sies det.

Brukte begrepet «juridisk bakrus» om tilstanden en advokat gjerne kommer i etter en krevende rettsak; der man overmannes av en følelse av tomhet.

Foto: Aftenposten

Blinkskudd
fra advokat-
historien

Kronprinsesse Mette-Marit døyte hurtigruteskipet Fram og ledsages av styreleder Ole Lund og kaptein Rune Andreassen. Foto: Stian Lysberg Solum, NTB

I 2003 holdt Advokatforeningens ledelse, her ved nestleder Berit Reiss-Andersen, leder Helge Aarseth og generalsekretær Ketil A. Stene en pressekonferanse i BARR-saken. Hovedstyret ba disiplinærutvalget vurdere om to BARR-advokater hadde brutt reglene for god advokatskikk i Tønne-saken. Foto: Cornelius Poppe, NTB

Erik Keiserud, styreleder i Folketrygdfondet, i en høring om forvaltningen av Statens pensjonsfond med finansminister Siv Jensen og Olaug Svarva fra Folketrygdfondet i 2015. Foto: Terje Pedersen / NTB

Foto: Helle Junge, NTB

PÅL W. LORENTZEN
(F. 1941)

BAKGRUNN: Partner (H) i Thommessen. Styreleder i nærings- og kulturlivet, blant annet i Bergen filharmoniske orkester og Festspillene. Stiftet Corpus Juris ved UiO.

KJENT FOR: Leder av Advokatforeningen, formann i Rettssikkerhetsutvalget. En rekke yringsfrihetssaker. Medlem i Stortingets menneskerettighetsutvalg som foreslo MR-bestemmelse i Grunnloven. Etablerte Norsk klimastiftelse i 2010.

Klima-forkjemperen

Pål W. Lorentzen ruver som forretningsadvokat, kultur-topp, miljøforkjemper og debattant, og som ekspert på medierett og yringsfrihet.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Lorentzen startet som advokat i Greve, Greve og Greve – som senere ble fusjonert med Thommessen – og ble høyesterettsadvokat i 1976. Erfaring fra et vidt spekter av saker, og har prosedert for Menneskerettsdomstolen i Strasbourg.

– En del av det som har formet meg som advokat er trolig medbragt hjemmefra; et visst engasjement og kreativ evne, kombinert med et kritisk perspektiv på autoriteter og makt. Det kan forklare noe av min interesse for yringsfrihets-, menneskeretts-, rettsikkerhets- og – etter hvert – miljø- og klimaspørsmål, sier Pål W. Lorentzen.

På midten av 1980-tallet bestemte han seg for å rendyrke rollen som prosedyreadvokat.

– Et fritt og bredspektrert advokatliv

har ikke bare gitt impulser til mitt arbeid i domstolene, men også til rollene som styreleder i næringsliv, organisasjonsliv og kulturliv.

Han sto i spissen for juristene som deltok i forberedelsene av det store klimasøksmålet som Greenpeace Norden og Natur og Ungdom reiste mot Staten for å få kjent vedtaket om utvinningstilatelser i Barentshavet i 23. konsesjonsrunde ugyldig. Vedtaket brøt Grunnloven § 112, anførte de.

Politikerne sviktet miljøet, mente Lorentzen, som omtalte Høyesterett dom som «juridisk hærverk».

«Grunnloven §112 – miljøbestemmelsen som så mange hadde knyttet så store forventninger til – er ved dommen i klimarettssaken fratatt det meste av sin rettslige betydning», skrev han.

Foto: Henrik Evertsson

ERIK KEISERUD
(F. 1945)

BAKGRUNN: Byråsjef og underdirektør i lovavdelingen i JD. Advokat hos Regjeringsadvokaten. Studert ved Cambridge. Partner i Hjort.

KJENT FOR: Leder av Advokatforeningen fra 2012 til 2016. Fast forsvarer i Oslo tingrett, Borgarting og Høyesterett. Styreleder i Folketrygdfondet. Skrev lovkommentar til straffeprosessloven. Mange offentlige verv. Leder av Påtaleinstruksutvalget og To-instansutvalget.

Advokatbransjens store gentleman

Foruten sin sterke allround fagkompetanse omtales prosedyreeksperter Erik Keiserud gjerne som en av bransjens høfligste og mest sympatiske.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Erik Keiserud er en av advokate- ne i bransjen som har nytt aller størst respekt.

– Juss er ikke naturvitenskap med sikre løsninger, og de fleste saker vinnes på faktum. Det har lært meg at nøkternhet og grundighet er mitt viktigste bidrag til å ivareta klientens interesser, enten det er i forhandlinger eller i rettsapparatet. Min bakgrunn som ansatt i det offentlige har sikkert også satt sitt preg på min advokatvirksomhet, samtidig som variert praksis med mye prosedyre har ført til at jeg tilhører en ut-

døende rase, nemlig allrounderen, sier Keiserud.

I en årrekke var han regnet som en av landets fremste allround- og prosedyreadvokater. Han representerte flere advokater som mottok krav om erstatning for påstått uaktsom rådgivning. Keiserud var også forsvarer for Einar Brask i Transocean-saken, omtalt som Norges historiens største skattestraffesak.

I 2015 geleidet Keiserud landets advokater gjennom en offensiv rettshjelpsaksjon som fikk stor oppmerksomhet også utenfor advokatstanden.

PER HAGELIEN
(F. 1943)

BAKGRUNN: Fra Bergen. Stipendiat ved Universitet i Aix-en Provence i Frankrike. Høyesterettsadvokat fra 1976 i Martens, som etter fusjon ble til Schjødt. Krigsadvokat for Vestlandet fra 1980. Voldgiftsdommer. Kretsleder. Norsk representant i CCBE fra 1984-94.

KJENT FOR: Advokat i Reksten-saken, Sparebank Nord-saken og i enkemannsdommen. Styremedlem i næringslivet og i en rekke fond.

Skipsreder Hilmar Reksten (t.h.) sammen med sine forsvarere Per Hagelien (i midten) og Erik Martens i Bergen byrett i 1979. Foto: Bjørn Sigurdson, NTB

Balansekunstneren

Hagelien har vært en profilert forretningsadvokat på Vestlandet i en mannsalder, og har hatt flere store saker i Høyesterett. Forsvarte skipsreder Hilmar Reksten i det som den gang ble omtalt som norgeshistoriens største økonomiske straffesak.

Var medlem av lovutvalget for konkurranserett og Europaretsutvalget. Markerte seg som en grundig og klient-lojal advokat med en sterk sans for etisk balanse i arbeidet. Også i det lokale næringslivet har han hatt en lang rekke tillitsverv og styremedlemskap.

BJØRG VEN
(F. 1946)

BAKGRUNN: Partner i Haavind fra 1980. Møterett fra 1988.

KJENT FOR: Advokatforeningens første kvinnelige leder. Styreverv for Orkla, Dagbladet, Telenor og Norsk vekst. Styreleder i Folketrygdfondet. Ledet Børsklagenemnda og Klagenemnda for offentlige anskaffelser. Settedommer for EFTA-domstolen.

Foregangskvinnen

Noe av det viktigste for Bjørg Vens karriere var mottakelsen hun fikk da hun som første kvinnelige fullmektig startet i Haavind i 1973.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Seniorpartnerne var veldig positive, oppmuntret meg og lærte meg opp så jeg fikk den nødvendige selvtilit. Jeg har en jordnær og praktiske innstilling, paret med godt juridisk skjønn. Det gjorde at jeg følte meg i stand til å hjelpe, og jeg fikk et meget hyggelig og nært forhold til mine klienter. Jeg kunne ikke valgt noe morsommere yrke enn det å være advokat – en variert og spennende hverdag, sier Ven i dag.

I 1980 var det bare 77 kvinner i hele Norge som drev med juridisk tjenesteyting. Syv kvinnelige partnere i Oslo holdt sammen i et uformelt kvinnettverk, blant disse var Bjørg Ven og Else Bugge Fougner.

Fra 1983 til 1985 var hun styrefor-

mann i Oslo krets, før hun ni år etter altså ble leder for hele landets advokatstab.

– At jeg ble den første kvinnen, kommer nok som et resultat av den lange erfaringen jeg har. Jeg tror også jeg har tillit hos mine kolleger, og det er vel egentlig det viktigste, sa Ven til Aftenposten etter valget.

Mye har endret seg i advokatbransjen siden hun startet, sa hun til Advokatbladet i 2015. Det økte fokuset på penger og inntjening kan være ødeleggende for mange.

– Før hadde man tid til å hjelpe enker og faderløse. Vi tenkte ikke så mye på hva vi tjente. Det gikk rundt, og vi var fornøyde. Vi skrev ikke timer, men så heller på hvilken jobb vi hadde gjort for klienten når vi beregnet salæret.

KIM DOBROWEN
(1957–2017)

BAKGRUNN: Advokatfullmektig i Kref-ting & Løchen i London. Partner, MP og styreleder i Thommessen.

KJENT FOR: Bisto med børsnoteringen av Telenor, redningen av Storebrand, transaksjoner for DNB og Orkla, og sammenslåingen av Statoil og Hydros olje- og gassvirksomhet. Rangert som landets fremste innen emisjoner og børsnoteringer i Finansavisens advokatu-ndersøkelse sju ganger mellom 2007 og 2015.

**Transaksjons-
eksperten**

De fleste transaksjonene er ganske forskjellige. Mer forskjellige enn man skulle tro. Det blir sjelden banalt. Det er alltid overraskelser som skal håndteres. Selv om regelverket man benytter er det samme, så er det mennesker involvert. Og de er forskjellige. Det fører til at det alltid blir et ulikt forløp, sa Dobrowen til DN i 2010.

Dobrowen var i flere år tillitsvalgt i Advokatforeningen, både i lovutvalg, disiplinærutvalg og også en periode i hovedstyret. Etter å ha blitt rammet av kreft i 2015, døde Dobrowen 31. desember 2017, 60 år gammel.

Ifølge kollegene Sverre Tyrhaug og Hans Cappelen var Dobrowen mer enn bare en glitrende advokat.

– Vel så viktig var han en usedvanlig imøtekommende og omtenk- som kollega og venn. Han var en firmamann, ingen solospiller, og fulgte med på vår utvikling til det siste, skrev de i en nekrolog.

Helge Morten Svarva i John Obi Mikel-saken. Foto: Morten Holm, NTB

HELGE MORTEN SVARVA
(F. 1954)

BAKGRUNN: Startet som advokat for Regjeringsadvokaten, partner i Wiers-holm fra 1990. Voldgiftsdommer.

KJENT FOR: Rådgivning og prosedyre i omfattende entreprisvister, både offshore og landbaserte. Bisto Multiconsult i tvisten mellom konsultentselskapet og Stortinget i forbindelse med Stortingets byggeprosjekt. En av advokatene som har hatt flest sivile saker for Høyesterett i moderne tid.

**Høyesteretts-
traveren**

Svarva trekker frem sin interesse for faget og flere rettsområder som viktige.

– Som prosedyreadvokat var årene hos Regjeringsadvokaten form-givende, og høyesterettssakene. De skjerper konsentrasjonen om sa-kens kjerne, vinkling, grundighet og fremstilling. Et avgjørende steg var etableringen og utviklingen av Wiersholm fra 1990. Ikke minst samarbeidet med kolleger med samme syn på viktigheten av faglig styrke, skikkelighet og klientens beste. Samarbeidet med unge, dyktige ansatte har vært et stort pluss.

FRITHJOF B. SIGMOND
(1930–2014)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat. Tidlig ansatt hos høyesterettsadvokatene Magne Schjødt og Bjørn Dalan, senere partner og en av landets ledende advokater innen fast eiendom.

KJENT FOR: Skrankeadvokat med årelang erfaring innen ekspropriasjonsrett. Aktiv forkjemper for grunnlovsvernet. Prosederte blant annet i Kløfta-saken og Lena-saken. Svært mange plenumsaker ført for Høyesterett.

**Grunnlovs-
vokteren**

Allerede i begynnelsen av karrieren var det ekspropriasjonsretten som skulle vise seg å bli Sigmonds store virkefelt. Han var svært opptatt av grunnlovsvernet, og markerte seg sterkt som forsvarer av grunneiernes interesser – både i rettsalen og i den offentlige debatten.

Sigmond var i sin tid en av advokatenene med flest saker ført for Høyesterett i plenum, og i 1976 prosederte han i den prinsipielle Kløfta-saken som fremdeles har stor betydning for grunnlovsvernet og grunneiernes rett til full erstatning ved ekspropriasjon. Innsatsen på området, og den jordnære og muntlige retorikken i skranken, ga ham stor medieoppmerksomhet de etterfølgende årene.

«I forbindelse med Kløfta-saken stod advokat Sigmond for en av de mest fremragende prosedyrer som er prosedert for Høyesterett», fremhever tidligere riksadvokat Tor-Aksel Busch.

Oljefyrsten

I internasjonale kåringer er han ratet som «star individual» og den fremste olje- og gass-advokaten i Norge.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Christian Fredrik Michelet trekker frem næringsinteressen som det viktigste som har formet ham som advokat.

– Jeg har vært så heldig å arbeide særlig med en global næring med en samfunnsmessig rolle både fra selskaps-siden og fra myndighetssiden i mange land. For meg har helhetsforståelse av kontrakter, lovregulering og samfunnsmessige hensyn vært en målsetning i arbeidet som rådgiver, som tvisteadvokat og som voldgiftsdommer, sier han.

I den pågående nødvendige energiomstillingen vil juss og advokater ha en tilsvarende viktig rolle i utformingen av nye næringsgrenser i tiår fremover, påpeker han.

Da han valgte å fusjonere var det for å få en bredere plattform å spille på.

– Vi jobber i et internasjonalt marked, og i den sammenheng er det en del aktører som helst vil bruke advokatfirmaer av en viss størrelse. Noen sier til oss at de bruker oss «på tross av at dere er små». Det er nok lettere å føle at man har ryggdekning om man benytter et stort firma, sa Michelet til Rett24.

Christian Fredrik Michelet foto-grafert i 2001, da han var med på oppbyggingen av oljeselskapet Petoro.

**CHRISTIAN
FREDRIK MICHELET**
(F. 1953)

BAKGRUNN: Visepresident i oljeselskapet Total Norge. Tretti år i Arntzen de Besche. Drev Michelet & co i Oslo og London. Partner i Schjødt fra 2019. Rådgiver innen olje og gass i Norge og utlandet.

KJENT FOR: Erfaring fra olje-, gass- og energisektoren i 35 land. Voldgiftsdommer. Vunnet i Finansavisens advokatundersøkelse i 23 år på rad. Vant Gassled-saken for staten i Høyesterett.

Foto: Gorm Kallestad, NTB

KRISTIN BJELLA
(F. 1958)

BAKGRUNN: Frå Ål. Partner i Haavind og Hjort. Valdgiftsdommar. Spesialist i fast eiendom, transaksjonar og fornybar energi. Var leiar for Havnelovutvalet, for Advokatforeningen sitt ekspropriasjonsutval, nestleiar i Troms Kraft, Stiftelsen Radiumhospitalet og Ruter.

KJENT FOR: Satt i Tvistemålsutvalet. Forfattar av fleire lovkommentarar. Var prosessfullmektig i Høgsterett for Finnmarkseigedommen.

Fornybar-eksperten

For meg har det vore viktig å få lov til å jobbe med saker som er med på å bygge samfunnet, og der eg føler at mitt bidrag kan bety noko. Med fornybar energi som arbeidsfelt, frå tradisjonell vassdragsrett til all nyvinning som no skjer med det

grønne skiftet, har eg det meir spennande enn nokon gong. Variasjonen i sakene, og utfordringa i å finne gode løysingar for klienten, og fryden når du klarer det, har nok gjort at eg ikkje har vald andre karrierevegar, seier Kristin Bjella.

ANDERS RYSSDAL
(F. 1955)

BAKGRUNN: Oppvokst i slekt med topp-jurister. Cand. jur ved UiO, mastergrad fra Harvard Law School, dr.juris. Advokat hos Regjeringsadvokaten. Advokat (H) i Wiersholm og Glittertind. Ledet Advokatforeningen (2004-2008).

KJENT FOR: En av landets mest anerkjente prosedyreadvokater. Ledet flere store lovutvalg, blant annet ny lov om universiteter og høyskoler. Voldgiftsdommer, norsk medlem av ICC.

Anders Ryssdal var leder da Advokatforeningen feiret sitt 100-årsjubileum i 2008. Her med kronprins Haakon og daværende ordfører Fabian Stang, og generalsekretær Merete Smith. Foto: Aina Johnsen Rønning

Skapte nasjonal scene for advokatprofesjonen

Da Anders Ryssdal ble leder for Advokatforeningen ble det starten på en mer utadrettet kurs. Med Ryssdal fikk også de største firmaene en talsperson.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

”
Advokatene kom plutselig under et voldsomt press, og vi måtte forklare vår rolle på en tydelig måte.

Anders Ryssdal

Like etter at Ryssdal ble leder i Advokatforeningen i 2004 smalt det i mediene med en rekke oppslag om advokaters grådighet.

— Advokatene kom plutselig under et voldsomt press, og vi måtte forklare vår rolle på en tydelig måte. Det var ekstremt utfordrende og meningsfylt, sier Ryssdal i dag.

Som leder fikk han senere gjennomslag for obligatorisk oppdragsbekreftelse for medlemmer. Hans ledertid var også starten på Advokatforeningens årstale, som siden er blitt en årlig tradisjon i justis-Norge.

— Dette var min baby. Jeg så at vi manglet et rettspolitisk forum i Norge.

Hans doktorgradsarbeid handlet om hva som kan være rasjonelle årsaker til at saker løses i rettsvesenet og ikke gjennom forlik.

Etter 23 år i Wiersholm startet han i 2017 i det den gang relativt nystartede tvisteløsningsfirmaet Glittertind.

— I de store advokatfirmaene er tvisteløsning bare ett av flere felt. Derfor synes jeg det er spennende å kunne være i et miljø hvor man utelukkende arbeider med områder jeg selv liker veldig godt, uttalte Ryssdal i 2017.

Han har ført totalt 25 saker for Høyesterett, hvorav seks saker i plenum og storkammer.

— Det viktigste har vært å arbeide med internasjonale rettskilder, særlig om menneskerettigheter, i Høyesterett og EMD. Jeg har prosedert slike saker i plenum, storkammer og i Strasbourg. Blikket løftes og de verdier som er felles kommer klart frem. Det setter advokatinnnsatsen i perspektiv.

NILS-HENRIK PETTERSSON
(F. 1957)

BAKGRUNN: Partner (H) i Schjødt, grunnla Glittertind sammen med andre Schjødt-advokater i 2016 for å rendyrke sivil tvisteløsning. Voldgiftsdommer. Prosedyrespesialist med et vidt faglig spekter. En lang rekke styreverv.

KJENT FOR: Prosedert flere hundre sivile saker for domstolene, deriblant om lag 25 saker for Høyesterett. I en årrekke rangert som landets fremste innen entrepriserett.

Håndverkeren

Skal jeg trekke frem noe vil jeg si jeg var heldig som tidlig fikk lov til å arbeide sammen med, og lære av, flere svært flinke, men også svært forskjellige advokater. Det ga materiale til å forme meg selv. Jeg har alltid vært nysgjerrig både på fag og mennesker, og ønsket å lære. Konkurransinstinkt og arbeidskapasitet har nok også medvirket. Du må ha motivasjonen og evne til å stå på de ekstra nat-tetimene som av og til trengs, sier Pettersson.

Glittertind har gjort det sterkt helt siden oppstarten, og er nå et av tretti norske advokatfirmaer som årlig omsetter for over 100 millioner kroner.

— Jeg tror at du blir en bedre rådgiver om du har en viss erfaring med prosedyre og domstoler. Så jeg har alltid tenkt at det er vanskelig å være en god rådgiver dersom du ikke har litt kunnskap om hvordan en domstol vil vurdere ting.

SUSANNE MUNCH THORE
(F. 1960)

BAKGRUNN: I Wikborg Rein fra 87. Leder Hvitvaskingsutvalget og Retts-sikkerhetsutvalget, tidligere leder av lovutvalget for selskapsrett. Partner i Arntzen de Besche.

KJENT FOR: Første kvinnelige partner i Wikborg Rein i 1993, og første kvinnelige MP blant de fem største selskapene. Styreverv i selskaper i finans, industri, olje og gass, og næringsseiendom. Nest-leder i Advokatforeningen.

Første kvinnelige MP

Jeg er næringslivsadvokat og interessen for så vel rettsstat, samfunnsliv og næringsliv har formet meg. Å lære fra de beste - erfarne advokater med høy etisk standard - samt fra dyktige næringslivsaktører, har vært et viktig fundament for utviklingen av min egen praksis. Samspillet med gode advokatkolleger står sentralt. Bidrag til ulike tiltak i regi av Advokatforeningen som styrker rettsstaten har vært viktig for meg, sier Thore.

Da hun ble managing partner i Wikborg Rein i 2011, ble hun den første - og hittil eneste - kvinnelige toppsjefen blant de fem store.

— Jeg tenker at kvinner absolutt har gode muligheter for å skape suksess i advokatbransjen. Det er i stor grad et «peoples game» koblet med kunnskap og service - og det er ikke noe menn har monopol på, har Thore uttalt.

VIDAR STRØMME
(F. 1958)

BAKGRUNN: Hos Regjeringsadvokaten fra 89 til 93, i Schjødt fra 1993 til 2021. Nå fagdirektør i Norges Institusjon for menneskerettigheter.

KJENT FOR: Medierettsekspert, fikk Norge dømt i EMD i en sak om kildevern. Medlem av Menneskerettighetsutvalget og ICJ Norge. Ført en rekke saker om ærekrenkelse, privatlivets fred, kildevern og opphavsrett. Representerte ExxonMobil i «Baldersaken».

– Ytringsfrihetsforkjemperen

Underveis har utviklingen av min advokatvirksomhet ofte fortont seg litt tilfeldig. Jeg har søkt jobber som har interessert meg, men har likevel unnlatt å spesialisere meg og har drevet med «alt». Jeg har ofte vært på rett tid til rett sted, og har fått både prinsipielle og morsomme saker i fanget, sier Strømme.

Han har hatt et bredt spekter av saker, fra medierett, ytringsfrihet og menneskerettigheter, til saker for oljebransjen.

— Når jeg snur perspektivet, og ser bakover i tid, ser jeg de røde trådene tydeligere. Jeg har nok utfordret tilvante forestillinger med et kritisk blikk, og ikke akseptert fastlåste holdninger eller vedtatte sannheter. Jeg provoseres av det som tas for gitt. Min angrepsvinkel er ofte mer filosofisk enn juridisk. Betydningen av ytringsfrihet og sannhetssøken er et slags nav i alt jeg har drevet med.

Foto: Henrik Skjevestad

MORTEN GOLLER
(F. 1968)

BAKGRUNN: Advokat hos Regjeringsadvokaten. Partner i Wikborg Rein, i Wiersholm fra i 2014. LL.M fra Columbia University, Executive Education fra Harvard. Medlem av lovutvalget for Europa- og konkurranserett.

KJENT FOR: Ekspert på tvisteløsning, anskaffelsesrett, konkurranserett, kontraktsrett, skatterett og entrepris. MP i Wiersholm. Fra 2016 poeng-vinner i Finansavisens advokatundersøkelse.

Poengkongen

En tilfeldighet på 90-tallet ble helt avgjørende for Morten Gollers karriere, og for at han spesialiserte seg i anskaffelsesrett.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Jeg er veldig glad i jobben, men opptatt av å ha en god balanse mot familie, fritid og andre interesser. Det tror jeg også er viktig for advokatrollen, sier Morten Goller.

Han tror oppdragelsen hjemmefra, de mange dyktige advokatene han har jobbet med – deriblant Sven Ole Fager-næs - og et godt fagmiljø i Wiersholm, har vært noen av suksessfaktorene.

– Midt på 90-tallet hadde jeg en av de aller første rettsakene om EUs anskaffelsesregler som kom med EØS-avtalen. Den tilfeldigheten ble avgjørende

for min senere spesialisering på anskaffelsesrett. Særlig to saker for Skanska har vært viktige, da disse i tillegg til å gi betydelige erstatningsbeløp, i stor grad har bidratt til rettsutviklingen på området.

– Også ABB-dommen var viktig, siden dette, som var min første skattesak, har ledet til en lang rekke interessante og prinsipielle skattesaker, herunder Herkules-dommen, sier Goller.

Han er styreformann i investeringsbanken Pareto Securities og i Pareto Offshore.

JAN FUGNER
(F. 1961)

BAKGRUNN: Advokat hos Regjeringsadvokaten. Partner (H) i Wiersholm. Professor 2 i Arbeidsrett på BI. Ph.D fra Universitetet i Århus. Leadership in Lawfirms fra Harvard. Leder av lovutvalget for arbeidsrett.

KJENT FOR: Ledet utvalget som gransket Gerd Liv Valla i forbindelse med Valla/Yssen-saken. Også ledet granskninger av blant annet Hurtigruten, Hydro, Yara, og Unibuss. Arbeidsrettsekspert.

Granskeren

Når Jan Fougner blir spurt om hva som har vært viktigst for karrieren, trekker han frem samfunnsengasjementet.

– For meg er ikke advokaten en «hired gun», men en betrodd hjelper som skal bistå klienten med å treffe riktige og fornuftige beslutninger. Advokaten kan ikke nøye seg med å kjenne gjeldende rett, men har plikt til å bruke sin kunnskap og erfaring til å utvikle faget i takt med samfunnsutviklingen, slik at også domstolene og de politiske myndighetene får et best mulig grunnlag til å treffe riktige og fornuftige beslutninger, sier Jan Fougner.

Advokaten må derfor bry seg om samfunnsforholdene, mener han.

Fougner har ført en rekke arbeidsrettssaker for Høyesterett, og gav i 2019 ut «Norsk arbeidsrett», en bok som høstet mange lovord.

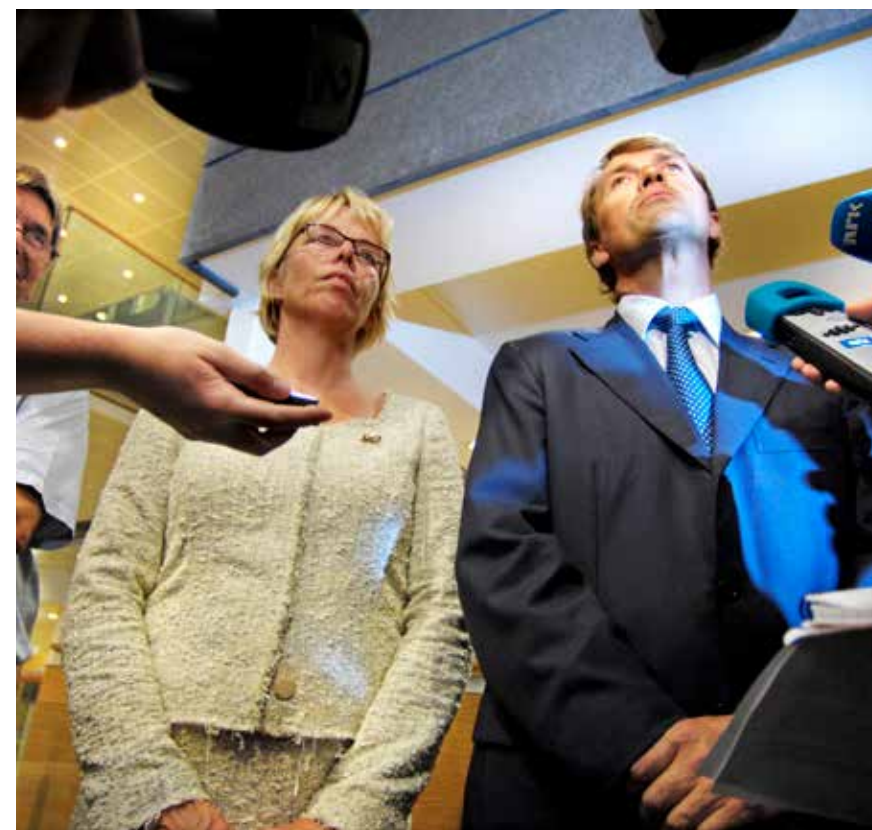
– Jeg vil si at dette er den viktigste boken på arbeidsrettsfeltet siden høyesterettsjustitiarius Paal Bergs bok fra

1930. At denne boken nå er kommet ut er en begivenhet, sa Tarjei Torkildsen som leder Advokatforeningens utvalg for arbeidsrett.

Tidligere i år leverte et utvalg ledet av Fougner en NOU med flere forslag til endringer av arbeidsmiljøloven.

I fjor ledet Jan Fougner en granskning av Hurtigruten etter utbrudd av Covid-19. Foto: Terje Pedersen, NTB

Siri Teigum flankert av leder Svein Steen Thomassen og Hydro-sjef Eyvind Reiten, etter at Reiten frasa seg 7,8 millioner kroner av en opsjonsgevinst i 2007. Teigum var nestleder i bedriftsforsamlingen. Foto: Helge Mikalsen, VG

Dronningen av konkurranserett

Da jeg begynte som advokat, sto implementering av EØS-avtalen, og en ny konkurranselov på dagsorden. Med min bakgrunn ble det et naturlig arbeidsfelt. Det samme gjelder den endrede reguleringen av tidligere monopoler, som telemarkedet. Kjededannelse i handelen ble inngangen til arbeid med varehandel. Disse saksfeltene krever tett samarbeid med klienter, kolleger og rådgivere innen finans, økonomi og kommunikasjon. Det har nok også bidratt til å forme meg som advokat, sier Siri Teigum.

Med bakgrunn mener Teigum studier i EU-rett, og at hun hadde skrevet om samarbeidet mellom EFTA og EF og hvordan dette kunne utvikles videre.

– Handelspolitikk og konkurranse, samt betydningen av å finne funge-

rende mekanismer for internasjonalt samarbeid, er evig aktuelle temaer. Det kombinerte arbeidet med næringspolitikk og ulike bedrifters markedsstrategier - konkurranserett i praksis - har i sin tur antakelig lagt grunnlaget for den mulighet jeg etter hvert har fått til å bidra i styrearbeid og på andre arenaer enn det klassiske advokatvirket. At veien blir til mens man går, er et trefende uttrykk hva meg angår, sa Teigum i 2019.

Overfor DN avviste Teigum i 2010 at det var krevende å jobbe i en bransje dominert av så mange menn.

– Det er ikke vanskelig å jobbe i en mannsdominert bransje. Det som er vanskelig, er å bestemme seg for om man vil jobbe på denne måten, og så mye som vi gjør.

SIRI TEIGUM
(F. 1961)

BAKGRUNN: Førstekonsulent i lovavdelingen fra 1989. Bisto EFTA-landene under EØS-forhandlingene. I Thomassen fra 92, partner fra 96.

KJENT FOR: Leder Thomassens arbeid med EU/EØS- og konkurranserett. Rangert som landets fremste innen konkurranserett i Finansavisens advokatundersøkelse hvert år siden 2011. Bisto SAS i forbindelse med oppkjøpet av Braathens. Styreleder i Folketrygdforbundet.

” Det er ikke vanskelig å jobbe i en mannsdominert bransje. Det som er vanskelig, er å bestemme seg for om man vil jobbe på denne måten, og så mye som vi gjør.

Siri Teigum

Foto: Nina Schmidt

BETTINA BANOUN
(F. 1972)

BAKGRUNN: Dr. juris fra UiO. Master fra Oxford. Gjesteforsker ved Harvard. Fullmektig i Telenor. Advokat i BAHN, partner i Wiersholm. Møterett fra 2006.

KJENT FOR: Skatteekspert. Prosedert i EFTA-domstolen. Ledet lovutvalget for skatterett. Advokat i gruppesøksmålet om eiendomsskatt i Oslo som gikk til Høyesterett. Saken vant «Årets juridiske prestasjon» i Finansavisens advokatundersøkelse.

Dypdykkeren

Aktiv debattant innen skatterett og skattepolitikk. Veileder og underviser ved UiO og UiB. Mangeårig styremedlem i Wilh. Wilhelmsen Holding. Medlem i lovutvalget for sivilprosess og voldgift.

— Da jeg skrev doktorgrad, lærte jeg å gå dypt inn i problemstillinger, løfte blikket, se ut over norsk rett og å tenke prinsipielt. Denne arbeidsmetodikken har jeg tatt med meg som advokat, og benyttet i mange spennende saker som Fokus Bank-saken / den første EØS-skattesaken, grunnlovsmessigheten av rederiskatten, eiendomsskattesaken i Oslo, gjennomskjærings saker og saker om advokaters taushetsplikt, sier Bettina Banoun.

— Jeg liker å benytte EØS-, EMK og Grunnloven proaktivt i sakene jeg jobber med, snu hver stein og å tenke utenfor boksen. Det gir ofte gode resultater for klientene — og en morsom advokathverdag for meg og mitt team.

Foto: Geir Egil Skog

FRODE A. INNJORD
(F. 1963)

BAKGRUNN: Startet hos Regjeringsadvokaten i 1990. Partner (H) i Hjort. Medlem i lovutvalget for forvaltningsrett i en årrekke. Voldgiftsdommer.

KJENT FOR: Rådgivning og tvisteløsning innen fast eiendoms rettsforhold. Toppet Finansavisens advokatundersøkelse i kategorien sivilrettslig prosedyre seks år på rad. Medredaktør av Gyl-dendals kommentarutgave til plan- og bygningsloven.

**Sivilretts-
toppen**

Tiden hos Regjeringsadvokaten, der han som nyutdannet jurist raskt fikk selvstendig ansvar for å håndtere til dels omfattende og komplekse saker, har vært avgjørende for karrieren, sier Innjord.

— Embetet var, under ledelse av Sven Ole Fagernæs, preget av en kultur hvor grundighet og skikkelighet var sentrale verdier. Dette er verdier jeg etter beste evne har forsøkt å ta med meg videre i min advokatgjerning, og som også mitt andre store forbilde innenfor jussen, advokat Erik Keiserud, har vært en tydelig eksponent for.

— Frode er et godt eksempel på hvordan skikkelighet, tillitt og engasjement for den enkelte sak skaper gode resultater, uttalte kollega Anne Marie Due.

Innjord arbeidet med det som er kalt Norgeshistoriens største gruppesøksmål, da han sammen med Lars Ekeland representerte DNB i et søksmål mot banken.

Foto: Julie Messel

LIV MONICA STUBHOLT
(F. 1961)

BAKGRUNN: Statssekretær i UD og Olje- og energidepartementet (Sp). Medstifter av tankesmien Agenda. Arbeider mest i energisektoren og sjømatindustrien. Spesialist på nordområdene og Arktis, EØS-avtalen og Norges forhold til EU.

KJENT FOR: Partner i Selmer. Konsernsjef i Aker Seafoods, administrerende direktør i Aker Clean Carbon, konserndirektør strategi og kommunikasjon i Kværner.

I skjæringspunktet

Jussen gir den beste struktur for å forstå og påvirke samfunnets utvikling. Som forretningsadvokat finner jeg stor glede i rådgivning til og samarbeid med næringslivet. Jeg har vært næringslivsleder selv - og vet at verdiskaping krever utholdenhet, sier Stubholt.

— I politikken lærte jeg regelutvikling og lovgivning. Denne erfaringen skapte tillit, respekt og grunnlag for å utfordre. Kvinner er godt egnet som forretningsadvokater. Med min viktigste tid som advokat foran meg, håper jeg å kunne inspirere flere.

Stubholt har jobbet med Arktis siden 2005, da hun ble statssekretær for Senterpartiet i Stoltenberg II-regjeringen og fikk ansvar for nordområdene.

— Det var da jeg fikk ordentlig los på denne tematikken. Jeg trives i skjæringspunktet mellom politikk, samfunn og næringsliv, sa hun til Advokatbladet for noen år siden.

Foto: Linda Næssfeldt, VG

Åpnet opp for innsyn

I Aarseths tid som leder av Advokatforeningen rettet VG et kritisk søkelys på styrevervene til partnere i de fem største advokatfirmaene: De hadde til sammen 1100 styreverv, og flere var styremedlemmer og juridiske rådgivere for samme selskap.

Aarseth uttalte at dobbeltroller kunne være uheldig, og foreningen nedsatte et utvalg for å vurdere etiske spørsmål knyttet til advokaters styreverv.

Selv trakk han frem økt åpenhet rundt disiplinæravgjørelser som noe av det viktigste han fikk gjennomført i sin ledertid.

— Lukkede ordninger fører til misoppfatninger og svekket tillit. Vi kan nå avlive myten om at vår disiplinærordning medfører at innklagede advokater blir behandlet mildt fordi de blir vurdert av kolleger. Overtredelser blir ikke mildt bedømt, snarere tvert imot, sa Aarseth.

Sannhetssøkeren

Helst ville Johs. Thallaug løse sakene i minnelighet, men når han først måtte i retten, så vant han ofte.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Mitt møte med klientene — og med motpartene — var det som sterkest formet meg som advokat. Det å få klienten i ærlig tale — og så rådgi og veilede, og kanskje si «du har ingen sak», og fortsatt beholde klientens tillit, følte jeg var svært viktig i advokathverdagen. Det ikke å være klientens «skrivekarl», men rådgiver, ga meg frihet. Ellers var min jakt på sakens faktum det som preget og formet min juridiske hverdag, sier han.

En av kjepphestene hans er hvordan advokater og rettsvesenet møter

vanlige folk, og hvordan rollene oppfattes.

— Advokater har et stort ansvar for å komme til et resultat via meklinger og løsninger utenfor rettsapparatet. De sakstypene man ser i domstolene i dag avspeiler på ingen måte de vanlige tvistene som er i samfunnet. Sakene løses i minnelighet, eller kommer til tingretten. Det er i tingretten at rettslivet lever. Det er her tvistene avgjøres. Fokus burde ligge på hvordan tingsrettene løser oppgavene sine, og ikke hva som skjer i Høyesterett, sa Thallaug i et intervju her i bladet i 2006.

HELGE AARSETH
(F. 1947)

BAKGRUNN: Opprinnelig fra Ålesund, bosatt i Molde. Møterett for Høyesterett. Vært universitetslektor ved UiO. Leder av Oljeskattenemnda. En rekke styreverv, deriblant i Havila shipping, Tax Justice Network – Norge og Sjømannskirken.

KJENT FOR: Profilert advokat på Nord-Vestlandet de siste førti årene, jobber med skatterett, forretningsjus og offentlig forvaltning. Leder av Advokatforeningen fra 2000 til 2003.

Foto: Alina Johnsen Rønting

JOHS. THALLAUG
(F. 1938)

BAKGRUNN: Regnet som en svært dyktig advokat på blant annet ekspropriasjon og odel. Startet karrieren i advokatfirmaet Fremstad og Buttingsrud på Jevnaker i 1967. Begynte i Thallaug (den gang Sandvig & Sandvig) i 1976.

KJENT FOR: Kåret til Norges nest beste advokat i 2006 i VG målt i antall saker han vant. Hadde en rekke saker i forbindelse med OL på Lillehammer.

ERLING WIKBORG
(1894–1992)

BAKGRUNN: Spesialist i sjø- og forsikringsrett, etablerte advokatkontor i 1923. Varamedlem i Nobelkomiteen i 23 år. Høyesterettsadvokat fra 1922.

KJENT FOR: Grunnla Wikborg & Rein i 1947 sammen med Alex Rein. Gjorde politisk karriere i KrF, var partiformann i fire år. Utenriksminister i Lyng-regjeringen som satt én måned i 1963.

Foto: Ukjent arkiv

ALEX (ALEXANDER) REIN
(1913–1980)

BAKGRUNN: Kongens gullmedalje for avhandling om arverettslig emner i 1942. Medlem av sjølovkomiteen fra 1956. Høyesterettsadvokat fra 1948. Formann i Den norske sjørettsforening fra 1964.

KJENT FOR: Spesialist i sjørett. Medgrunnlegger av Wikborg Rein. Kjent motstandsmann, spilte en viktig rolle i avlyttingsorganisasjonen «Bamse» fra høsten 1941.

Erling Wikborg satt i Lyng-regjeringen som bare satt i én måned, og ble avløst som utenriksminister av Halvard Lange (til høyre). Foto: NTB

Første europeere med advokatkontor i New York

En reise til Stockholm under krigen ble starten på historien til et av landets fremste forretningsadvokatfirmaer.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Kanskje var det privatrettstudiene i Montpellier og Oxford som fikk Erling Wikborg til å rette blikket utover Norges grenser, og starten på det som senere skulle bli et av Europas mest internasjonale advokatfirmaer med eget kontor i New York og i Japan?

Det var først under krigen at Wikborg og Rein traff hverandre i Sverige, og bestemte seg for å danne et advokatfirma sammen. Da hadde Wikborg allerede drevet egen praksis siden 1923.

Firmaet spesialiserte seg på sjøretts- og forsikringsoppdrag for internasjonale rederier og sjøforsikringsselskaper. Allerede i 1956 ble Wikborg Reins kontor i New York etablert, som første europeiske advokatfirma til å etablere seg i metropolen.

Ti år etter åpnet firmaet kontor i Japan, og senere i Rotterdam.

Rein hadde stor innflytelse på sjørettens utvikling ved å prosedere saker for domstolene som skapte presedens. Han var også forfatter og voldgiftsdommer. Rein var også sekretær for Meierienes Arbeidsgiverforening fra 1946 til 1956.

Wikborg var norsk medlem av den nordiske tre-mannskomiteén som skulle utrede spørsmålet om kodifikasjon av erstatningsretten.

- GUDBENÅDEDE EVNER

Hans møte med Oxfordbevegelsen på midten av 30-tallet ble avgjørende for hans kristne livskurs.

I media var det først og fremst Wikborgs politiske karriere som ble omtalt, ikke advokatvirksomheten. Men det var ikke Wikborg selv som hadde politiske ambisjoner, ifølge litteraturen.

Han ble overbevist av kristne kulturpersonligheter til å stille som førstekandidat på Akershus Kristelige Folkepartis liste i 1945. Helt fra 1960-årene engasjerte han seg for et stadig mer forpliktende europeisk samarbeid, men fikk ikke partiet sitt med på et EF-ja.

I 1961 tok han prinsipiell avstand fra den omfattende bruken av pensjonerte dommere i domstolene

Da Erling Wikborg gikk bort i 1992 skrev Kåre Kristiansen nekrolog i Aftenposten;

«For alle oss unge politikere som med rot i kirkelige miljøer og bedehus dristet oss inn på den politiske arena, fremsto han som det store ideal - et fyrtårn som vi trygt kunne segle etter. I sitt religiøse syn var han like enkel og klar som de fleste av oss andre, men han hadde en gudbenådet evne til å trekke linjene fra bedehuset til de store og verdensomfattende visjoner for samfunnsutviklingen. Der vi andre ofte hadde tilløp til mindreverdighetsfølelse på grunn av vår enkle gudstro, sto han, akademikeren og den realistiske juristen, frem med en frimodighet som skapte mot og tro hos andre».

Foto: Advokatforeningen

ROALD ANGELL (F.1906)

BAKGRUNN: Dommerfullmektig i Lofoten. Fullmektig hos høyesterettsadvokat Fritz Wilberg i Oslo, senere kompanjong med sin far Harald i Bodø. Hadde opphold i Tyskland og England våren 1929.

KJENT FOR: Kst. statsadvokat for landssvikersaker fra mai 1945 til april 1947. Kjent som en svært dyktig advokat. Angell advokatfirma i Bodø, landsdelens eldste og største advokatfirma, bærer hans navn.

Skildreren fra Bodø

I boken Advokaten — rettens og samfunnets tjener, skrev Roald Angell om «Sakføreryrket i Nordland».

«For å reise sydover så måtte man stå opp kl.3 om natten for å ta hurtigruten, hvis man skulle til Meløy, Rødøy eller Lurøy. Til dels måtte man bytte båt og ta lokalen videre. Det kunne ta en dag før man var på plass. Rettslokalene var det så som så med. I Rødøy var det i herredshuset, et lite, landsens og gammelt lokale, med en lampe under taket for i alle fall å opplyse rettens formann. Vi sakførere hadde mindre lys, til dels intet. Lokalet var regelmessig fullt av folk, så når vi sakførere skulle fremføre vår sak, var det med noen overdrivelse i røk og damp.»

Angell hadde flere tunge styreverv.

— Han var grundig på å innhente og dokumentere faktum, noe han har innprentet overfor meg, sier barnebarnet, advokat Roald Angell.

Foto: Oslo Museum, Wikimedia

MAGNE SCHJØDT (1886-1968)

BAKGRUNN: Startet firma med sin bror Finn R. Schjødt. Høyesterettsadvokat i 1916. Senere drev han i kompaniskap med Bjørn Dalan og F. B. Sigmond.

KJENT FOR: Var i 1926-27 aktor i den siste riksrettssaken i Norge mot regjeringen Berge, som ble stilt for riksrett etter å ha innvilget lån til Den Norske Handelsbanken i Trondheim, uten å informere Stortinget.

Kåsøren

Magne Schjødt utga flere bøker om juridiske emner, blant annet om norsk ekspropriasjonsrett. Han stilte nok strenge krav til kvalitet, for da dateren Sylva Schjødt - som han hadde ansatt som fullmektig - ikke innfridde hans forventninger, ga han henne en skriftlig oppsigelse.

Satt i styret i Oslo krets og i Oslo bystyre (V).

På sine eldre dager holdt Schjødt kåserier og foredrag, blant annet om ekspropriasjonsrett.

EINAR GRETTE (F.1893-1965)

BAKGRUNN: Dommerfullmektig, senere fullmektig og advokat hos høyesterettsadvokatene Bredal, Schjelderup og Schjødt. Leder i Sakførerforeningen fra 1951.

KJENT FOR: Advokatfirmaet Grette, som ble etablert av Johan Bredal, bærer Einar Grettes navn. Grette kom inn i firmaet i 1919, og nøt stor tillit. Firmaet, som har historie tilbake til 1887, er et av landets eldste.

Sårene var ikke grodd

I hans tid som leder av Advokatforeningen behandlet representantskapet spørsmålet om personer som hadde vært medlem av kommissariske Høyesterett skulle få være medlem i foreningen.

(Da alle dommerne i Høyesterett - i protest mot de tyske forordningene - la ned sine embeter i desember 1940, ble det opprettet en såkalt kommissarisk Høyesterett med NS-sympatiserende dommere.)

Debatten i hovedstyret skal ha vært tøff, og Grette skal ha tatt til orde for at det var for tidlig å gjenoppta disse medlemmene, som det ble hevdet hadde opptrådt på en måte som var «et meget farlig angrep på selve rettsstatens idé».

Flertallet mente hensynet til forsoning og reintegrering måtte veie tyngst. Representantskapet vedtok med 34 mot 5 stemmer at også medlemmer av kommissariske Høyesterett kunne gjenopptas etter en individuell vurdering.

Dagbladets mann

Den omfattende prosedyrepraksisen førte til at en god del av sakene havnet i Høyesterett, sa Dalan til Advokatbladet i 2011.

— Etter hvert var det meget interessant å få en del saker som hadde virkelig prinsipiell betydning. Å stå i Høyesterett var en opplevelse.

Han var politisk interessert og aktiv i Venstre, og ble ansett som en spesielt dyktig advokat. Ekspropriasjon-, skjønn og plan- og bygningsrett utgjorde etter hvert en stor del av hans advokatpraksis. Som advokat hadde Bjørn Dalan gjerne lange dager med befaringer der det skulle bygges.

Totalt førte han 53 saker i Høyesterett før han ga seg på slutten av 90-tallet.

Foto: Advokatbladet

BJØRN DALAN (1923-2017)

BAKGRUNN: Advokatfullmektig hos høyesterettsadvokat Magne Schjødt. Kompanjong med Schjødt fra 55 og senere med Frithjof B. Sigmond i firmaet som i dag heter Dalan. Høyesterettsadvokat i 1958.

KJENT FOR: Spesialist i ekspropriasjonsrett. Representerte både grunneiere og større utbyggere i flere vassdragsreguleringssaker på 60- og 70-tallet. Styreformann i Dagbladet fra 74 til 82.

Foto: Rune Stoltz Bertinussen, NTB

Nestoren med gult hjerte

«En frontkjemper for «den lille mann», som energisk og utrettelig forsvarte sine klienter i utallige straffesaker. Han forsvarte ofte folk forhåndsdømt i opinionens øyne og ga aldri opp», het det i et minneord om Andreassen gjengitt av Avisa Nordland da han gikk bort i 2015.

Andreassen pensjonerte seg i år 2000. Syv år senere gjorde han som 82-åring comeback i rettssalen da han forsvarte en mann som var tiltalt for å ha unnlatte å føre regnskaper for et firma han var styreleder og daglig leder for.

I 1974 ble det debatt i lesebrevspaltene om Andresens høylytte opptreden på Bodø / Glimts hjemmekamper. Flere mente ropingen ikke passet seg for en høyesterettsadvokat og fotballeder.

— Kanskje ikke så rart de reagerte. Det hendte jeg tok med megafon på kampene, sa Andreassen selv til Aftenposten.

MARKUS ANDRESEN (1924-2015)

BAKGRUNN: Sakfører og overrettssakfører. Startet egen praksis i Bodø. Høyesterettsadvokat fra 1960. Ble omtalt som en nestor blant forsvarsadvokater.

KJENT FOR: I Advokatforeningens hovedstyre fra 76 til 79, viseformann i 78 og 79. Norsk representant i arbeidsutvalget for Nord-nordiske juristkonferanser. Formann i Bodø/Glimt på starten av 1970-tallet.

FREDERIK M. BUGGE
(1923–2001)

BAKGRUNN: Studerte fransk og historie i Brussel og arbeidet flere år i USA, inkludert en kort periode som advokat i Cravath, Swaine & Moore LLP i New York. Deretter fullmektig i firmaet faren der han ble partner i 1958.

KJENT FOR: Initiativtager, styreleder og managing partner i BAHR. Styremedlem og formann i en rekke av klientbedriftene. Var lenge aluminiumkonsernet Alcan's norske advokatforbindelse.

LARS ARENTZ-HANSEN
(1927–2009)

BAKGRUNN: Arbeidet noen år i UD's rettsavdeling. Kjøpte i 1955 advokatforretningen til Knut Anonsen som han drev inntil BAHR startet opp i 1966.

KJENT FOR: Bidro særlig til internorganiseringen og firmautviklingen av BAHR. Fikk på grunn av sine fransk-kunnska-per kontakter i det belgiske oljeselskapet Petrofina, som var en grunnpilar i BAHRs klientportefølje i mange år.

KNUT RASMUSSEN
(1925–2003)

BAKGRUNN: Startet som advokat i 1954. Juridisk direktør i Rederiforbundet med ekspertise innen skatterett fra 1954 til 1966.

KJENT FOR: Først og fremst skatterettsekspert. Lot i stor grad de andre gründerne ta seg av organiseringen av firmaet. Styreformann i UNI Storebrand. Fortsatte å arbeide for Rederiforbundet.

Tidligere NHO-president Paul-Christian Rieber (t.v.) og Jan Einar Greve ved Høyteknologisenteret på Marineholmen i Bergen i 2009. Foto: Paul Sigve Amundsen, NTB.

JAN EINAR GREVE
(F. 1933)

BAKGRUNN: Høyesterettsadvokat allerede som 30-åring. Advokat i familiefirmaet som faren etablerte, fusjonerte med Thommessen Krefting Greve Lund i 1991.

KJENT FOR: Profilert styreformann i Bergens Tidende i en årrekke. Ble i 2007 utnevnt til ridder av 1. klasse av St. Olavs Orden for sin innsats for næringsliv og forskning, deriblant utviklingen av Høyteknologisenteret på Marineholmen i Bergen.

Kompanjongene som ville gå nye veier

Frederik M. Bugges idé ble starten på advokatfirmaet BAHR som ønsket å levere advokattjenester til næringslivet på en helt ny måte.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Frederik M. Bugge trivdes dårlig i firmaet han hadde vært, og ville gjøre noe nytt. Det nye advokatfirmaet skulle baseres på en sterk interesse og kunnskap om klientenes forretningsvirksomhet.

Med på laget var også Lars Arentz-Hansen, som allerede drev egen virksomhet, og Knut Rasmussen, som til da hadde vært skatterettsekspert i Rederiforbundet. Også Bugges pensjonerte far Wilhelm var med som navnepartner i begynnelsen, men dette var mest for å gi firmaet drahjelp.

Rådgivningen skulle være praktisk og løsningsorientert. Bugges idé var å skape et integrert firma som arbeidet som én enhet. Klientene skulle være firmaets, ikke den enkelte partners. Lars Arentz-Hansen skal ha vært en handlingsdyktig og innovativ leder som bi-

dro sterkt til utviklingen av BA-HR.

I en tidlig fase valgte advokatfirmaet å vrake Esso som klient til fordel for det nystartede advokatfirmaet Petrofina. Da norsk oljepolitikk skulle utformes fikk firmaets advokatteam ledet av Arentz-Hansen være med fra starten.

Som advokater bistod de i utformingen og diskusjonen om skattebestemmelser, lisensvilkår og en lange rekke andre prinsippsspørsmål av vidtrekkende betydning.

Knut Rasmussen bisto flere shippingbedrifter i tillegg til Rederiforbundet, og hans første store klient var Sig. Bergersen d.y.

Senere ble Frederik M. Bugge oppnevnt som bobestyrer i Tandberg Radio-konkursen, en sak som skulle bidra til å sette BAHR på kartet i kompliserte akkord- og konkursboer.

Her er BAHRs grunnleggere samlet på nittitallet. Fra v. Knut Rasmussen, Lars Arentz-Hansen og Frederik M. Bugge. Foto: Firmaet

Bugge trådte ut av partnerskapet i 1991, mens Rasmussen ble værende i ytterligere fem år. Arentz-Hansen var den siste av gründerne som forlot partnerskapet i 1996.

Kilde: BAHR Jubileumsbok

Språkbevisst styregrossist

I nesten førti år var Jan Einar Greve advokat i familieselskapet med faren og broren. Senere fusjonerte de med Thommessen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Jeg har vært opptatt av at næringslivets funksjoner skal fungere godt også i forhold til advokater. For meg var tiden som dommerfullmektig vesentlig, og en opplevelse der jeg lærte alminnelige mennesker å kjenne. Ikke alle advokater gjør det i dag, og de går glipp av noe, sier Greve, som i mai fylte 88 år.

På spørsmål om det er noen saker han husker særlig godt, trekker Greve frem en sak mellom Store Norske og staten i Oslo byrett.

– Bjørn Haug representerte staten, jeg representerte Store Norske. Det var en omfattende, vanskelig og tidkrevende juridisk sak.

Som styreleder i BT var han en pådriver for å få til et samarbeid mellom de fire store regionavisene. Et av argumentene var at ingen av dem ville makte å holde tritt med den teknologiske utviklingen på egen hånd.

– Vi ante så vidt hva teknologien ville bety av kostnader for hvert enkelt mediehus. Samtidig var det usikkert hvor lenge den gunstige balansen på eiersiden med tredeling mellom Schib-

sted, Orkla og diverse andre ville være. Vi vurderte hvem vi trodde mest på, hvem som var dyktigst på nett og trodde på redaksjonenes frihet. Svaret var Schibsted, sa Greve til BT for noen år siden.

I det samme intervjuet ble han spurt om sitt finbergenske riksmål.

– Kommunikasjon har aldri vært et problem for meg. Jeg bruker ikke språk for å markere noget. Jeg bruker språk for å advokater. Jeg vil overbevise, svarte advokaten.

I løpet av sin lange yrkeskarriere har Greve sittet i en lang rekke styrever, både for finansinstitusjoner, industri og shipping. Han hylles for å ha vært pådriver for byutvikling og innovasjon.

I 2019 ble han tildelt Christieprisen, som deles ut av Universitetet i Bergen, for sitt arbeid for å styrke samarbeidet mellom forskning og næringsliv.

Da Høyteknologisenteret åpnet var det Norges første forskningspark. Det huser i dag over tusen arbeidsplasser, og er en møteplass for IT-bedrifter og forskningsinstitusjoner.

”
For meg var tiden som dommerfullmektig vesentlig, og en opplevelse der jeg lærte alminnelige mennesker å kjenne.

Jan Einar Greve

STEINAR MAGELI (F.1956)

BAKGRUNN: Sjømannsskolen i Oslo. Advokat hos Regjeringsadvokaten fra 89 til 97, da han startet opp eget firma som i dag er landets største advokatfirma utenfor storbyene. Møterett fra 1994. Tidligere medlem av Representantskapet og leder av Hamar krets.

KJENT FOR: Vant «Årets juridiske prestasjon» for sitt arbeid med gruppesøksmålet mot DNB. Omfattende prosedyreerfaring.

– Det blir vel skryt, men det må være lov å si at det er stort for et lite advokatkontor å ha ført denne saken, sa Steinar Mageli da han og kollega Jens-Henrik Lien vant Årets juridiske prestasjon. Foto: Lise Åserud, NTB

Sjømannen som ble størst i innlandet

Steinar Mageli mener pliktfølelsen er det viktigste som har formet ham som advokat.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

” Det tok tid før jeg innså at advokatyret innebærer en plikt til å utsette seg for personlig ubehag hvis det er nødvendig for å yte fullgod bistand.

Steinar Mageli

Det betyr å gjøre en iherdig innsats for å ivareta klientens interesser – men også en plikt til å si ifra når noen misbruker sin posisjon. Advokatyret skal ikke være en konkurranse i å oppnå personlig popularitet. Man må tåle å bli mislikt. Ens egen person må alltid skyves i bakgrunnen. Det tok tid før jeg innså at advokatyret innebærer en plikt til å utsette seg for personlig ubehag hvis det er nødvendig for å yte fullgod bistand, sier Mageli.

Som ung var han to år til sjøs som telegrafist, men havnet i en uenighet med rederiet.

– Jeg ble utsatt for betydelig press for å gå i land, men ga ikke etter. Etter hvert tenkte jeg som så at kanskje kan det være en idé å studere jus for å

finne ut hvilke rettigheter man egentlig hadde.

Nylig ble Mageli sammen med Jens-Henrik Lien tildelt prisen for Årets juridiske prestasjon av Finansavisen for norgeshistoriens største gruppesøksmål. 180.000 fondskunder ble tilkjent 348,8 millioner kroner fra DNB.

– Man trenger ikke alltid gå til de advokatkontorene som holder til på de flotteste kontoradressene i Oslo for å få løst en sak. Det er mange dyktige advokater som jobber utenfor den boblen, til en lavere timepris, men som ordner klientene akkurat det samme resultatet som Oslo-advokatene gjør, sa Mageli til FA.

I 2015 vant Advokatfirmaet Mageli Advokatforeningens talentpris i 2015 for å ha skapt en god balanse mellom arbeid og fritid.

Pioneren

Gjennom sine 21 år som regjeringsadvokat sørget Haug for å omorganisere og utbygge embetet til det som skulle bli et moderne advokatkontor.

TEKST: KARI HEGSTAD

Samme år som han avsluttet fullmektig-perioden hos Regjeringsadvokaten, ble Haug oppnevnt som høyesterettsadvokat. I løpet av to og en halv måned gjennomførte han alle sine tre prøvesaker for Høyesterett. «Bjørn hadde en enorm arbeidskapasitet og en særlig evne til å sette seg raskt inn i store og kompliserte saker. Han var en inspirerende leder. Han var tidlig ute på mange fronter, blant annet med å slippe frem kvinnelige advokater og bruke datateknologi», beskrev tidligere kollegaer i nekrologen.

Haug hadde flere verv av stor nasjonal betydning, og var sentral under olje- og skipsfartskrisen på 70-tallet. Arbeidet la grunnlaget for det vi i dag kjenner som Oljefondet. Som Regjeringsadvokat før-

te han selv de fleste av statens store og prinsipielle saker, som Alta-saken og avskjedssaken mot Børre Knudsen.

Som dommer og president i EFTA-domstolen, 25 år som internasjonal voldgiftsdommer og norsk representant ved ICJ i Haag, var han sterkt internasjonalt orientert gjennom hele karrieren.

I retten i avskjedssaken mot sog-neprest Børre Knudsen (i midten). Til venstre Bjørn Haug og til høyre Knudsens advokat, Johan Hjort. Foto: Morten Uglum, Aftenposten

Retorikeren

Michelsen begynte på jusstudiet i 1939, og var aktiv i den norske motstandsbevegelsen gjennom krigsårene. I 1943 ble han arrestert og sendt til konsentrasjonsleiren Buchenwald i Tyskland, og tilbragte ett år i fangenskap før han ble løslatt i 1944.

Som regjeringsadvokat prosederte han en rekke store og prinsipielle saker, og han markerte seg etter hvert som en retorisk kunstner i skranken. Yrkeslivet ble avsluttet med 18 år som høyesterettsdommer.

«Med det ypperste av bergensk veltalenhet behersket han muntlighetsprinsippet nærmest til det fullkomne. Han var en fremragende jurist med mye kunnskap, ikke minst innenfor prosess. Disse egenskapene gjorde ham til en aktet, men også fryktet representant som statens prosessfullmektig. De samme egenskapene brakte ham til Høyesterett», beskriver tidligere riksadvokat Tor-Aksel Busch.

Regjeringsadvokat Hans M. Michelsen (t.v.) og riksadvokat L.J. Dorenfeldt under konferanse i byretten i forbindelse med Torgny Hanisch-saken i 1972. Foto: Brynjulv Aartun, Aftenposten

HANS METHLIE MICHELSEN (1920–2014)

BAKGRUNN: Regjeringsadvokat fra 1962-72, høyesterettsdommer fra 1972-90. Aktiv motstandsmann under andre verdenskrig. Artikkel- og lærebokforfatter innenfor sivilprosess.

KJENT FOR: Flere styreverv og var leder for en rekke utvalg og komiteer gjennom sin tid i Høyesterett og i regjeringsadvokatembetet. Førte mange prinsipielle saker for staten.

TEKST: KARI HEGSTAD

SVEN OLE FAGERNÆS
(F. 1945)

BAKGRUNN: Regjeringsadvokat fra 1994-98 og 2001-15, ansatt ved kontoret siden 1976. Tidligere konstituert departementsråd og konstituert sysselmann på Svalbard. Var nestleder i Gjenopptakelsekommisjonen, har en lang rekke verv.

KJENT FOR: Tilskrives mye av æren for å ha bygget opp regjeringsadvokatkontorets identitet og kultur, både faglig og sosialt. Kommandør av St. Olavs Orden.

På Svalbard så han enorme konsekvenser av klimaendringene, fortalte han i et intervju i 2017. - Det er mye mer dramatisk enn folk er klar over, og vi gjør altfor lite. Foto: Ola Sæther

”
Han bygget opp en fantastisk institusjon. Blant mye annet var han veldig god til å bygge miljø, og til å lede folk på en så nennsom måte at de ikke skjønnte at de ble ledet.

Fredrik Sejersted

! Jurymedlem Kirsti Coward er samboer med Fagnæs, og deltok ikke i juryens utvalgelse av ham.

– Forelsket i jobben

Selv med årelang fartstid i toppen av regjeringsadvokatembetet, har Fagnæs fremdeles ikke satt siste punktum for sin forrykende karriere.

TEKST: KARI HEGSTAD

Som ung så jeg filmen «De skal arve vinden» med Spencer Tracy. En lærer var avskjediget for å ha undervist i Darwins utviklingsteori som var forbudt i Tennessee. Han var lærerens advokat og prosederte fantastisk med bukseseler og store svette-merker under armene i et varmt lokale. Jeg har nok ikke levd opp til hans standard (med unntak av svettemerkene). Da jeg skulle vise filmen hos Regjeringsadvokaten, sovnet de fleste, forteller Fagnæs.

– Kanskje enda viktigere var det jeg lærte av kollegaer hos RA, av motparter og av engelske advokater under et opphold der, sier han.

Etter 25 år som øverste hode i embetet gikk Fagnæs av for aldersgrensen.

«Jeg var forelsket i jobben min i alle

år, og tenkte at den dagen jeg sluttet kom jeg til å være helt ulykkelig», sa han den gang.

«Han bygget opp en fantastisk institusjon. Blant mye annet var han veldig god til å bygge miljø, og til å lede folk på en så nennsom måte at de ikke skjønnte at de ble ledet. Og så klarte han å kamuflere sine knallharde faglige standarder og synspunkter på en så vennlig måte at nesten ingen ble støtt eller fornærmet», sa regjeringsadvokat Fredrik Sejersted om Fagnæs i 2020.

Fremdeles står han støtt i samfunnsdebatten, og er blant annet kjent for sin kritiske holdning til høye advokatsalærer: «Det som har gitt yrket status er at man ivaretar rettssikkerheten og stiller opp for den lille mann – ikke penger, salærer og inntjening».

Embetsmannsånden

– Den grunnleggende selvforståelsen er at man først og fremst er fellesskapets advokat, sa Sejersted da han ble Regjeringsadvokat i 2015.

TEKST: KARI HEGSTAD

For Sejersted er «statslojal» et honnørord. Han har mange års erfaring fra academia og som advokat hos Regjeringsadvokaten, sto i spissen for Europautredningen og har flere ganger representert Norge i EFTA-domstolen.

– De mest formative rettssakene jeg har hatt har alle handlet om forholdet mellom europaretten og norsk rett, der oppdraget har vært å forsvare Stortingets lover og vedtak mot anførsler om strid med EU-, EØS-retten eller EMK, forteller han.

– Vi formes av våre roller, som for meg er den spesielle rollen som regjeringsadvokat, i en lang tradisjon, der jeg er nr. 21 siden 1816. Jeg er advokat, og samtidig embetsmann, med de krav det stiller – både som intern rettslig rådgiver og når vi forsvarer forvaltningens vedtak i retten. At jeg er tidligere jusprofessor påvirker nok også både rådgiverrollen og rollen som prosedyreadvokat. Det meste kan sees i et prinsipielt perspektiv! Og gleden ved å prosedere er den samme som ved å undervise, sier han om sin utvikling i advokatrollen.

Foto: Henrik Evertsson

FREDRIK SEJERSTED
(F. 1965)

BAKGRUNN: Regjeringsadvokat siden 2015. Flere år som underviser, professor og leder ved Senter for Europaretten ved UiO, og som advokat hos Regjeringsadvokaten.

KJENT FOR: I tillegg til tittelen som Regjeringsadvokat, har han et omfattende rettsvitenskapelig forfatterskap innenfor blant annet statsrett og EU- og EØS-rett. Prosedert en rekke saker både for Høyesterett og EFTA-domstolen.

Fra skattesaken Odd Nerdrum anla mot Skatt øst i 2014 i Borgarting lagmannsrett. Foto: Frode Hansen, VG

Regjeringsveteranen

Som mangeårig advokat ved regjeringsadvokatembetet har Stabell ført en rekke store og prinsipielle saker for retten, og har utmerket seg som en energisk og pågående profil i skranken. Han har vært rådgiver for alle departementer og nivåer i forvaltningen. Det faglige engasjementet førte ham inn i rollen som assisterende regjeringsadvokat, der han har vært en sentral bidragsyter i utviklingen av kontoret.

– Jeg har hele tiden vært komfortabel med å representere fellesskapet. Hos Regjeringsadvokaten har saksområdet vært bredt og twistene utpreget juridiske. Blant svært mange interessante saker kunne jeg nevne rederiskattesaken om Grunnloven § 97, Gassled-saken og saken om utvisning av Krekar. Samarbeidet med unge, dyktige advokater og med mange og forskjellige klienter, har i alle år vært spesielt inspirerende, forteller han.

TOLLE STABELL
(F. 1955)

BAKGRUNN: Assisterende regjeringsadvokat siden 2006, møterett fra 1990. I ledergruppen ved Regjeringsadvokatembetet siden slutten av 80-tallet. Etterutdanning ved London School of Economics og NATO Defence College.

KJENT FOR: Statens representant i mange prinsipielle saker. Var blant annet aktor i ankeforhandlingene om utvisningsvedtaket i Krekar-saken, og i rederiskattesaken.

TEKST: KARI HEGSTAD

På topp i Oslo

Hun har hatt en lynkarriere som advokat både for private og det offentlige, og har fått unike perspektiver fra begge sider av rettslokalet.

TEKST: KARI HEGSTAD

Når man representerer kommunen prøver man intellektuelt sett å forstå motparten, men det er noe annet når du faktisk opplever det, møter de fortvilte foreldrene eller den fortvilte arbeidstakeren. Det gir noen perspektiver, sa Selman til Advokatbladet i 2020.

Da hadde hun akkurat overtatt som Kommuneadvokat i Oslo, etter flere år som forretningsadvokat i Hjort og Wiersholm. Møterett for Høyesterett fikk hun så tidlig som i 2007.

– Jeg er nok både som advokat og leder formet av at jeg som ung advokat hos Kommuneadvokaten i Oslo tidlig fikk mye ansvar og tillit, og måtte lære meg å stole på egne resonnementer og vurderinger. Jeg håper og tror at jeg også er preget av at jeg har hatt anledning til å arbeide med mange sakstyper både som advokat for det offentlige og for privatpersoner. Særlig på rettsområder som barnevern, arbeidsrett og varsling mener jeg det er en fordel å vite hvordan verden ser ut fra den andre siden, sier hun.

Foto: Privat

CAMILLA SELMAN (F. 1972)

BAKGRUNN: Konsulent i skat-telovavdelingen i Finansdepartementet. Tidligere Hjort-partner, Wiersholm-advokat og kommuneadvokat i Bærum.

KJENT FOR: Kommuneadvokat i Oslo siden 2020, møterett for Høyesterett i 2007. I tillegg til å være leder for et av landets største offentlige advokatkontorer, er hun medforfatter av lovkommentar om Offentleglova, og fagbøker om arbeidsrett og forvaltningsrett.

I retten i ulvesaken i 2017 der partene var Verdens naturfond mot Klima- og miljødepartementet. Foto: Lise Åserud, NTB

ELISABETH STENWIG (F. 1953)

BAKGRUNN: Sitter i ledergruppen hos Regjeringsadvokaten. Oppnevnt som særskilt megler for lønnsoppgjørene, hvor hun bistår riksmeklingsmannen.

KJENT FOR: Har representert staten i en rekke store saker gjennom sin tid som advokat hos RA. Forsvarte blant annet regjeringen da Verdens naturfond (WWF) gikk til sak i den betente ulvejaktstriden.

Fellesskapets advokat

I2020 sto Elisabeth Stenwig på niendeplass på Kapitals liste over landets mektigste kvinner i jussen – kun høyesterettsdommerne tronet over.

– Som prosessfullmektig for staten har jeg jobbet med utfordrende saker innen svært mange livsområder, for domstoler over hele landet og for alle instanser. Det å representere fellesskapets interesser og

samtidig en ressurssterk part, har inspirert og formet meg som advokat.

– Det sterke faglige og sosialt berikende arbeidsmiljøet hos Regjeringsadvokaten har vært av avgjørende betydning for meg. Det har vært en glede å utvikle rollen som statens advokat sammen med alle gode kolleger gjennom 34 år, sier hun selv.

TEKST: KARI HEGSTAD

På CareOfCarl.no finner du både moderne og klassiske herreklær, sko og tilbehør til menn i alle aldre. Vi er opptatt av stil og kvalitet og samarbeider kun med autoriserte leverandører, både kjente internasjonale varemerker og nordiske varemerker samt designere. Personlig service er viktig for oss og vi tilbyr rask levering, fri frakt og fri retur – alt for at det skal være enkelt å handle hos oss.

CARE OF CARL

CAREOFCARL.NO

Vi vokser, og vil ha deg med på laget

Vil du bli en del av Team Thommessen, og jobbe i et miljø preget av samarbeid og nytenkning?

Vi søker flere nye medarbeidere:

ADVOKATER // ADVOKATFULLMEKTIGER

til våre kontorer i Oslo, Bergen og Stavanger.

Les mer og søk på våre hjemmesider

www.thommessen.no/karriere

THOMMESSEN

Advokatfirmaet Thommessen AS
Oslo | Bergen | Stavanger | London
www.thommessen.no

100 – SOM –
ENDRET
ADVOKATER NORGE

DE LOKALE LEDESTJERNENE

Foto: Privat

Eiendomseksperter

TEKST: KARI HEGSTAD

Roll-Matthiesen hadde et bredt engasjement, og med hovedsete på Hadeland var hun en synlig profil både i lokalmiljøet og etter hvert også nasjonalt i advokatbransjen. Hun hadde en rekke verv

innen fagmiljøet for tingsrett, arve- og familierett.

Som advokat var Roll-Matthiesen særlig profilert på 70-, 80- og 90-tallet. Hun var engasjert som tilsynsfører innen psykisk helsevern i Hedmark og Oppland.

INGEBJØRG ROLL-MATTHIESEN (1940–2018)

BAKGRUNN: Advokat og eiendomsmegler fra Gran på Hadeland. Poli- og dommerfullmektig på Ringerike. Egen praksis fra 1970. Satt i Utmarkskommisjonen for Nordland og Troms. Tilsynsfører for psykisk helsevern i Hedmark og Oppland.

KJENT FOR: Satt i lovutvalget for Eiendomsmegling og i Eiendomsgruppen. Satt i utvalget som gjennomgikk eiendomsmeglingsloven for å få slutt på raske budrunder.

Ordkunstneren

Advokat Gunnar Lunde har skrevet flere artikler om sin tidligere motpart Per Larssen i avisen Sagat. En av dem omhandler et rettsmøte der Larssen anførte at hans klient måtte løslates fordi han ble «gal» av et enerverende trykkluftbor som ble brukt ved påbygging av fengselet i Vadsø.

Ifølge advokat Larssen var det en umenneskelig opplevelse ingen burde utsettes for – uansett forbrytelse. Han la til at siktede var snill og grei om han holdt seg unna alkohol. Advokat Larssen mente man trygt kunne la hans klient få slippe ut, slik at han kunne gjenoppta bopel hos sin mor og avvente rettsaken.

Dr. juris Svein Eng, som senere gikk ut av Universitetet i Oslo som beste elev gjennom de siste ti årene, lot seg overbevise av Larssens argumentasjon og besluttet løslatelse. Aktor anket derimot kjennelsen og Hålogaland lagmannsrett opphevet avgjørelsen, og klienten ble sittende i fengsel til saken kom opp til hovedforhandling.

PER LARSSEN (1921–1993)

BAKGRUNN: Opprinnelig fra Horten, drev advokatvirksomhet sammen med sin kone Kari i Hammerfest fra 1950 til 1990. Fast forsvarer for lagmannsretten i Finnmark og Hammerfest herredsrett. Styreformann i Den norske Creditbank region Finnmark.

KJENT FOR: Regnet som en av de fremste advokatene i Finnmark gjennom fire tiår. Krigsadvokat for Finnmark. Frittalende og uformell. Elsket å stå i retten.

PWC SATSER STORT PÅ FORRETNINGSJUS:

Skal doble veksten det neste året

- Ambisjonen er å mer enn doble veksten innenfor områder som transaksjoner, ESG, arbeidsliv, personvern, eiendoms- og kontraktsjus. Det betyr at vi har behov for mange flere advokater. Både de som kommer rett fra skolebenken, men også de med flere års erfaring, sier Kjersti Aksnes Gjesdahl, partner og leder for Legal.

Jo mer helhetlig vi hjelper, jo mer happy blir kundene

Gjesdahl forteller at kunder etterspør helhetlige løsninger, der juss bare er en del av leveransen.

- Involverer du kompetanse fra personvern med for eksempel teknisk forståelse og operasjonell innsikt, får man bedre og mer bærekraftige implementeringer. Det er ikke nok å se paragraf for paragraf. Du må vite hvordan det påvirker hele verdikjeden til virksomheten. Da trenger du team med bredde, sier Gjesdahl.

Dette er advokatfirmaet PwC

Advokatfirmaet PwC består i dag av ca. 240 advokater, fordelt på kontorer i Oslo, Stavanger, Bergen, Kristiansand, Førde, Tromsø og Trondheim. Her jobber det spesialister innenfor personvern, selskapsrett, arbeidsrett, eiendomsrett, skatt og avgift - men i samme selskap jobber også 1700 ansatte med andre typer kompetanser.

Tidligere i år rekrutterte Gjesdahl inn to nye advokater til ledergruppen. Sammen med Ingrid Fladberg Brucker (arbeidsliv), Line Herdal (eiendom, entrepris- og kontraktsrett) og Christine Ask Ottesen (personvern-, sikkerhet- og teknologi), bygger hun en avdeling som jobber på tvers av PwC for å møte nye behov hos kundene.

Kontakt oss for en prat!

Kjersti Aksnes Gjesdahl
Advokat | Partner, Oslo
PwC Norway

kjersti.gjesdahl@pwc.com
+47 415 58 225

Distriktslederen

I Buttingsruds formannstid pågikk debatten om høyesteretts-tittelen. Departementet ønsket å avvikle tittelen, men mange var imot.

TEKST: NINA SCHMIDT

«**F**ormannen, Trond Buttingsrud, bidro ikke til å dempe følelsene ved å hevde at høyesterettsadvokattittelen ved en opphevelse snart «mer ville bli forbundet med senilitet enn kvalitet», heter det i boken *Våpendrager og veiviser*.

Det var uenighet om opphevelsen skulle ha tilbakevendende kraft. I 1977 ble et kompromiss inngått med et lovforslag Advokatforeningen støttet: De som allerede hadde tittelen, kunne beholde den, mens nye kandidater kunne bruke «rett til å være advokat ved Høyesterett».

— Min far var en beskjeden mann, og gjorde ikke noe nummer av at han var den første lederen fra distriktet. Han ga råd ut fra hva han mente var det beste og den riktige jussen, og lot seg ikke diktere av klientene, sier advokat Trine Buttingsrud Mathiesen.

Firmaet var mest opptatt av å hjelpe klientene, sier hun.

— Det var ikke noe mas om inntjening og fakturering. Jeg fikk tidlig beskjed om at jeg alltid måtte se på hva saken tålte, mer enn på hvor mye tid jeg hadde brukt.

Foto: Advokatforeningen

TROND BUTTINGSRUD (1916–2008)

BAKGRUNN: Fra Jevnaker. Dommerfullmektig på Hadeland og Land. Spesialist i tingrett, allmenningsrett og fast eiendom. Satt i flere lovutvalg, verv i Oppland krets og i hovedstyret, samt i Norsk almenningforbund.

KJENT FOR: Ble i 1973 den første lederen av Advokatforeningen som bodde utenfor Oslo. Frem til da var det vedtektsfestet at lederen skulle bo i hovedstaden.

Banksjefen

På talerstolen og i debatter framsto Nils Moe som en retorisk mester.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Selv som ikke-troende var Nils Moe en ettertraktet debattant om temaene tro, liv, etikk og moral. Han skrev også flere lærebøker om emnet.

Som medlem i Advokatforeningen-utvalg som skulle vurdere fri rettshjelp-sordningen gikk han egne veier, og stemte i 1984 imot Annæus Schjødts og flertallets forslag om en salærsaksjon.

I 1990 var Moe advokat i en mye omtalt prestefeide som endte opp i Høyesterett. Presten Fredrik Grønningsæter hadde blitt bøtelagt med ti tusen kroner av Bodø byrett for å ha ærekrenket en prost ved å refse ham offentlig, og kalt ham «illojal» og «villfaren» grunnet hans negative syn på innvandrere.

— Biskopens uttalelser ligger så langt innenfor det rettmessige når det

gjelder hva man kan ytre seg om i dag at det virker som misbruk av domstolene å reise injuriersak, sa Moe, som vant saken, ifølge Aftenposten.

Kilde: Avisa Nordland

Nils Moe fikk mye oppmerksomhet som sjef i Nordlandsbanken. Foto: Jan Tomas Espedal, NTB

NILS MOE (1940–2004)

BAKGRUNN: Befalsskolen, deltok i de norske styrkene i Kongo i 60-62. Etablerte seg som advokat i Bodø i 71. Møtrett for Høyesterett i 75.

KJENT FOR: Anerkjent advokat og næringslivsleder i Nord-Norge. Stilte som kandidat til lederverv i Advokatforeningen da Pål Lorentzen ble valgt. Konsernsjef i Nordlandsbanken fra 92 til han gikk av i kjølvannet av Finance Credit-saken i 02.

GUNNAR NERDRUM (F. 1941)

BAKGRUNN: Fra Tromsø. Dommerfullmektig i Arendal, advokat i kontorfellesskap med Sigrid og Christian Stray. Høyesterettsadvokat fra 1972. Advokatfirma i Tromsø, i Paris fra 1991, og i advokatfellesskap i Moskva.

KJENT FOR: Ry for å være en fremragende jurist med bred samfunnsorientering. Voldgiftsaker i Moskva, Stockholm, St. Petersburg og Paris. Frittalende nestor og samfunnsdebattant.

”
Jeg har alltid tatt «alt», når jeg har hatt tid, og har derfor ikke lagt opp til noen spesialitet. Det viktigste har vært å bistå folk flest i lokalsamfunnet.

Gunnar Nerdrum

Gunnar Nerdrum er glad i sin gamle boble. Foto: Rune Stoltz Bertinussen

Omflakkeren fra nord

Gunnar Nerdrum er allmennpraktikeren fra nord som endte opp med å praktisere 17 år i Frankrike.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Til tross for at Tromsø-dialekten glimrer med sitt fravær, har Gunnar Nerdrum definitivt vært en av de mest fremtredende advokatene i Nord-Norge det siste århundret. Selv mener Nerdrum det meste i karrieren skyldes tilfeldigheter.

– Jeg hadde en far som var jurist og dommer i det meste av mitt bevisste liv i oppveksten. Det meste av tiden har jeg vært i Tromsø, men jeg har også hatt autorisasjon i Paris og i Moskva. Også det skyldes tilfeldigheter. Jeg har alltid tatt «alt», når jeg har hatt tid, og har derfor ikke lagt opp til noen spesialitet. Det viktigste har vært å bistå folk flest i lokalsamfunnet, sier Nerdrum.

På syttitallet het Nerdrums firma «Nerdrum og Smukkestad». Han likte tilværelsen på et lite kontor.

– Vi var byens ledende advokatfirma fra 76 til 79. Med to advokater og en fullmektig mente vi bestemt at vi ikke kunne bli større. I dag er det jo til å le seg i hjel av.

Tromsø-advokaten trivdes med alt fra sivile saker og straffesaker til forretningsjus.

– Generalistrollen har passet meg. Da arbeider man nok tyngre enn spesialistene. Vi må lese på lekser. Til gjengjeld har man variasjonsbredden, og den verdsetter jeg høyt, sa Nerdrum for noen år siden.

Praksisen i Paris hadde også et bredt omfang. – Det kunne være utflyttede nordmenn som hadde problemer i Norge, enten det gjaldt skatt, trygdeavgift, eller nabogrense på hytta. Men vi hadde også mange franske saker, som gjerne hadde en link til Norge eller Russland. Det var en del spennende oppdrag mot Russland, dette var jo på nittitallet hvor mange skulle gjøre business med dem.

Også de senere årene har Nerdrum engasjert seg i samfunnsdebatten. I 2016 skapte han debatt med uttalelser om straffnivået ved sovevoldtekter.

– Mitt utgangspunkt var at vi var i akkurat samme situasjon for femti år siden. Fra 1927 til 1964 var det minimumsstraff på tre år for voldtekt, og det kom en god del uforklarlige frifinnelser, hvor mannen helt opplagt hadde gått over streken, men likevel ble frifunnet, uttalte Nerdrum.

Blinkskudd
fra advokat-
historien

Forsvarere benket seg opp på tilhørerbenken da en advokat valgte ikke å etterkomme oppfordringen om å nedlegge arbeidet. Foto: Eivor Eriksen

Abid Raja, hans tidligere sjef Frode Sulland, Ellen Holager Andenæs og Merete Smith utenfor Oslo tinghus, der Advokatforeningen hadde rigget seg til med telt og brosjyrer. Aksjonen fikk massiv støtte av riksmediene. Foto: Eivor Eriksen

Lise Klaveness var advokat i Hjort under Rettshjelpsaksjonen i 2015, der advokater over hele landet takket nei til fremstillingsoppdrag i én uke. Foto: Eivor Eriksen

Foto: Aina Johnsen Rønning

FABIAN STANG (F. 1955)

BAKGRUNN: Sønn av hele Norges Wenche Foss. Lærer, politifullmektig, advokat i Torkildsen, Tennøe & co (nå fusjonert i Føyen). Jobbet særlig med fast eiendom, arv, selskapsrett og sivil prosedyre. Bystyrerepresentant i fire perioder.

KJENT FOR: Svært populær ordfører (H) i Oslo fra 2007 til 2015, statssekretær for innvandrings- og integreringsminister Sylvi Listhaug (Frp), advokat (H) i Elden.

Oslo yndling

«Stang har gått fra å være utskjelt og latterliggjort til å bli en av landets mest populære politikere», skrev Dagbladet i 2014, og mente at han hadde «sjarmert folket i senk» og hyllet ham som landsfader.

«Det blir litt som å hoppe etter Wirkola», sa etterfølgeren Marianne Borgen (SV).

– Livet som advokat har vært meningsfullt, spennende og godt betalt. Det viktigste har vært å skape rett og hindre urett. Å kunne hjelpe de som har opplevd urettferdighet, har gitt jobben og livet mening. Vårt samfunn er nå så komplisert at de mest sårbare ikke finner frem. Advokater har et særlig ansvar for å hjelpe de som trenger det mest, ikke bare de som betaler best, sier Stang.

– At stadig flere kvinner blir advokater tror jeg kan bidra til å styrke advokatenes interesse for samfunnsoppdraget, et oppdrag som er mye viktigere enn millionlønninger.

Foto: Gry Traaen

LISE KLAVENESS (F. 1981)

BAKGRUNN: Fra Meland i Nordhordland. Profesjonell fotballspiller. Årets spiller i Toppserien 2008, og Årets toppscorer i Toppserien 2010. Juridikum i 2007. Dommerfullmektig i Oslo tingrett. Prosedyreadvokat i Hjort.

KJENT FOR: Spilte 73 landskamper for Norge. Første kvinne som kommenterte herre-VM for NRK. Første kvinnelige direktør for elitefotballavdelingen i Norges fotballforbund.

Ser klare fellestrekk

Da hun begynte i Hjort, fryktet hun at hun måtte kompromisere med seg selv for å passe inn.

«Jeg hadde mange fordommer mot forretningsadvokater. Perleordobber og den slags. Det var en stor lettelse å oppdage, både hos Hjort og i tingretten, at det er fullt mulig å være den jeg er. Jeg har kommet frem til at det er masse rom for å være seg selv i denne jobben, hvis man bare har mot til å være tydelig på den man er», sa hun.

– Jeg fikk jobbe med mange ledestjerner i Hjort. I årene i Oslo tingrett forelsket jeg meg i domstolen og dommerrollen. Dilemmaene, kravet til faglig, emosjonell og metodisk allsidighet. Å kombinere dette med å være profesjonell fotballspiller har nok også formet meg. To ulike verdener, men mange fellestrekk ved eksempelvis kravene som stilles til selve live-prestasjonen når kampen - rettsaken - går av stabelen.

Foto: Akademikerne / Wikimedia Commons

EGIL MYKLEBUST (F. 1942)

BAKGRUNN: Født i Kvinnherad, konsulent i Rikstrygdeverket, advokat i Norsk Hydro, direksjonssekretær, administrerende direktør i Norsk arbeidsgiverforening.

KJENT FOR: Drivkraften bak opprettelsen av NHO, der han ble første administrerende direktør. Generaldirektør i Norsk Hydro fra 1991 til 2001, så styreleder fram 2001 til 2004. Styreleder i SAS, styremedlem i Norske Skog og Baroniet Rosendal.

Industri- byggeren

For femti år siden ble jeg ansatt i Hydros juridiske kontor. Advokatene hadde en viktig rolle i arbeidsfellesskapet. Oppgavene i skjæringspunktet mellom bedrifts- og samfunnsutvikling i tidlige år, ga fundamentet for verdier og holdninger i senere lederoppgaver i og utenfor selskapet. Min tid som aktiv advokat ble kort, men læringen om viktigheten av rolleforståelse og løsningsorientering har fulgt meg senere i livet. Det har vært viktig for egne og tidvis vanskelige, profesjonelle valg, sier Myklebust i dag.

Som styreleder i Hydro fikk han kontor plass hos Wikborg Rein.

«Det gir en god følelse å komme tilbake og ta frem en del av det som var mitt profesjonelle utgangspunkt for forretningslivet, jusen. Men jeg har ingen ambisjoner om å bli noen stor bidragsyter på det rent juridiske», sa han til Dagens Perspektiv i 2002.

ABID RAJA
(F. 1975)

BAKGRUNN: Juridikum i 2002, master i vitnepsykologi ved Oxford i 2004. Fikk det norske Oxford-stipendet som den første med innvandrerbakgrunn. Trainee i Schjødt og Wikborg Rein. Advokat i Hestenes og Dramer (i dag Sulland). Næstleder i UNE, politiadvokat, ambassadesekretær i New Delhi.

KJENT FOR: Kultur- og likestillingsminister (V), stortingsrepresentant, forfatter, Fritt Ords pris, flere verv.

Som stortingsrepresentant tok Abid Raja på seg Advokatforeningens T-skjorte under retts- hjelpsaksjonen i 2015, og støttet foreningens kamp for økte salærer. Her med sin tidligere kollega Peter S. Nørgaard. Foto: Nina Schmidt

Frigjøreren

Forsvarsadvokat og samfunnsutvikler. Kjempet seg opp fra en underprivilegert barndom til å bli statsråd. Frittalende forkjemper for mangfold og likeverd.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Det er så bra at sånne som deg også kommer på den andre siden.» Det var første, men ikke siste gang jeg skulle høre akkurat det. Dommere og advokater var vant til å se innvandrere som kriminelle, men hadde aldri sett en innvandrere eller en med minoritetsbakgrunn som forsvarsadvokat», forteller Raja i sin ferske bok *Min skyld*. En historie om frigjøring.

Boken har fått strålende kritikker; «en beretning om vold, skam og et liv i evig konflikt mellom andres forventninger og egne drømmer», skriver VG. Aftenposten hyller ham for å motivere innvandregutter til frigjøring.

Som advokatfullmektig i Sulland dro han i 2005 til Pakistan for å forsvare en far som var tiltalt for æresdrap på sin

norskpakistanske datter. Faren ble frikjent.

«Ukene i Pakistan endret livet mitt. Jeg ble landskjent over natten, og fikk en ilddåp uten like», skriver Raja.

— Min mor var analfabet, far jobbet på spikerfabrikk, og vi bodde i en kommunal bolig. Jeg drømte om advokatjobb, for å hjelpe enkeltindividet å nå frem med sine krav og oppnå rettferdighet. Som en av de første advokatene med ikke-etnisk norsk bakgrunn, var jeg også formet av egne erfaringer, med utenforskap, diskriminering og urettferdighet, også som barnevernsbarn.

— Advokater må våge å si øvrigheten midt imot, stå i stormen, og ta fighten på alle plan. Gode advokater er blant de viktigste rettssikkerhetsgarantiene i rettsstaten, sier Abid Raja.

”
Jeg drømte om advokatjobb, for å hjelpe enkeltindividet å nå frem med sine krav og oppnå rettferdighet.

Abid Raja

Satte myndighetene på plass

«Angrepet på regjeringskvar- talet 22/7 kunne ha vært forhindret gjennom effektiv iverksettelse av allerede vedtatte sikringstiltak. Myndighetenes evne til å beskytte menneskene på Utøya sviktet. En raskere politiaksjon var reelt mulig. Gjerningsmannen kunne ha vært stanset tidligere den 22/7.»

Dette var hovedkonklusjonene i 22.juli-kommisjonens rapport som Gjørnv la frem i 2012. Rapporten fikk massiv oppmerksomhet. Kvinnebladet Tara kåret Gjørnv til Norges modigste kvinne.

— Som jurist er hun en ener i sitt fag, hun er modig, nysgjerrig og gyver løs på det meste på en uavhengig og uredd måte. Når dette kobles med en intellektuell kapasitet utenom det vanlige, sier det seg selv at hennes kunnskaper etter hvert favner over et svært bredt felt, sa Egil Myklebust om Bech til Adresseavisen da hun ble SINTEF-sjef.

Bombeangrepet kunne vært forhindret, sa 22.juli-kommisjonens leder da rapporten ble lagt frem. Foto: Stein J. Bjørge, NTB

ALEXANDRA BECH GJØRV
(F. 1965)

BAKGRUNN: Tok juridikum ved UiO, studerte også ved Suffolk University og Oxford. New York State Bar Exam. Jurist for Hydro i New York, direktør for fornybar energi både i Hydro og Statoil. Partner i Hjort.

KJENT FOR: Ledet 22.juli-kommisjonen, en lang rekke styreverv. Eier den historiske gården Gjørnv gård på Inderøy i Trøndelag, som har landets største hjortefarm. Konsernsjef i SINTEF.

Sjakkesperten med det store hjertet

Han hadde ikke tenkt å gå i sin far, Ole Jakob Baes fotspor. Men etter å ha drevet et sjakkfirma i noen år, ble han litt mett av svarte og hvite brikker, sa han til Advokatbladet.

Tidligere i år besluttet han å forlate bransjen for å arbeide med flyktninger, noe som står nærmere hans hjerte.

På spørsmål om hva som formet ham som advokat, kom han til å tenke på en artikkel hans far skrev; *Progressiv advokatvirksomhet — en illusjon?*, som stod i *Kritisk Juss*, Pax 1976.

— Det er en problematikk jeg også har kjent på. Advokatens begrensede spillerom gjør at man — uansett intensjoner — fort kan bli en som holder det bestående ved like, med alle dets urettferdigheter. Så er det heldigvis en god del advokater som står på for forandring innen straff, miljø, asyl og annet. Det er en bevegelse jeg slutter meg til, etter beste evne, sier Bae.

Engasjementet i SV har utgangspunkt i ulikhet — at opphav skal være så viktig — og i strukturell urettferdighet mot kvinner og dem som opplever rasisme, sa Torstein Bae til Fagbladet. Foto: Geir Egil Skog

TORSTEIN BAE
(F. 1979)

BAKGRUNN: Advokatfullmektig i Legalis, sjakk-spiller, deltok i junior-VM i sjakk og EM individuelt, deltok på det norske landslaget i sjakk-OL, har tittelen Internasjonal mester i sjakk. Tidligere leder av Øst-ensjø SV.

KJENT FOR: Sjakk-kommentator for NRK, ledet fagutvalget for flyktning- og humanitærrett i ICJ-Norge, tidligere managing partner i Legalis, nå leder for Flyktninghjelpens avdeling for interrevisjon.

BJØRN KJOS
(F. 1946)

BAKGRUNN: Fra Sokna på Ringerike. Utdannet ved UiO, dommerfullmektig, advokat og partner i Vogt & Wiig, møtrett fra 1993. Jagerpilot ved 334-skadronen i Bodø i seks år, forfatter.

KJENT FOR: Grunnlegger av flyselskapet Norwegian, hvor han var styreleder, største eier og administrerende direktør til 2019. Medeier i det nye flyselskapet Norse Atlantic Airways.

I 2017 lanserte Norwegian ny direkte rute til Argentina. Her er Bjørn Kjos på flyplassen i Buenos Aires. Foto: Heiko Junge, NTB

”
Bruk din fantasi og lær deg å feile. Det som gagnar samfunnet er oftest den beste langsiktige løsningen, det er ikke pessimistene som bygger verden.

Bjørn Kjos

Advokaten som tok av

Bjørn Kjos har hatt god nytte av sin advokatbakgrunn i sin eventyrlige karriere som forretningsmann.

Han lærte viktige ting fra sine ti år som advokat som han senere tok med seg inn i næringslivet, sier Kjos til Advokatbladet.

— Kjenn fakta. Team presterer alltid best. Forstå motparten, dine egne og motpartens muligheter. For meg var det å gå i retten en svært interessant in-

tellektuell holmgang. Du tar det med i næringslivet. Hva har du å spille med? Hvilke muligheter gir din posisjon? Hva er nedsiden?

Spør deg selv om hvordan du setter sammen det beste teamet til den oppgaven du skal løse, anbefaler han.

— Mulighetene finnes alltid. Bruk din fantasi og lær deg å feile. Det som gagnar samfunnet er oftest den beste langsiktige løsningen, det er ikke pessimistene som bygger verden, sier Kjos.

DAG STEINFELD
(F. 1955)

BAKGRUNN: Fra Bergen, farfaren øst-europeisk jøde. Marxist-leninist som ung, brøt med partiet i 1976, advokat i Steinfeld, Pettersen & Friis, deretter i Wikborg Rein, møtrett siden 1988.

KJENT FOR: Levd i rampelyset i Bergen i en mannsalder som prosedyreadvokat i profilerte saker både innen strafferetten og sivilretten. Styreleder ved Den Nationale Scene og styremedlem i Bergen Nasjonale Opera.

Bulderet fra vest

Ibunnen av min karriere lå en rimelig god eksamen. En sterk bidragsyter til det var høyesterettsdommeren Hans Michelsen, som var min mentor både før og etter juridikum. Michelsen og hans gode venn, Alf Nordhus, mente at jeg kunne mer enn nok jus da eksamen var avlagt. Nå måtte jeg som advokat konsentrere meg mer om å forstå mennesket og samfunnet generelt. Jeg måtte fordype meg i vitnep psykologi og prosedyreteknikk som var stemoderlig behandlet i pensum. Og slik ble det, sier Steinfeld.

«Det er en myte at jeg alltid snakker så høyt. Jeg tror jeg er en tydelig person. Jeg fordrar ikke runde, tvetydige svar», sa han i et intervju med BA.

«Advokat drev voksenopplæring av journalister», skrev media, etter at Steinfeld — som advokat for SSB-sjef Christine Meyer — hadde bedt en journalist om «å slutte å bable». Han beklaget ordbruken.

BRYNJAR MELING
(F. 1967)

BAKGRUNN: Advokatpraksis i Stavanger fra 1995. Tidligere soldat i Frelsesarmeen. Tubaspiller.

KJENT FOR: Har måttet tåle mye utskjelling som Mulla Krekars forsvarer. En av bokhandleren i Kabuls advokater. Flere høyprofilerte saker, som Operasjon Benin-saken, Nokas-saken, og Christoffer-saken. Maktkritisk samfunnsdebattant. Kalte Italia en bananrepublikk etter utleveringen av Krekar.

Samfunnsrefseren

Jeg vokste opp som sønn av offiserer i Frelsesarmeen. Mine foreldres kall var å hjelpe dem som trenger det mest. Jeg var kanskje ikke bevisst på hvilke verdier jeg tok med meg fra oppveksten da jeg startet å jobbe som advokat, men disse verdiene har formet meg, sier Brynjar Nielsen Meling.

— Å være der for «den ene» som ikke har noen andre, er det mest meningsfulle. Jo sterkere motstand, jo større blir min motivasjon. Dess høyere opp i systemet «presset» kommer fra, jo viktigere blir det for meg å stå imot. Når media forhåndsdommer, jo sterkere vil jeg være i mitt motsvar. Jeg ønsker vel bare å være gutten i eventyret om Keiserens nye klær.

Han får store mengder sinte e-poster, men det går ikke inn på ham. — Det er veldig få mennesker jeg innvilger enn plass i livet mitt som gjør at de kommer i posisjon til å såre meg.

ARVID SJØDIN
(F. 1953)

BAKGRUNN: Fra Ryfylke. Ett år som politijurist før han ble forsvarer. I advokatfelleskap med Brynjar Meling i Stavanger.

KJENT FOR: Forsvarer for «fetteren» i Birgitte Tengs-saken. Pådriver for å endre tvisteloven så man ikke kan få en sivil dom i en straffesak der man blir frifunnet. Jobbet i årevis for å få Viggo Kristiansen-saken gjenopptatt. Kritisk til Gjenopptakelseskommissjonen.

De fordømtes forsvarer

«**M**ens jeg lå på sykehuset, fikk jeg hatmeldinger midt på natten. «Hvordan i helvete kan du slippe den barnemorderen ut?». Sjødin var innlagt med mageplager da nyheten om gjenopptakelsen av Kristiansen-saken kom.

I Tengs-saken fikk forsvaret inn en rettspsykolog som kritiserte politiets avhørsteknikker: Faren var stor for at det var blitt avgitt en falsk tilståelse. Fetteren ble frifunnet.

— Gjennom mine år som advokat har gleden av å få frikjent uriktig domte vært det største. Det har også vært en glede å se at konsekvensen av frifinnelser har ledet til lovendring og store endringer i rundskriv fra Riksadvokaten, knyttet til både avhør, etterforskning og dokumenthåndtering. Det å se at endringene er i bruk, gjør meg glad, ettersom jeg har brukt min yrkesaktive tid på de svakeste som har hatt behov for juridisk hjelp, sier Sjødin.

Juryen betrakter dette som en hederskategori over dyktige advokater som har stått opp for saker som ikke nødvendigvis har vært populære blant publikum.

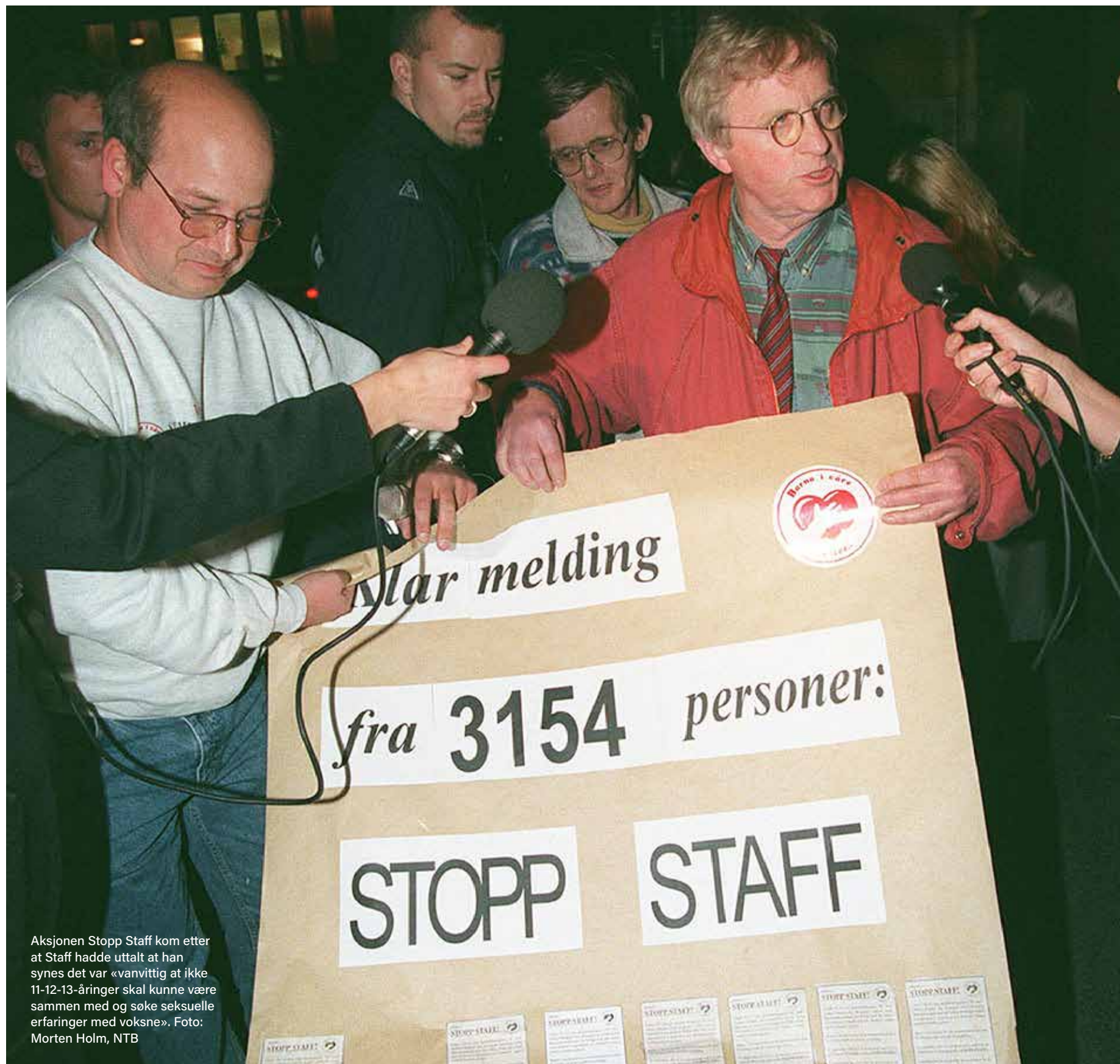
TOR ERLING STAFF (1933–2018)

BAKGRUNN: Oppvokst på St. Hanshaugen i Oslo. Fullmektig hos Olaf Trampe Kindt, dommerfullmektig hos Christian B. Apenes. Direktør i Den norske forleggerforeningen fra 1966–1970. Høyesterettsadvokat fra 1967.

KJENT FOR: Sitt ytringsmot og sterke forsvar av de svakeste og de mest fordømte. Regnet som en av de aller beste forsvarerne gjennom tidene. Pioner i bruken av aktivt forsvar.

”
Jeg synes det er forferdelig. Det gjør prostitusjon til et foraktfullt yrke i stedet for et ærefullt.

Tor Erling Staff om forbudet mot sexkjøp

Aksjonen Stopp Staff kom etter at Staff hadde uttalt at han synes det var «vanvittig at ikke 11-12-13-åringene skal kunne være sammen med og søke seksuelle erfaringer med voksne». Foto: Morten Holm, NTB

Det tvisynte mennesket

At samfunnet ikke bare gir en dom, men også fordømmer mennesket, er moraliserende, mente Tor Erling Staff.

TEKST: NINA SCHMIDT

«Jeg synes det er verdt å betenke at vi jo fødes omtrent like, og forlater verden på samme måte når det hele er over. Men i dag deler vi mennesker inn i to grupper; de som bryter lovene og de som ikke gjør det. Jeg har jo den filosofien for meg selv, både menneskelig og faglig, at den som forbyr seg, skal kunne gjøre det med ren samvittighet, selv om det bryter samfunnets lover. Og så har jeg tilsvarende at den som ikke forbyr seg, skal ikke føle seg for ren, for han eller hun kunne meget lett ha kommet til å gjøre det.»

Det sa Staff i en samtale med sosialmedisiner Per Fugelli i 1998. Ethvert menneske har både en dagside og en nattside, mente han.

«Men vi tør ikke å leve slik at det som egentlig er av verdi som har med nattsiden i vår personlighet å gjøre, får spille ut. I stedet bruker vi tiden på meningsløsheter og fjollerier.»

Hans utsagn ble ofte møtt med fordømmelse. Om forbudet mot sexkjøp sa han dette til Nettavisen i 2007: «Jeg synes det er forferdelig. Det gjør prostitusjon til et foraktfullt yrke i stedet for et ærefullt.»

Da han ble Lommemannens forsvarer i 2008, sa han til Dagbladet at «dette er ganske beskjedne handlinger. Det er ikke all verden. Disse vil ikke ha tatt skade av dette.»

Aksjonsgruppen «Barna i våre hjerter» startet kampanjen «Stopp Staff», etter at han hadde uttalt at det ikke behøvde å være veldig galt dersom en mor onanerte en urolig sønn for å berolige ham.

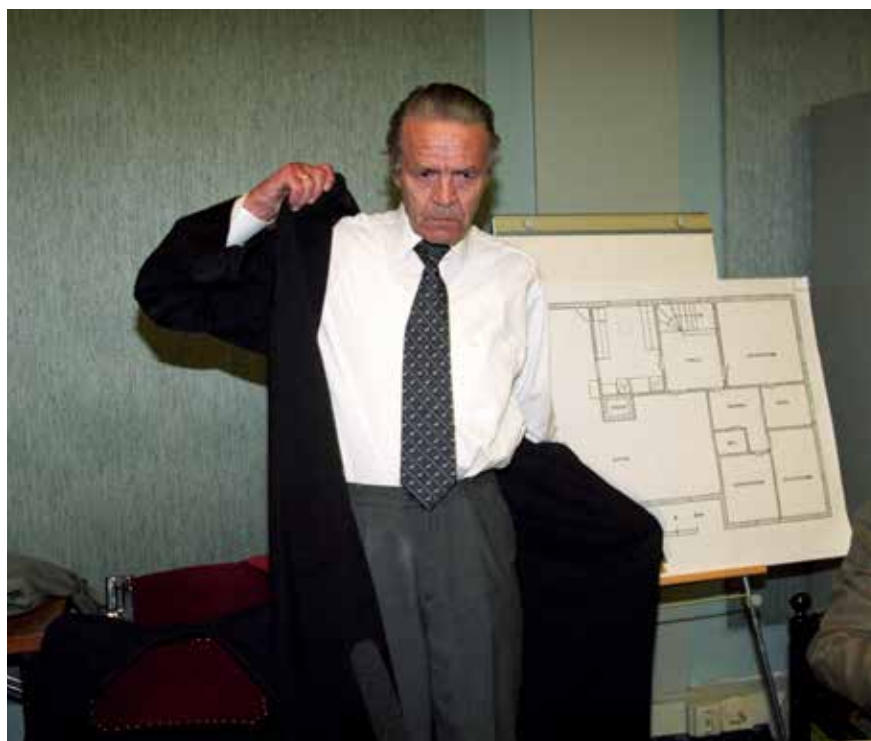
«Hans argumenter var seriøse og gjennomtenkte, selv om de i første omgang noen ganger kunne fremstå som ekstreme. Derfor var han også godt likt og respektert av alle i rettspleien», skrev tidligere kolleger i en nekrolog.

Staff ble kalt «den siste av de store i sin generasjon», og praktiserte aktivt forsvar, et begrep innført av Alf Nordhus som kjennetegnes av at forsvareren selv igangsetter etterforskning, skaffer alternative sakkyndige og bidrar med saksopplysninger i media.

OLAV HESTENES (1930–1996)

BAKGRUNN: Tromsøværing, studerte ved UiO, aktiv i Den Konservative Studentforening, generalsekretær i Riksmålsforbundet, advokatfullmektig hos Alf Nordhus, egen praksis fra 1966 i det som i dag er Advokatfirmaet Sulland.

KJENT FOR: Forsvarer i om lag to hundre drapssaker, krydret gjerne sine glitrende prosedyrer med poesi. En lang rekke profilerte saker, den andre lederen av Forsvarergruppen.

«En av Norges fremste skrankeadvokater gjennom mer enn en mannsalder», skrev Dagbladet da nyheten om hans død ble kjent. Foto: Tor Richardsen, NTB

Den lille manns forsvarer

«Den sataniske magerhet, de ildnende klo-hugg ut i luften, den krumbøyde intensitet, da er det som om jeg fornemmer hans suverent argumenterende sandpapirstemme.»

TEKST: NINA SCHMIDT

Slik beskrev journalisten Arne Hestenes sin lillebror. Og videre:

«Den som lavmælt innett formidler engasjement: Sydende glør som kan stjerne-spre seg i et verbalt gnistregn av streng jus, øm litteraturinnsikt og menneskelig varme.»

I Riksmålsforbundet hadde Olav Hestenes reist rundt i landet sammen med Arnulf Øverland, og blitt veldig glad i hans diktning.

«I alle mine tredve kampår som forsvarsadvokat har jeg vel neppe prosedert en sak uten å ha med meg Arnulf Øverland i tankene eller hans bøker i mappen», skriver Hestenes i sin første biografi, Kamp i sort kappe.

Øverlands ord var blitt «rettslivets bibel» for ham, skrev han, og skildrer:

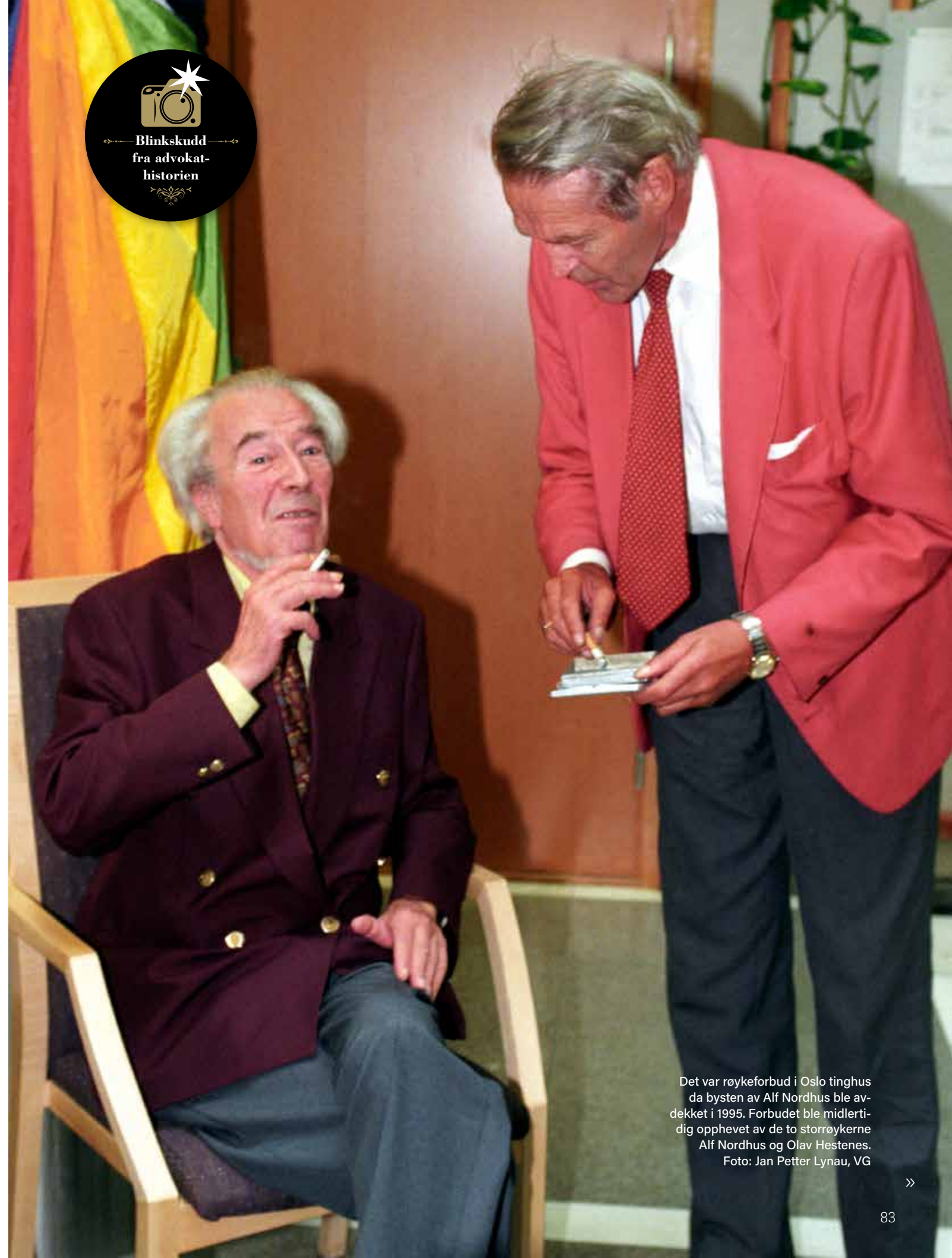
«Jeg går inn i rettsalen og opplever

at Hjørdis Skrika fra Ankertorvet får ni måneder ubetinget for å ha stjålet tre tomater og to flasker øl fra Evensen Matsenter. Jeg er nedfor.

«Du skal ikke stille deg opp ved den rikes grind! / Han åpner sin kjøkkendør. Du skal ikke gå inn! / Du skal ikke selge sannhet. Den er din!».

Hestenes forsvarte Fritz Moen i den andre drapssaken mot ham i 1981. I sin prosedyre om straffeutmålingen, kalte Hestenes dommen et justismord, noe som fikk lagmannen til å uttale at Hestenes opptreden var «uverdige i en norsk rettsal», ifølge boken Våpendrager og veiviser.

Moen er den eneste i Norge som har vært offer for dobbelt justismord. Etter sin død - og Hestenes' - ble han frikjent for begge drapene.

Det var røykeforbud i Oslo tinghus da bysten av Alf Nordhus ble avdekket i 1995. Forbudet ble midlertidig opphevet av de to storøykerne Alf Nordhus og Olav Hestenes. Foto: Jan Petter Lynau, VG

ALF NORDHUS
(1919–1997)

BAKGRUNN: Fra Bergen. Drev illegalt utvalg under jusstudiene. Statsadvokat under rettsoppgjøret. Satt i en rekke bedriftsstyret. Høyesterettsadvokat fra 1953.

KJENT FOR: Sine glitrende retoriske evner, innføringen av begrepet «aktivt forsvar», kjent som en av de dyktigste forsvarerne i sin levetid. Skapte rettsutvikling i flere saker. Maktkritisk samfunnsdebattant. Forsvarergruppens første leder.

” Han var advokaten som ga begrepet aktivt forsvar et innhold. Som fikk ry som skrankens mester, men med tvilen som det mest fornemme arbeidsprinsipp.

Harald Stanghelle

«Slik kar var aldri funnen / So langt som saga veit, / Og ordet flaug frå munnen / So godt som sverdet beit.» Ordene – fra Fedraminne av A. O. Vinje – ble gravert i skinn og gitt i gave til Alf Nordhus fra journalister som fulgte rettsaken mot skipsreder Ole T. Flakke, tiltalt etter et forlis der 16 mann omkom. Flakke, som hadde blitt forhåndsdomt i media, ble frifunnet på fem av syv tiltalepunkter. Her Nordhus på sitt kontor i Storgata 10 B i Oslo. Foto: Morten Hvaal, NTB

Skrankens ener

Han ble kalt en fargeklatt og en jussens trollmann, og ble anerkjent som en enestående skrankeadvokat med en elegant og vennlig væremåte.

TEKST: NINA SCHMIDT

Etter å ha lagt ned påstand om dødsstraff og fått medhold som aktor i rettsoppgjøret, bestemte Alf Nordhus seg for selv å innta forsvarers plass i skranken.

«Den harde tiden hadde stemplet hos meg den overbevisning at forsvar i straffesaker alltid må være kunnskap og kamp. Jeg skulle bli utsatt for ensomhet og kritikk på grunn av dette. Men bedre enn samkvem er samvittighet, og større enn samfunnets straffekrav er enkeltmenneskets skjebne», skriver han i boken *Jeg tar saken* fra 1967.

I sin tale i Nordhus' begravelse, sa Harald Stanghelle:

«Han var advokaten som ga begrepet aktivt forsvar et innhold. Som fikk ry som skrankens mester, men med tvilen som det mest fornemme arbeidsprinsipp. Det ble triumfer og nederlag, men det ble aldri faglig stillestående og kjedelig.»

Om en klient erklærer seg ikke-skyldig, må hans advokat aldri tillate seg å tenke at klienten er skyldig, men nullstille sin egen holdning å gi seg i kast med et aktivt forsvar, skrev Nordhus.

Dette innebar å kontrollere etterforskningen kritisk, bidra med alternativt bevismateriale og sakkyndige, og formidle opplysninger som taler til klientens fordel til media.

«Nordhus fikk forsvarsadvokaten ut av sitt kontor og ut i samfunnet både i billedlig og konkret forstand. Han ville at forsvarsadvokaten skulle være offensiv og trakk samfunnsforhold og ikke bare juss inn i arbeidet sitt. Han tok i bruk disipliner som psykologi, psykiatri og sosiologi - ja alle disipliner som gir forståelse av mennesket - i sitt arbeid som forsvarsadvokat», sa Tor Erling Staff til NTB i 1997.

Mordgäten Hollekim-saken, som fortsatt er uopklart, ble gjennombruddet for Nordhus. Selv om klienten tilstod drap i retten, ble han frifunnet – etter at Nordhus hadde prosedert på at det lå til mannens natur å påta seg skyld.

Han skapte også rettshistorie i Liv-saken, der en kvinne ble frifunnet etter å ha skutt sin sovende mann. Hun hadde blitt mishandlet i en årrekke.

**JOHN CHRISTIAN
ELDEN**
(F. 1967)

BAKGRUNN: Ungdomspolitiker. Medlem av Oslo bystyre (H), vararepresentant til Stortinget fra 2013. Fullmektig hos sin far, møterett fra 1999. Fast forsvarer i Oslo tingrett, Borgarting, Høyesterett.

KJENT FOR: Den mest medieeksponerte forsvarsadvokaten i nyere tid. Medlem i Hovedstyret. Fagansvarlig i Store Norske Leksikon og Gyldendal Rettsdata, redaktør i Lovdata. Ekspert i Åsted Norge.

”
Det som irriterer meg aller mest er når byråkratiet kombinerer overkjøring med arroganse, og tonen er «leit for deg, vi bestemmer.» Da blir jeg bare sånn «see you in court».

John Christian Elden

Domsavsigelse i Eirik Jensen-saken i Oslo tingrett. Foto: Gisle Oddstad, VG

See you in court!

Først var de bare to. I dag er Elden Norges største strafferettsfirma, med over hundre ansatte og flere lokalkontorer, og sjefen er landets mest kjente advokat.

TEKST: NINA SCHMIDT

Han er ikke bare en juridisk duracell-kanin med de største sakene og stålkontroll på rettsutviklingen. Sammen med sin ungdomsvenn og daglig leder Anders Brosveet har John Christian Elden også lyktes som forretningsmann.

Elden Advokatfirma var et lite far-sønn-kontor, men har nå avdelinger i Bergen, Stavanger, Tromsø, Sandefjord, Haugesund, Hamar og på Gol, og driftsinntekter på nærmere 178 millioner kroner i 2020. Stadig ansettes nye partnere.

Blant medarbeiderne er mange svært anerkjente advokater, og flere tidligere politikere og samfunnsdebattanter.

– For å bli en god advokat må du gjøre andre ting ved siden av, og vise at du følger med på hvordan samfunnet fungerer, sa Elden til Advokatbladet i fjor.

I fjor rundet han en personlig rekord: Da hadde han prosedert i alle landets domstoler. Han «samlet ikke på domstoler», bedyret han, men har vært i retten over hele landet nesten samtlige hverdager i året de siste 25 årene.

Han er kjent for å ha klisterhjerne.

«Jeg kan lese gjennom en politisak på fem hundre sider på en times tid og huske det meste av det som har betydning», sa Elden nylig til VG.

«Hvem som har forklart hva, og hvor det står. Da vil jeg kunne si at i dokument 07,03 i andre avsnitt, fjerde setning forklarer vitnet sånn og sånn.»

– Hva har vært det viktigste som har formet deg som advokat?

– Det som kanskje har betydd mest er tanken om den lille manns kamp mot overmakten. At det ikke hjelper å ha moralsk rett dersom ikke lovverket og domstolene også hjelper deg til å få rett. At juss er sunn fornuft. At ikke myndighetene overkjører enkeltborgerne, og at ikke statsmakt skal gå ut over hvert enkeltmenneskes frihet. At ikke lovverket skal bøye oss ned eller gjøre oss til lydige individer, men at vi skal ha rett til å ha og forme våre meninger og leve vårt liv så lenge vi ikke skader andre, sier Elden.

Rettsikkerhet i saksbehandlingen er et av de viktigste stikkordene, mener han.

– Rettsikkerheten – kjørereglene - er der for å beskytte oss alle mot maktmisbruk.

Et spesialisert, enkelt og intuitivt PDF-verktøy for deg som bruker Altinn -politidokumenter og Aktørportalen

Med Digisak får du:

- mulighet til å samle flere PDF-dokumenter til en PDF-fil
- håndtering av bokmerker og sidenummerering uten å måtte anskaffe annen programvare
- redigering av utdrag med flytting av bokmerker, kommentarer, sider osv.
- mulighet til å levere dokumenter fra Digisak/Advocate Desktop over til Aktørportalen i henhold til domstolsadministrasjonens krav til utveksling av saksdokumenter

Ta gjerne kontakt med oss
for mer informasjon

www.jussys.no eller 07692

jussystemer
LOVER OG REGLER SATT I SYSTEM

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Erstatningsrett: Oppreisning ved flere skadevoldende handlinger

Høyesteretts enstemmige dom 21. juni 2021 - **HR-2021-1332-A** - gir veiledning for fastsettelsen av oppreisning i saker der skadevolder har gjort seg skyldig i flere ulike krenkelsener overfor skadelidte og krenkelsene står i sammenheng med hverandre. Oppreisningsbeløpet ble satt til 250.000 kroner for en kvinne som hadde blitt utsatt for langvarig mishandling og for seksuelle krenkelsener av sin ektefelle. Sentralt stod spørsmålet om erstatningen skulle utmåles separat for hvert forhold, eller om det skulle foretas en samlet fastsettelse. Høyesterett kom til at det her

skulle fastsettes en samlet erstatning og uttalte generelt avsnitt 34:

«Hvis én skadevolder begår flere skadevoldende handlinger overfor én skadelidt, må det (...) foretas en samlet og skjønnsmessig utmåling av oppreisningen. Dette gjelder for det første der én skadevolder utsetter den skadelidte for flere likeartede krenkelsener. Men det samme gjelder der én skadevolder har påført den skadelidte flere ulike krenkelsener, som omfattes av flere av handlingsalternativene i skadeserstatningsloven § 3-3. I hvilken grad det bør skje en samordning

vil da først og fremst bero på sammenhengen mellom de ulike handlingene og i hvilken grad følgen for skadelidte er av samme karakter eller ikke.»

Hvorvidt handlingene vurderes som en del av et sammenhengende straffbart forhold eller skilles ut som egne tiltaleposter, er ikke avgjørende ved utmålingen av oppreisningserstatningen.

Dommere: Ragnhild Noer, Borgar Høgetveit Berg, Wenche Elizabeth Arntzen, Bergljot Webster og Magnus Matningsdal.

Forsikringsrett: Kirurgisk inngrep som vilkår for forsikringsutbetaling

Høyesteretts enstemmige dom 22. juni 2021 - **HR-2021-1338-A** - klargjør grensene for hvilke tiltak en forsikret person må finne seg i å gjøre for å begrense forsikringsselskapers ansvar, jf. FAL § 13-12. Høyesterett kom til at et forsikringsselskap kunne nekte forsikringsutbetaling under en lisensforsikring fordi den forsikrede personen, en flyver som hadde mistet legeattesten og flysertifikatet, hadde latt være å gjennomføre en gallestensoperasjon.

Forsikringsselskapet mente flyveren ville få legeattesten (og flysertifikatet) tilbake hvis han tok operasjonen. Høyesterett var enig og mente at utsiktene til at en slik gallestensoperasjon blir vellykket, er svært gode, og at pålegget om en slik operasjon ikke var et «urimelig inngrep i friheten til å råde over sin person». Ved anvendelsen av FAL § 13-12 oppstår tre spørsmål:

(1) Om tiltaket – operasjonen – «åpenbart» vil begrense omfanget av selskapets ansvar, jf. første punktum. Vilkåret er oppfylt hvis det er en høy grad av sannsynlighet for at flyveren, dersom han lar seg operere, får tilbake legeattesten for flyvere.

(2) Hvis ja på spørsmål (1), oppstår spørsmålet om pålegget gjør «et urimelig inngrep» i dette tilfellet flyverens frihet til å råde over sin person, jf. andre punktum. Rimelighetsvurderingen må gjøres helt konkret, og de belastningene tiltaket utsetter forsikrede for i sin individuelle situasjon står sentralt.

(3) Dersom disse vilkårene ikke gir flyveren anledning til å motsette seg operasjonen, oppstår spørsmålet om hvilken virkning det skal få at han likevel gjør det, jf. andre ledd. Det gjelder ikke noen alminnelig tapsbegrensningsplikt ved ulykkes- og sykeforsikring. Utgangspunktet må være at forsikrede stilles som om han hadde fulgt det pålegget han etter § 13-12 første ledd er forpliktet til å følge. I dette tilfellet ville selskapets ansvar bortfalt helt dersom flyveren hadde fulgt pålegget. Da måtte resultatet bli det samme når han ikke gjorde det. Den tidligere flyverens anke ble forkastet.

Dommere: Ingvald Falch, Ragnhild Noer, Knut H. Kallerud, Erik Thyne og Wilhelm Matheson.

Endringslover (se også nr. 5/2021)

(Ikke midl. lover på grunn av Covid-19)

1. JULI 2021

Totalt 43 lover trådte helt eller delvis i kraft, inklusive tre nye lover.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-06-18-128 om endringer i straffeprosessloven og straffeloven (kriminalisering av deltakelse i kriminelle sammenlutninger). Nytt kapittel 17c i straffeprosessloven. Ved ny § 222 e kan retten etter begjæring fra statsadvokaten ved kjennelse forby en kriminell sammenslutning. Brudd på paragrafen kan gi fengsel inntil 3 år, jf. ny § 199 i straffeloven.

LOV-2021-06-18-127 om endringer i forvaltningsloven m.m. (utvidet adgang til informasjonsdeling). Ny § 13 g gir hjemmel til å gi forskrift om deling av taushetsbelagte opplysninger mellom bestemte forvaltningsorganer for å utføre oppgaver som er lagt til avgiver- eller mottagerorganet, og om annen behandling av slike opplysninger. Departementet har allerede sendt på høring forslag til en forskrift om deling og behandling av taushetsbelagte opplysninger i det tverretatlige samarbeidet mot arbeidslivskriminalitet. I § 13 b nytt nr. 7 fremgår det at taushetsplikt ikke er til hinder for at forvaltningsorganet deler opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå fare for liv eller helse.

LOV-2021-06-18-126 om endringer i straffeprosessloven og tvisteloven mv. (bevisforbud for patentrådgivning). Det er innført et *bevisforbud* for kommunikasjon med patentrådgivere som er oppført på listen over autoriserte rådgivere (EPA). For slike patentrådgivere gjelder det nå lignende regler om bevisforbud som for andre yrkesutøvere omfattet av straffeprosessloven § 119 og tvisteloven § 22-5. Formålet med endringene er å ivareta næringslivets behov for fortrolig og kompetent rådgivning om patentspørsmål.

LOV-2021-06-18-124 om endringer i personopplysningsloven og offentlighetsloven (ytrings- og informasjonsfrihet mv.), *delt ikrafttredelse* endringen i offentlighetsloven § 26.

LOV-2021-06-11-68 om endringer i Svalbardloven m.m. (endret navn på Sysselmannen). Elleve lover er endret for å erstatte «Sysselmannen» med den kjønnsnøytrale tittelen «Sysselmesteren».

LOV-2021-06-11-74 om endringer i straffeloven mv. (deling av krenkende bilder mv.). Ny § 267 a og § 267 b er rettet mot deling av bilder, filmer og lydopptak av krenkende eller åpenbart privat karakter. Det nye straffebudet vil blant annet ramme uberettiget deling av seksualiserte og andre intime bilder og bilder av noen som utsettes for vold eller lignende ydmykelser. Skadeserstatningsloven § 3-3 er endret ved at § 267 a (deling av krenkende bilder mv.) er tilføyd oppregningen av bestemmelser i straffeloven.

LOV-2021-06-11-69 om endringer i voldsoffererstatningsloven (den øvre grensen). Den øvre grensen for voldsoffererstatning gjelder nå *pr. person pr. sak*, i stedet for *pr. sak*. Beløpsmessig er grensen fortsatt 60 G (p.t. kr 6.383.940), men skal kunne fravikes i særlige tilfeller. Grensen gjelder for alle førstegangssøknader etter 1. juli 2021.

NB! Den nye øvre grensen skal få virkning for allerede avgjorte saker der søker ved dom er tilkjent høyere erstatning fra skadevolder, men voldsoffererstatningen har blitt avkortet på grunn av de tidligere reglene.

Finansdepartementet

LOV-2021-06-18-18 om endringer i merverdiavgiftsloven.

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2021-06-18-93 om endringer i arbeidsmiljøloven og diskrimineringsombudsloven (nemndløsning for gjengjeldsessaker etter varsling mv.). Ny § 2A-8 i arbeidsmiljøloven gir Diskrimineringsnemnda myndighet til å avgjøre tvister om gjengjeldelse etter varsling. I § 1-5 andre ledd er det hjemmel til å fastsette i forskrift at arbeidsmiljølovens regler helt eller delvis skal gjelde for arbeidstager som utfører arbeid i arbeidsgivers hjem eller husholdning. Endringen innebærer at alle typer arbeid i arbeidsgivers hjem kan reguleres i forskrift, og ikke kun «husarbeid, tilsyn eller pleie», slik situasjonen var tidligere. Nødvendig lovendring for å kunne ratifisere ILO-konvensjon nr. 189 om anstendig arbeid for arbeidstagere i private hjem.

LOV-2021-06-18-92 om endringer i folketrygdloven (adgang til å ta opplæring og utdanning med dagpenger), *delt ikrafttredelse*.

LOV-2021-06-18-91 endringer i lov om aldersgrenser for offentlige tjenestemenn m.fl. og lov om pensjonsordning for sykepleiere (fjerning av plikten til å fratre ved særaldersgrense). De med særaldersgrense 60, 63 eller 65 år, kan fortsette i stillingen inntil den alminnelige aldersgrensen, 70 år.

LOV-2021-06-18-90 om endringer i folketrygdloven (adgang til å ta opplæring og utdanning med dagpenger), § 6-8, resten trådte i kraft straks.

LOV-2021-06-11-59 om endringer i arbeidsmiljøloven mv. (tiltak for å bekjempe arbeidslivskriminalitet), *delt ikrafttredelse* 1.7.21 og 1.1.22.

Landbruks- og matdepartementet

LOV-2021-06-18-134 om endringer i lov om dyrevelferd (bestemmelser om avl, dekning av kostnader og behandling av personopplysninger). Ny § 36 a om behandling av personopplysninger gir i første ledd bestemmelse om at tilsynsmyndigheten kan behandle personopplysninger, også personopplysninger som nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når dette er nødvendig for å utøve myndighet eller utføre andre oppgaver etter loven.

LOV-2021-06-11-83 om endringer i viltloven (bruk av kunstig lys ved jakt på villsvin), § 20 tredje ledd andre punktum ny bokstav d.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2021-06-18-130 om endringer i plan- og bygningsloven m.m. (regional plan, dispensasjon m.m.). Bl.a. er dispensasjonsbestemmelsen i § 19-2 endret, og det fremgår nå uttrykkelig at det ikke kan gis dispensasjon dersom nasjonale eller regionale interesser blir vesentlig tilsidesatt.

LOV-2021-06-11-76 om endringer i sameloven mv. (konsultasjoner). I nytt kapittel 4 om konsultasjoner er det lovfestet overordnede saksbehandlingsregler for konsultasjoner for statlig nivå. I formålsparagrafen § 1-1 nytt andre ledd er forholdet mellom samelovens regler og folkeretten regulert. ILO-konvensjon nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater vil gå foran loven dersom bestemmelser i loven skulle vise seg å være i strid med bestemmelser i konvensjonen.

Olje- og energidepartementet

LOV-2021-06-1-86 om endringer i energiloven (konsesjon for

utenlandsforbindelser). Endringen medfører at konsesjon etter § 4-2 første ledd nytt andre punktum bare kan gis til den systemansvarlige eller foretak, hvor denne har bestemmende innflytelse. Dette kravet avgrenses i tredje ledd når det gjelder overføringsforbindelser som er knyttet til produksjon eller forbruk av elektrisk energi til havs. Loven er også presisert uten realitetsendringer på enkelte punkter.

LOV-2020-12-18-157 om endringer i vannressursloven og energiloven mv. (administrative reaksjoner og sanksjoner).

Nærings- og fiskeridepartementet

LOV-2021-06-11-85 om endringer i mineralloven (kvalifikasjonskrav, rekkefølgekrav, overdragelse av driftskonsesjon m.m.). Ny § 6 a om et generelt kvalifikasjonskrav, § 45 andre ledd om rekkefølgekrav, ny § 45 a om mulighet for overdragelse av driftskonsesjoner og § 18 utvidet varslingsfrist for undersøkelsesarbeider.

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2021-06-11-67 om endringer i helsepersonelloven og pasientjournalloven (bruk av helseopplysninger for å lette samarbeid, læring og bruk av kunstig intelligens i helse- og omsorgstjenesten mv.).

LOV-2017-02-10-5 om endringer i tobakksskadeloven (gjennomføring av direktiv 2014/40/EU og standardiserte tobakkspakninger), *delt ikraftsetting* ny § 34 d (godkjenningssystem for nye tobakks- og nikotinprodukter) og ny § 40 a (utlevering av opplysninger uten hinder av taushetsplikt til EFTAs overvåkingsorgan m.m.).

Kulturdepartementet

LOV-2021-06-04-58 om endringer i åndsverkloven, ny § 56 a – nærmere regler for gjennomføring av Marrakechtraktaten og Marrakechdirektivet om å lette tilgangen til utgitte verk for personer som er blinde, har nedsatt synsevne eller han andre funksjonsnedsettelse som vanskeliggjør lesning.

1. AUGUST 2021

Olje- og energidepartementet

LOV-2021-06-18-138 om endringer i energiloven (fire forord-

ninger om kraftmarkedet). Endringene gjelder bestemmelser i energiloven om avregning (§ 4-3 nytt femte ledd) og markedsplasser for omsetning av elektrisk energi (ny § 4-5a). Fire forordninger om kraftmarkedet i EØS-avtalen er med dette gjenomført.

Finansdepartementet

LOV-2021-06-18-101 om endringer i verdipapirfondloven mv. (gjennomføring av EØS-rett, administrative sanksjoner og andre forvaltningstiltak), *delt ikraftsetting*.

Kunnskapsdepartementet

LOV-2021-06-11-80 endringar i opplæringslova, friskolelova og barnehageloven (behandling av personopplysninger, fjernundervisning o.a).

LOV-2021-06-11-81 om endringer i universitets- og høyskoleloven, utdanningsstøtteloven, fagskoleloven og yrkeskvalifikasjonsloven mv. (formål og oppgaver for universiteter og høyskoler, studentrettigheter, fagskoleutdanningens omfang, behandling av personopplysninger, yrkeskvalifikasjoner fra tredjeland mv.), *delt ikraftsetting*.

Utenriksdepartementet

LOV-2014-05-09-14 om endringer i menneskerettsloven, § 2 nr. 1 første komma, som gjelder henvisningen til femtende protokoll, som gjør enkelte endringer i konvensjonens fortale og kontrollsystem. *Hele endringsloven i kraft*.

1. SEPTEMBER 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-06-11-70 Lov om endringer i utlendingsloven (utvisning ved endret oppholdsstatus m.m.). Endringene innebærer enkelte presiseringer knyttet til skjæringstidspunktet for utvisningsvurderingen.

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2021-06-18-118 om endringer i helse- og omsorgstjenesteloven (godkjenningssystem for fritt brukervalg). Ved ny § 3-11 er det lovfestet en godkjenningssystem som en ramme for kommuner som skal innføre fritt brukervalg i kommunale helse- og omsorgstjenester.

Nye lover

(se også nr. 5/2021)

1. JULI 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2021-06-18-121 om Stortingets ombud for kontroll med forvaltningen (**sivilombudsloven**). Lov nr. 8/1962 og instruks av 19. februar 1980 opphevet. Kort om den nye loven: (1) Loven viderefører hovedprinsippene, men har enkelte materielle endringer. Loven er strukturert på en annen måte for å gjøre regelverket mer pedagogisk og tilgjengelig, samt heve den lovtekniske kvaliteten. (2) Tittelen «Sivilombudsmannen» eller «ombudsmannen» er endret til det kjønnsnøytrale «Sivilombudet» eller «ombudet». (3) Bestemmelser i tidligere instruks er flyttet til den nye loven. (4) Bestemmelsene som spesifikt gjelder klagebehandlingen, er samlet i kapittel 2 (§§ 7-14). (5) Loven regulerer Sivilombudets tilgang på opplysninger, behandlingen av personopplysninger og sikkerhetslovens anvendelse i kapittel 3 (§§ 20-29). (6) Ombudet skal heretter oppnevnes av Stortinget, med minst to tredjedels

flertall, for en periode på fire år uavhengig av stortingsperiodene, jf. § 2. Ombudet kan bare gjenoppnevnes én gang.

Nærings- og fiskeridepartementet

LOV-2021-06-18-136 om røytingsrådgyvarar. Loven har gjennomført i norsk rett direktiv (EU) 2017/828 om endring av direktiv 2007/36/EF om fremme av *langsiktig aksjonærens gjensert*. Regelverket skal gjelde for selskaper som omsetter sine aksjer i et regulert marked, institusjonelle eiere av noterte aksjer og tjenesteytere som tilbyr tjenester i forvaltningen av slike verdipapir. Loven gjelder for såkalte voteringsrådgivere, som i § 1 defineres som en juridisk person som på profesjonelt og kommersielt grunnlag analyserer opplysninger fra selskaper og annen relevant informasjon om selskaper med sikte på å gi aksjeeiere informasjon grunnlag for avstemning på generalforsamlingen, gjennom undersøkelser, råd eller voteringsråd knyttet til utøvelsen av stemmeretten.

Konkursrett: Fra 1. juli nye regler om internasjonale konkurser

Lov 17. juni 2016 nr. 55 om endringer i konkursloven mv. (grenseoverskridende insolvensbehandling) trådte i kraft 1. juli 2021, unntatt endringen i tvisteloven § 4-4 fjerde ledd. Det innebærer at konkurslovens fjerde del (§§ 161-177) nå er i kraft.

Dette er en viktig endring. Mange selskaper driver virksomhet i flere land, og de nye reglene har vært etterspurt. Kort sagt vil nå andre staters konkurser anerkjennes i Norge hvis de oppfyller visse kriterier. For det første er det innført et prinsipp om at insolvensbehandlingen skal åpnes i den stat skyldneren har sine hovedinteresser, «COMI» - center of main interest.

Har skyldneren følgelig sine hovedinteresser i Norge, kan konkurs åpnes her. For det andre gir reglene adgang til å åpne såkalte «særkonkurser» i Norge i utenlandske foretak som er registrert her, men som ha hovedinteressene i en an-

nen stat (§ 161). En særkonkurs omfatter bare skyldnerens eiendeler (formuen) i Norge.

I § 163 er det regler om hvilke utenlandske hovedinsolvensbehandlinger, det vil si behandlinger som ligner norsk konkurs og gjeldsforhandling, som har virkninger i Norge. Den kanskje viktigste regelen er at insolvensbehandlingen er åpnet i en stat som etter sin nasjonale rett anerkjenner tilsvarende insolvensbehandling åpnet i Norge (§ 163 første ledd bokstav f). Etter de tidligere regler var det som utgangspunkt bare nordiske insolvensbehandlinger som hadde virkning i Norge.

Dersom vilkårene er oppfylt, vil den utenlandske insolvensbehandlingen få en umiddelbar og automatisk anerkjennelse i Norge. Det innebærer blant annet at den utenlandske insolvensbehandlingen har samme virkning for skyldnerens rett til å råde over sine eiendeler i Norge

som insolvensbehandlingen har i den staten der den er åpnet.

Det samme gjelder omfanget av det utenlandske boets beslagsrett overfor skyldnerens formue i Norge. Alle kreditorer må respektere den utenlandske insolvensbehandlingen, og de kan ikke enkeltforfølge sine krav mot skyldnerens eiendeler i Norge. Hvis det for eksempel er åpnet konkurs i Tyskland hos en tysk skyldner, vil alle skyldnerens eiendeler i Norge automatisk inngå i den tyske konkursbehandlingen.

En viktig konsekvens av de nye reglene er en utvidet adgang i norsk rett for å gjennomføre insolvensbehandling på tvers av landegrensene. Det vil omfatte alle skyldnerens eiendeler, uansett hvor de måtte befinne seg. Tiden vil vise hvor effektive de nye reglene vil være. Men våre viktigste handelspartnere vil være omfattet av de nye reglene.

Forvaltningsrett:

Forståelsen av samtykkekravet i behandlingsbiobankloven § 15, jf. § 13

Høyesterett avsa 1. juli 2021 enstemmig kjennelse i avdeling - **HR-2021-1436-A** - som gjaldt krav om utlevering av biologisk materiale fra en behandlingsbiobank for å skaffe DNA-profil til bruk i søk etter en forsvunnet person, jf. behandlingsbiobankloven § 15.

Spørsmålet var om bestemmelsens krav om samtykke er til hinder for utlevering når slikt samtykke ikke kan innhentes. Høyesterett kom til at § 15 etter sin ordlyd oppstiller et *absolutt krav* om samtykke. Paragraf 13 etterlot ingen tvil om at samtykket i et tilfelle som det foreliggende må være frivillig, uttrykkelig og informert.

Lovhistorikken tydet også på at reguleringen er resultat av et bevisst valg fra lovgivers side, samtidig som rettspraksis gav støtte for en streng ordlydsfortolkning. Samtykkekravet i § 15 kunne ikke bortfortolkes. Loven gir ikke rom for å akseptere presumert samtykke fra en savnet eller avdød. Det må være opp til lov- eller forskriftsgiver å vurdere eventuelle endringer her.

Dommere: Per Erik Bergsjø, Ingvald Falch, Wenche Elizabeth Arntzen, Ragnhild Noer og Wilhelm Matheson.

Velferdsrett:

«Fedrekvotefellen» - Nav-praksis kan være lovstridig

Sivilombudet kom i uttalelse **SOM-2021-109** til at Nav ikke har lagt riktig lovforståelse til grunn når de har avkortet fedres/medmødres foreldrepenger. Navs frist har ikke hatt hjemmel i loven, og Navs praksis er omtalt som «fedrekvotefellen».

Man rammes av fedrekvotefellen dersom man søker om utsettelse av fedrekvoten *etter* at mors lønnede permisjon er over. Av folketrygdloven § 14-10 siste ledd fremgår det at foreldrepenger må tas ut «sammenhengende». Fra dette utgangspunktet er det gjort flere unntak, jf. § 14-11. Nav har praktisert disse reglene slik at det må søkes om utsettelse av foreldrepenger etter § 14-11 første ledd bokstav b, *før* mors siste dag med stønad. Ellers vil tallet på stønadsdager bli avkortet.

Navs praksis har bygget på § 14-10 siste ledd om at foreldrepenger må tas ut «sammenhengende». Ombudets konklusjon ble at kravet om at det må søkes om utsettelse av foreldrepenger etter § 14-11 første ledd bokstav b før mors siste dag med stønad, ikke kan utledes fra regelen i § 14-10 siste ledd om at foreldrepenger skal tas ut sammenhengende. Fra 1. oktober 2021 blir reglene endret, og fedrekvotefellen vil dermed være fjernet. Men det er nå interessant å se hvordan Nav stiller seg til Sivilombudets uttalelse, og om fedre som urettmessig har fått foreldrepengene avkortet, vil få sakene omgjort.

Barnevernsrett: Spørsmål om beste-foreldres samværsrett etter barnevernloven - prosess

Høyesterett avsa 1. juli 2021 enstemmig dom - **HR-2021-1437-A** - som gjaldt spørsmålet om en bestemor har *rett til å anlegge sak* med krav om samvær med et barnebarn som er under offentlig omsorg, jf. barnevernloven § 4-19 fjerde ledd bokstav b. Spørsmålet var om samværet som barnets foreldre er tilkjent, er «svært begrenset».

Høyesterett kom til at nivået for «svært begrenset samvær» etter utviklingen i rettspraksis med hensyn til fastsettelse av samværsomfang nå er *seks samvær i året*. Er samværet mer omfattende enn dette, er derimot dette vilkåret for partsstatus ikke oppfylt. Uttalt at det sentrale må være hyppigheten av samværene. Samværenes lengde kan bare få betydning der det er tale om langvarige samvær, for eksempel over en dag eller et døgn.

I slike tilfeller holdt Høyesterett det åpent om nivået bør ligge under seks ganger årlig. Når det gjelder utviklingen i samværsomfang, ble det vist til storkammeravgjørelsen **HR-2020-662-S** og de tre høyesterettsavgjørelsene fra 2. mars 2021. Tidligere hadde Høyesterett lagt til grunn at et samvær på to timer tre ganger i året er «svært begrenset».

Dommere: Arne Ringnes, Aage Thor Falkanger, Knut H. Kallerud, Borgar Høgetveit Berg og Magnus Matningsdal.

Høyesterett kom til at nivået for «svært begrenset samvær» etter utviklingen i rettspraksis med hensyn til fastsettelse av samværsomfang nå er *seks samvær i året*.

Erfaring er verdifullt Sett pris på det!

Medaljen for lang og tro tjeneste tildeles verdsatte arbeidstakere med minst 25 år hos samme arbeidsgiver. Det er arbeidsgiver som søker og som står for overrekkelsen.

NORGESVEL

Tlf: 64 83 20 00 • medaljen@norgesvel.no • www.medaljen.no

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettsaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LB-2019-32731

Dømt til å betale 112,9 millioner kroner

Et advokatfirma bistod en bank i forbindelse med avtaler om finansiering og leasing av et helikopter. Banken mente at advokaten ga mangelfulle råd. Advokatfirmaet er nå dømt til å betale en erstatning på 112,9 millioner kroner pluss saksomkostninger.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Borgarting lagmannsrett avsagt 24. juni 2021 (LB-2019-32731).

Bakgrunnen for saken var at advokatfirma A ved advokat B ble engasjert av bank C i forbindelse med avtaler om finansiering og leasing av et helikopter. Banken kjøpte det aktuelle helikopteret for 23.388.598 amerikanske dollar, og leaset det ut til kunden.

Som ledd i transaksjonen inngikk banken en avtale med et forsikrings-selskap om en restverdiforsikring. Dekningen innebar at banken ville være sikret en salgssum på 20.030.000 dollar ved et eventuelt fremtidig salg av helikopteret. Avtalen inneholdt et unntak i deknningen ved insolvens. Forsikrings-selskapet var dermed ikke forpliktet til dekning dersom det oppstod insolvens hos bankens kunde.

Leasingavtalen ble misligholdt. Det ble deretter åpnet konkurs hos kunden, og helikopteret ble tilbakelevert til banken. Helikoptermarkedet hadde da vært gjenstand for et betydelig verdifall. Banken oppnådde en salgssum for helikopteret på 4.250.000 dollar, altså drøye 19,1 millioner dollar mindre enn det hadde betalt for det.

Banken fremmet deretter krav til forsikrings-selskapet under restverdiforsikringen, men kravet ble avslått under henvisning til insolvensunntaket.

Banken gjorde gjeldende at advokatfirmaet ikke hadde gitt forsvarlige råd og orientert banken om risikoen ved insolvensunntaket. Advokatfirmaet av-

viste å være ansvarlig. I tingretten ble advokatfirmaet og dets forsikrings-selskapet frifunnet. Banken anket dommen til lagmannsretten.

Ved vurderingen av ansvarsgrunnlag måtte lagmannsretten ta stilling til hvilket oppdrag advokatfirmaet hadde påtatt seg. Partene var uenige om rekkevidden av oppdraget. Lagmannsretten legger til grunn at det er advokaten som har risikoen for eventuell uklarhet om oppdragets omfang. Lagmanns-

”
Retten måtte ta stilling til om manglende orientering om den aktuelle risikoen utgjorde erstatningsbetingende uaktsomhet.

retten fant det ikke sannsynliggjort at oppdraget var begrenset slik advokatfirmaet anførte. Lagmannsretten kom til at vurdering av forsikringsavtalen var omfattet av oppdraget.

Lagmannsretten måtte deretter ta stilling til hvilke råd som faktisk var gitt. Advokatfirmaet mente at risikoen i insolvensunntaket ble tatt opp i rådgivningen. Banken mente at slike råd ikke var gitt.

Ifølge lagmannsretten er det advoka-

ten som har bevisbyrden for hvilke råd som er gitt. Det ble ikke ført noe referat fra telefonsamtaler, og insolvensunntaket var heller ikke omtalt i den skriftlige korrespondansen mellom partene. Lagmannsretten fant det ikke sannsynliggjort at risikoen ved insolvensunntaket var tatt opp av advokaten.

Retten måtte ta stilling til om manglende orientering om den aktuelle risikoen utgjorde erstatningsbetingende uaktsomhet. Etter rettens oppfatning skulle advokaten utvetydelig og med tyngde fremhevet den aktuelle risikoen som insolvensunntaket innebar, og samtidig forsikret seg om at banken forstod hvilke risikoer som lå i avtalen. Når advokaten ikke gjorde dette, brøt advokaten sin rådgivningsplikt og at det forelå ansvarsgrunnlag.

Lagmannsretten fant det sannsynliggjort at det forelå årsakssammenheng og tap. Retten mente at banken ikke ville inngått avtalen dersom den hadde fått råd om den aktuelle risikoen. Tapet ble fastslått til 150.562.981,71 kroner.

Lagmannsretten fant grunnlag for å redusere erstatningen grunnet skadelidtes medvirkning. Retten viste blant annet til at banken unnlot å lese og sette seg nærmere inn i avtaleverket. Erstatningen ble dermed avkortet med om lag 25 prosent, til 112,9 millioner kroner.

Advokatfirmaet og forsikrings-selskapet ble også dømt til å betale saksomkostnader for tingrett og lagmannsrett med til sammen 4.139.229 kroner.

Dommen var ikke rettskraftig da Advokatbladet gikk i trykken. •

En hyllest til Advokatbladet – og til Redaktørplakaten

Advokater er – heldigvis – en sammensatt og uensartet gruppe, men noe er likt for oss alle. Advokatbladet er blant de ting vi har felles. Om du jobber for deg selv eller i et stort advokatfirma, om du praktiserer i Oslo eller i Svolvær, om klientene dine er asylsøkere eller multinasjonale selskaper, åpner vi flere ganger i året samme blad – og blir oppdatert på hva som rører seg i den bransjen vi alle tilhører. Jeg opplever at Advokatbladet syr et bånd mellom forskjellene, og styrker vår felles identitet.

Slik har det nå vært i 100 år. I løpet av denne tiden tror jeg at forskjellene mellom oss advokater bare har økt. Stadig mer spesialisering, flere store advokatvirksomheter med sterke internkulturer, økende inntektsforskjeller og flere andre forhold drar i en slik retning. Dessuten er vi blitt en langt mer heterogen gruppe med hensyn til så vel kjønn som sosial og kulturell bakgrunn. Advokatbladet har også hatt en rolle i den sammenheng, samtidig som det binder oss sammen. At bladet kommer i postkasser og på skjermer til oss alle, uavhengig av hvor og med hva vi jobber, minner oss om alt som knytter oss sammen. Advokatbladets redaksjon er også god til å løfte frem kjernen i advokatprofesjonen. Den minner oss om samfunnsoppdraget vårt, om vår rolle i rettsstaten.

Ikke alle våre medlemmer er alltid like fornøyde med alt som står i Advokatbladet. Det kan komme innspill fra tillitsvalgte og medlemmer om hva redaksjonen burde skrive mer om, eller reaksjoner på noe som har stått på trykk. Engasjement og innspill fra medlemmer er bra, men om de gjelder konkrete, redaksjonelle valg, og de kommer til meg eller til foreningens sekretariat, henvises de uten videre til redaktøren – som jeg vet setter pris på dem. Advokatforeningen er riktignok utgiver av bladet, med det løpende redaksjonelle arbeidet ledes av redaktøren alene. Det leder meg over på en kvalitet som etter min mening er helt sentral for Advokatbladets status og verdi: Det styres etter Redaktørplakaten.

Redaktørplakaten ble vedtatt i 1953 og blir gjerne omtalt som norske mediers grunnlov. Den gir minst to kvaliteter som preger alle medier som følger den, også vårt eget medlemsblad. I henhold til Redaktørplakaten er det utgiver som bestemmer utgivelsens formål og dens overordnede redaksjonelle retning, men i den løpende redaksjonelle virksomheten, er redaktøren uavhengig av utgiver. Utgiver kan ikke instruere eller overprøve redaktøren i slike spørsmål.

For det første har vår tilslutning til Redaktørplakaten bidratt til å gi Advokatbladet troverdighet, legitimitet og relevans. Ikke bare i advokatbransjen, men i samfunnet ellers. Det hadde sikkert vært praktisk for den enkelte advokatvirksomhet dersom de kunne be om en positiv og rosende artik-

kel, eller for sekretariatet å kunne be redaktøren omtale en vanskelig sak sånn eller slik. Gevinsten ville imidlertid være minimal, for etter kort tid ville ingen lenger ha lest bladet vårt. De ville ikke ha stolt på de hensyn og vurderinger som lå bak hver enkelt artikkel. Bladet ville ha blitt oppfattet som et rent talerør for foreningen og dets medlemmer.

For det andre gjør Redaktørplakaten at Advokatbladet er en interessant arbeidsplass for gode journalister. Dagens redaktør har for eksempel lang erfaring fra VG. Ingen journalist med en slik bakgrunn ville ha søkt jobb i et blad som ikke ble styrt etter Redaktørplakaten, for da hadde hun ikke kunnet jobbe journalistisk. Uten Redaktørplakaten hadde Advokatbladet sannsynligvis blitt utarbeidet av folk med bakgrunn fra reklamebransjen, og det ville ha blitt forbigått i stillhet av alle andre enn de som tilfeldigvis ble omtalt (i rosende ordelag) i det enkelte nummer.

”

For det første har vår tilslutning til Redaktørplakaten bidratt til å gi Advokatbladet troverdighet, legitimitet og relevans. Ikke bare i advokatbransjen, men i samfunnet ellers.

I dag ber domstolen, politikere, departementer, påtalejurister og andre miljøer som er viktige for oss, om å få tilsendt Advokatbladet. Der kan de også finne artikler som er kritiske til sider av advokatbransjen, men i all hovedsak vil de få økt sin innsikt i den. Og de vil sitte igjen med inntrykk av en bransje som setter Redaktørplakaten og dermed en åpen og opplyst offentlig samtale høyt. Delvis fordi vi deler de demokratiske verdier som ligger bak den, delvis fordi vi tåler et fritt, kritisk journalistisk søkelys på oss selv.

Jeg vil benytte anledningen til å takke jubelanten, Advokatbladet - ved både dagens redaksjon og tidligere redaksjoner - for at det har hatt og har sitt kritiske blikk på oss og at den også informerer både advokatene og omverdenen om utviklingen i vår profesjon. Her kan det slik sett passe å bruke en vri på en ellers lett forslitt måte å avslutte taler på, og da på vegne av alle vi advokater – til Advokatbladet:

Takk for oppmerksomheten! •

JON WESSEL-AAS
Leder av Advokatforeningen
jwa@lundogco.no

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 17. september. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT HANNE HEUM KARLSEN har sluttet i Advokatfirmaet SGB Storløkken AS i Oslo og begynt i Advokatene i OBOS i Oslo.

ADVOKAT EIVIND FAAFENG FALCK-YTTER har tiltrådt som partner i PricewaterhouseCoopers AS i Oslo, der han tidligere var advokat.

ADVOKAT THOMAS OTTOSEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Ottosen AS i Oslo.

ADVOKAT NINA HANEVOLD-SANDVIK har sluttet i Wikborg Rein Advokatfirma AS i Oslo og begynt i Assuranceforeningen Skuld i Oslo.

ADVOKAT LIVE WILHELMSEN LINDHOLM har sluttet i Pacta Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Marstrand Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT ARNE TORSTEN ANDERSEN har sluttet i Kluge Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirmaet BAHR AS i Oslo.

ADVOKAT MONA HOLDEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS i Trondheim og begynt i Advokatfirmaet LAG AS i Trondheim.

ADVOKAT INGRID FLADBERG BRUCKER har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Oslo og begynt i Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS i Oslo.

ADVOKAT PER VINJE har sluttet i Advokatfirmaet Pind AS i Oslo og tiltrådt som partner i Mazars Legal Advokater AS i Oslo.

ADVOKAT HANNE MÆLAND har sluttet i Advokatfirma Mæland AS i Stavanger og begynt i Advokatfirmaet Meling AS i Stavanger.

ADVOKAT ANETT BEATRIX OSNES FAUSE har sluttet i Advokatfirmaet Drechsler AS i Tromsø og tiltrådt som partner i Elden Advokatfirma AS i Tromsø.

ADVOKAT STINE BAUMANN har sluttet i Baumann Advokatfirma AS i Høyanger og begynt i Harris Advokatfirma AS i Bergen.

ADVOKAT BERIT REISS-ANDERSEN har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og tiltrådt som partner i Advokatfirma Andenæs Aaløkken Veum DA i Oslo.

ADVOKAT LISE SCHØYEN har sluttet i Advokatfirma DLA Piper Norway DA i Oslo og begynt i Avinor Flysikring AS på Gardermoen.

ADVOKAT KARI E. BREIREM har sluttet i Advokatfirmaet Hallgren & Hallgren AS i Oslo og startet opp Advokatfirmaet Kari Breirem AS i Ski.

ADVOKAT MARCUS HYTTEN NILSSEN har sluttet i Advokatfirmaet NOVA DA i Oslo og begynt i Advokatfirmaet Solver AS i Oslo.

ADVOKAT CECILIE KOCH HATLEBREKKE har sluttet i G2 Ocean AS i Bergen og startet opp Myklebust Hatlebrekke Advokatfirma AS i Rådal med advokat Linda Rudolfson Myklebust.

ADVOKAT ARILD HØLLAND har sluttet i NITO - Norges Ingeniør og Teknologorganisasjon i Oslo og begynt i Fellesordningen For Avtalefestet Pensjon på Lysaker.

ADVOKAT STEFFEN KVISLER har sluttet i Pacta Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT TORE TYSBO har sluttet i Advokatfirmaet Legalis AS i Oslo og begynt i Opplysningsvesenets fond i Oslo.

ADVOKAT LINE SVINNDAL LORENTSEN har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS i Trondheim og begynt i Investinor AS i Trondheim.

ADVOKAT RAGNHILD KLUNGVERVIK BERDAL har sluttet i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS i Trondheim og begynt i Advokatfirmaet LAG AS i Trondheim.

ADVOKAT KNUT ANDERS SANNES har sluttet i Pacta Advokatfirma AS i Oslo og tiltrådt som partner i Kluge Advokatfirma AS i Oslo.

ADVOKAT KRISTINE HALVORSEN har sluttet i Advokatfirmaet Grette AS i Oslo og begynt i Betonmast AS i Oslo.

NYINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Ali Sobia Advokatfirma Suleiman & Co OSLO
Brynjuflsen Kim Aleksander 69° Nord Advokatfirma AS TROMSØ
Buer Stein Sindre Aleksander Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Bydal Knut Olav Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Ekholt Carsten Advokatfirmaet Teigstad AS OSLO
Elgan Fam Camilla Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS BERGEN
Endresen Hanne Hembre Advokatfirmaet Grette AS OSLO
Eriksen Elena Steen Brækhus Advokatfirma DA OSLO
Ferstad Kari Myklebust Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Finnbakk Håkon Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Fisketjønn Marita Grønsten Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
Fjeldstad Camilla Perona Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Foshaug Sofie SANDS Advokatfirma DA OSLO
Grape Sofie Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Gueye Jorja Kvale Advokatfirma DA OSLO
Haave Tone Evjen Advokat Veronica L. Drivstuen AS STJØRDAL
Haugen Jan Terje Strandkås Advokatfirmaet Frøstrup Løitegaard DA PORSGRUNN
Holstad Magnus Stene Advokatfirmaet Eurojuris Haugesund AS HAUGESUND
Johansen Marte Ernst & Young Advokatfirma AS TROMSØ
Johansen Steen Frenk Advokatfirmaet Sylte KRISTIANSAND S
Josdal Robin Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Jørgensen Kristina Advokatene Christian Wiig & Co AS TRONDHEIM
Kanstad Maria Halvorsen Advokatfirmaet Salomon-Johansen AS OSLO
Knudsen Ida Bruland Inventura Advokat AS Oslo OSLO
Lambach Caroline Inventura Advokat AS Bergen BERGEN
Lavik Marte Advokatfirmaet Molteberg Nilsen AS OSLO
Lerring Øyvind Heggernes Advokatfirma Mæland & CO AS BERGEN
Lie Ellen Suzanne Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Løvås Linn Sofi Advokatene Rekve, Pleyrn & Co TROMSØ
Nilsen Jonas Østby Aarskog Advokatfirma AS HAMAR
Pettersen Jonas Advokatfirmaet Trond Olsen AS NARVIK
Platou Tonje Kluge Advokatfirma AS OSLO
Ravna Helge Aslaksen Fend advokatfirma DA OSLO
Rekve Anders Advokatfirmaet Glittertind AS OSLO
Røvær Christina Stiegler Advokatfirma AS BERGEN
Sagen Hanna Elise SANDS Advokatfirma DA TROMSØ
Skonseng Marie Advokatfirmaet Glittertind AS OSLO
Skulstad Kristian Skar Advokatfirmaet Bjøringsøy & Skulstad INDRE ARNA
Slethaug Thea Johanne Advokatfirmaet Magnus Legal AS BERGEN
Steien Henriette Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN
Strømmen-Olsen Mari Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Svanes Sofie Høiberg Kluge Advokatfirma AS STAVANGER
Svendson Juliane Roland Advokatfirmaet Hjort DA OSLO
Sørensen Thea Audun Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO
Sørli Marie Advokatfirmaet KPU DA OSLO
Tinnesand Eirin Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

Vevik Bjørge Ernst & Young Advokatfirma AS TROMSØ
Weisser Vilde Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Wendelborg Eirin Hoffmann Bull & Co Advokatfirma AS OSLO
Fullmektig hos internadvokat
Ahmad Jamal Sajid HELP Forsikring AS OSLO
Almaas Fredrik Onsagers AS OSLO
Hammer Andrea Thorud Sedgwick Norway AS ASKER
Olsen Ina Lothe HELP Forsikring AS OSLO
Fullmektig hos organisasjonsadvokat
Omnes Karen Fagervik Boligbyggerlaget Nobl BODØ
Solem-Young Kelly Den Norske Advokatforening OSLO
Internadvokat
Fisknes Marte Støen Posten Norge AS OSLO
Hach Mikkel Skovdal CGI Norge AS OSLO
Sæbø Marie Onsagers AS OSLO
Privatpraktiserende advokater
Gustavson Andreas Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Vangsnes Jørgen Aandal Wikborg Rein Advokatfirma AS OSLO

GJENINNMELDTE

Advokatfullmektiger

Asdahl Christian Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO
Nepola Dafina Myhre Advokatfirma AS DRAMMEN
Internadvokat
Bakke Berit Hernes Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA
Bolann Alexander Johan DNB Bank ASA BERGEN
Drageset Arve Sverdrup Alfred Berg Kapitalforvaltning AS OSLO
Hersvik Kristine Equinor ASA STAVANGER
Holmen Hans Olav AS Norske Shell TANANGER
Vareberg Frode Freyr AS MO I RANA
Offentlig ansatt advokat
Celius Stine Sør-Varanger kommune KIRKENES
Organisasjonsadvokat
Björkfors Benedicte Boligbyggerlaget Nobl BODØ
Bure Thea Willas Norges Juristforbund OSLO
Goflebakke Hilde Den Norske Advokatforening OSLO
Nyhus Ane Nore Hovedorganisasjonen Virke OSLO
Teige Caroline Norges Taxiforbund OSLO
Privatpraktiserende advokater
Alsvik Børge Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO
Gjersøyen Nina Advokat Nina Gjersøyen HØVIK
Gulbrandsen John Steffen SANDS Advokatfirma DA OSLO
Hedblad Jan-Ola Advokatfirmaet Hedblad ASKER
Larsen Kathrine Knapstad Advokatfirmaet Furuholmen Dietrichson AS BERGEN
Netteland Synne Kluge Advokatfirma AS STAVANGER
Olsen Julie Advokatfirmaet Finn AS HARSTAD
Rødevand Kristin Brækhus Advokatfirma DA OSLO
Sigurdson Kari Advokatfirmaet Haavind AS OSLO
Svor Per Ole Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Ånestad Ingvild Advokatfirmaet Lund & Co DA OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS

Fra aktiv til pensjonist

Kristoffersen Geir Albin MOLDE
Løchstøer Johan Tønnes KRAGERØ

Torleiv Drangland.

Ikke bare et stortingsvalg

«Justispolitikk er ofte et tema under politiske valg, mens rettsstaten gjerne forbigås i stillhet. Lar vi huset forfalle mens vi diskuterer fargen på kjøkkenet?»

Dette spørsmålet stilte Advokatforeningen under Arendalsuka i august. Med ni arrangementer ønsket foreningen å sette rettsstaten på dagsorden blant mylderet av politikere. I rollespillet, en rettsak om sovevoldtekt, ble debatten rundt minstestraft og den vanskelige sondringen mellom juss, politikk og praksis satt på spissen.

– De senere årene har det vært et stort fokus på offeret. Fra mitt ståsted tenker jeg at man kanskje har gått litt for langt, og at dette skjer på bekostning av rettsikkerheten til de tiltalte i alvorlige straffesaker som risikerer enorme konsekvenser, sa advokat Torleiv Drangland, som spilte forsvarer.

Tiltaket etter smvl.	↕	Musikk-stykke	↕	Bydel i vest	Euro-peer	↕	Kort
		Fordel		Flintbit			
↳							↘
Målform							
Ytre							Sted i Troms
↳							
§			←	Tall	Herre		
				Ytrer			
Symbolsk handling					M.fl.		
1/3600 time	→	Sjarm			Tall		
Over		Vegg			Lager		
↳					Følt		
Fisker							Dyr
Merke							
↳					Klarer		
					Engelsk svar		
Retning	→						
Lov fra 1994		Fugl					
↳							

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn. Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **17. september**.

Vinneren av kryssordet i nr. 5 / 2021 var Siv Birgit, Pedersen, Oslo.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **MÆLAND**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/83x116	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

Sosiale medier

Advokatfirmaet Berngaard vokser – og gledet seg over å kunne ønske velkommen hele seks nye partnere

berngaard • Følg
Beddingen

berngaard Berngaard vokser! 🥳 Vi henter fem partnere og to senioradvokater fra advokatfirmaet Sverdrup. Ytterligere får vi en ny partner som skal samarbeide med næringslivet om Norges første doktorgrad i avfallsrett og sirkulærøkonomi. 🥳 Sjekk lenke i bio!

Likt av willinordanen og andre
17. AUGUST

Wikborg Reins styreleder **Geir Sviggum** og managingspartner **Finn Bjørnstad** så frem til å åpne døren for kandidater fra Bis nye jussutdanning.

wikborgrein • Følg

wikborgrein BI har vedtatt å opprette profesjonsstudie i jus 🎓 – Vi vil til enhver tid ha døren åpen for de vi tror kan bli Norges fremste forretningsadvokater, og vi kommer ikke til å avgrense mot noen jussutdannelser så lenge den tilfredstillende relevante offentlige kravene, sier partner og styreleder Geir Sviggum til Kapital. Se lenke i bio for å lese hele saken! 🥳

dan_bjorke 🙌🙌
Likt av bigenoughglobal og andre
19. AUG

kvale_advokatfirma • Følg

Kvale Advokatfirma NB er det kun ett par uker (!!) til vi flytter inn i våre nye lokaler i det spennende konseptet @pa_cowork i Keiser Wilhelms gate rett i Ålesund sentrum. Etter et år med nedstenging og nye fjernrekontor på grunn av pandemien, ser vi virkelig fram til at hverdagen etter hvert kommer tilbake, og vi gleder oss til å ønske våre klienter og forretningsforbindelser velkommen til vår nye stjerne i Ålesund sentrum 🥳

Vi valgte Pa først for å bli et merke mer

Kvale gledet seg over å kunne ønske velkommen til nye lokaler i Ålesund.

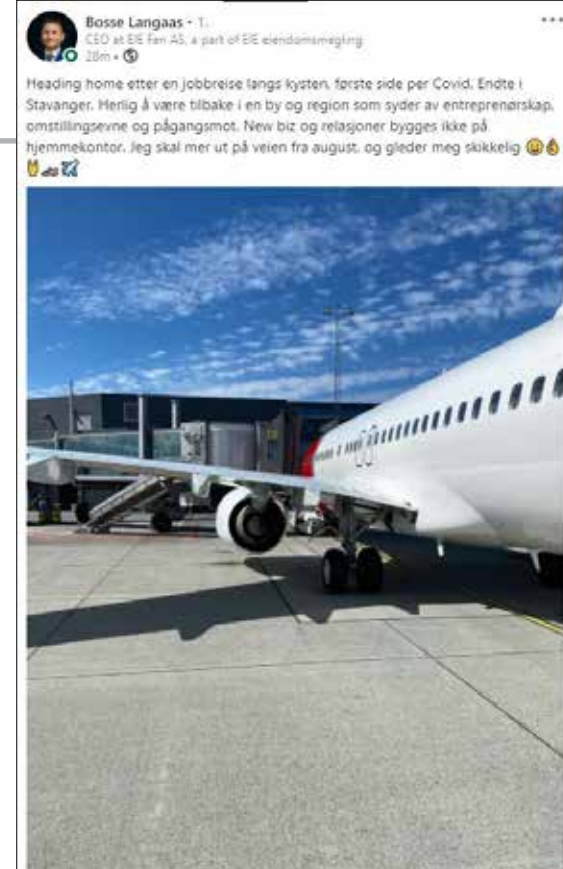
Mads Fuglesang • Følg

Nye Entreprenørteam-generere testes ut av Even Berg, Johannes Meyer-Myklestad og Svein Sulland 🥳 Denne festen kan bare bli bra! 🥳 Advokatfirmaet Selmer AS #stoltogdyrmyk

Liker Kommenter Del Send

Even Berg, Johannes Meyer-Myklestad og Svein Sulland i Selmer testet ut nye antrekk.

EIE advokat-sjef **Bosse Langaas** så frem til å komme seg mer ut på jobbreisen rundt om i landet.

Den liberale jussprofessoren **Hans Fredrik Marthinussen** sa seg enig med barnehageansatte i Tromsø som nektet å ta ansvar for koronatesting av små barn.